

საქართველო

პროგრესული თავისუფლების ზეგავლენით — პროგრესული თავისუფლებისათვის
პროგრესული თავისუფლების ზეგავლენით — პროგრესული თავისუფლებისათვის
პროგრესული თავისუფლების ზეგავლენით — პროგრესული თავისუფლებისათვის

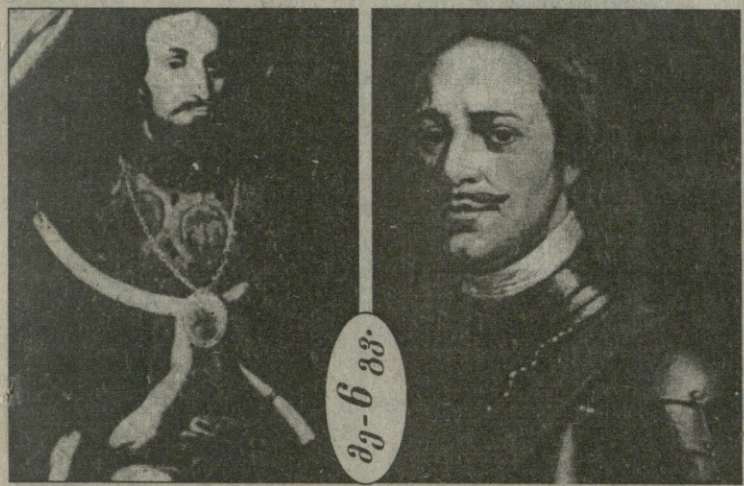
საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი. გამოდის სამშაბათობით

№1 (1702)

5 — 11 იანვარი. 1999 წ.

● ღირსი 50 თეთრი

**როგორ მოაზრებთ პეტრე დიდმა
პახტანგ პეიქსსა და პიტი
ოჯახი ქართველთა**

მე-6 გვ.

მე-2 გვ.

**ალექსანდრე აბდალაძე
ყვავ-ყორნის საჩივრად ქვეული
საქართველო და ჯაჟახეთის სოფელი
ქონსიგუზია**

**კომუნისტური პრეზიდენტის
21 და 28 დეკემბრის
რადიოინფორმაციები**

მე-4 გვ.

**ვიტალიკა
ახალი
წელი!**

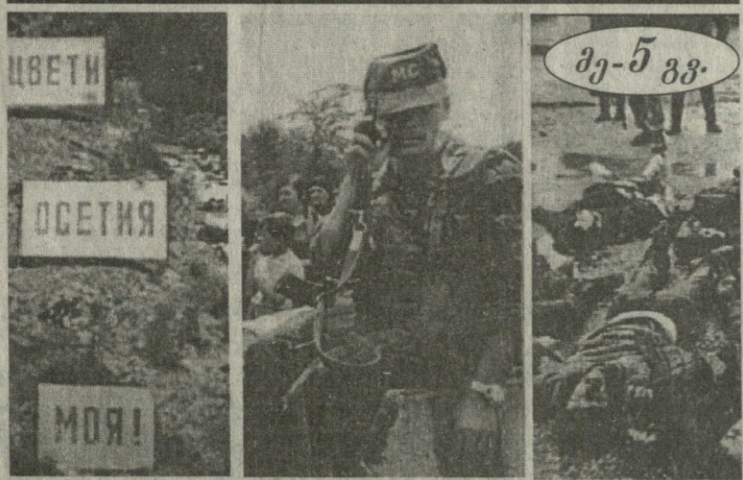

ძმებო, დებო, თანამემამულეებო! მგლოვიარებო და მოცინარებო ახალგაზრდული სიხალისის გამო, დიდებო და პატარებო!

სიმღერისა არ იყოს, საქართველო ბევრჯერ ყოფილა ამ დღეში, მაგრამ არ დაუკნესია. დღეს კენესის, რადგან მისი ქალები სხეულით ვაჭრობენ უცხოეთში, ბავშვები კი მინისქვეშა გასასვლელში მათხოვრებდად სხედან. კენესის, რადგან ჩვენი მინა-წყლის ერთ მეექვსედზე მტერი თარეშობს და ვისაც მასთან ბრძოლის წინამძღოლობა უმართებს, ის მტერს ფეხებს უღოკავს. მაგრამ არა უშავს რა ჩვენი საშუალო ჩვენს ძალის მოკრებაში და ჩვენს ერთობლივ მოქმედებაში დევს. ჩვენ ეს შეგვიძლია, შევძლებთ კიდეც და გავიმარჯვებთ კიდეც თუმცა ჩვენში ბევრია ისეთი, ვინც თანახმაა თავისი ცხოვრება შეშლილსა და მონობაში დალიოს, მაგრამ არაფერია თანახმა, ეს სვედრი თავის შვილსა და შვილიშვილსაც არგუნოს. ქართველი ერთ მალე გადაიგდებს შინაგან და გარეგან უღელს. თავის მინა-წყალს დაბრუნებს და თავის სახელმწიფოს ფეხზე დააყენებს. ერთი, ძალიან მცირე ნაბიჯი უკვე გადაიდგა. იმ 30%-მა ამომრჩეველმა, ვინც 15 ნოემბრის არჩევნებზე მოვიდა, მოსყიდვისა და გაყალბების მიუხედავად სილა გაანა მმართველ „პარტიას“ — მოქცევშირს („მოქალაქეთა კავშირს“), მის ლიდერებიანად და უმცირესობაში დატოვა. მეტი გაკეთდება ამა წლის საპარლამენტო არჩევნებზე, სადაც ეროვნული ძალები მთელი ძალით შეებრძოლებიან ქვეყნის მოღალატეებს. იქ გამარჯვება ჩვენი ქვეყნის ბედის შემობრუნების დასაწყისი იქნება. და, 1999 წელი ჩვენი ქვეყნის დამარცხების წელი კი არ ყოფილიყოს, არამედ მის ისტორიაში სასიკეთო გარდატეხის წელი. გვახსოვდეს, ჩვენი არჩევანი აღარაა სახელოვანი სიკვდილი ან ნაძრახი სიცოცხლე. ჩვენი არჩევანია ნაძრახი სიკვდილი ან სახელოვანი სიცოცხლე. ავირჩიოთ სახელოვანი სიცოცხლე ჩვენი, ჩვენი შთამომავლობისათვის და ჩვენი ქვეყნისათვის. ღმერთმა გაგიმარჯოთ, მეგობრებო!

გაზთი
„საბართველოს“
რადამძია

**ქართულ პეტნიერ-
ისტორიკოსთა მიმართ
საქართველოს
პრეზიდენტისადმი**

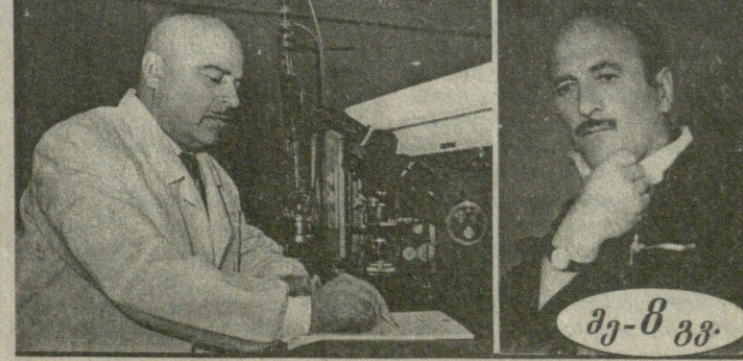
მე-5 გვ.

**ხალხისთვის ნაწლებად
საინფორმაციო, თუ როგორი
პარტია იქნება მმართველი
პარტია...**

მე-2 გვ.

**გახსენება
ანუ როგორ გავიცანი პეტრე
ბელბახიანი (უფროსი პეტრე)
პატიმრობაში**

მე-8 გვ.

საქართველოს საკანონმდებლო მსჯელობა პარტია იქნება მმართველი პარტია...

- ქრო ელენე, თქვენი და კახა თარგამაძის კამათი დღემდე გრძელდება, რაც დრო გადის, თქვენი დამოკიდებულება უფრო და უფრო მწვავე ხასიათს ღებულობს.

- დიას, მართალია ბრძანდებით, მაგრამ იმას ნურავინ იტყვის,

თითქმის ეს პიროვნება ამოჩემა ბული მყავდეს. კრიტიკა კრიტიკისთვის ჩემთვის მიუღებელია. თარგამაძის, როგორც ადამიანის მიმართ არანაირი განწყობა არ გამაჩნია. მასთან, როგორც თანამდებობის პირთან, კი უამრავი პრეტენზია მაქვს. როცა უყურებ ქვეყნის დღევანდელ რეალობას, როცა ამდენი უმსგავსოება და მიუტყეველი ქმედობები ხდება, ხშირად თვით შსს მუშაკების

მიერ, ძნელია უტყვად შესცქეროდე ყოველივეს და ანალიზი არ გააკეთო. ყოველი უკანონოა უნდა გამოვლინდეს, თუნდაც ამ უკანონობის მიღმა თვით მინისტრიც იდგეს.

ნებისმიერ ქვეყანაში სამართალი არ განმტკიცდება, თუკი საზოგადოებასა და პოლიციას შორის შიში იქნება. იმის ნაცვლად, რომ პოლიცია იცავდეს საზოგადოებას, მის ინტერესებსა და უფლებებს, საზოგადოებას აქვთ უხდებია პოლიციისგან თავის დაცვა და ბრძოლა თავისი უფლებებისათვის.

— რას იტყვით პატიმართა შეწყალების კომისიის შესახებ?

— ჩვენი კომისია ყოველდღე პატიმრების მიერ გამოგზავნილ განცხადებებსა და სასჯელის აღსრულების ადგილიდან გამოთხოვილ მასალებს იხილავს. მაგ: წინა თვეს 200-ზე მეტი საქმე შემოვიდა ადგილზე, აქედან შეწყალებული 108 პატიმარს მივეცით. ჩვენი მიზანია, პატიმრებს ჩავუნერგოთ მომავლის რწმენა, რწმენა იმისა, რომ მათ საზოგადოება არ გარყავს, რომ ისინი ჩვეულებრივი ადამიანები არიან და მათზე სახელმწიფო ზრუნავს.

— ქრო ელენე, ყოფილა თუ არა კომისიის მუშაობის პერიოდში ფულის გამოძალგის ფაქტი?

— უნდა გითხრათ, რომ ჩვენთან კომისიაში მომუშავე წევრები უანგაროდ იხილავენ საქმეს. თითოეულ საქმეზე ყოველი ჩვენთან ვინმეა შენიშვნებს, ვაკეთებთ დასკვნებს, ვიკრიბებით შესაჯამებლად. თითქმის ყველა ერთნაირ შეფასებას ვაძლევთ ხოლმე. ხშირად გვიკვირს, რომ ყველა ერთნაირად ვაფასებთ ამა თუ იმ პიროვნების მასალებს.

რაც შეეხება ფულის გამოძალგის ფაქტებს, ეს ხშირად ხდება კოლონიებში დახასიათების მომზადების დროს. თუკი სასჯელის აღსრულების ადგილიდან ჩვენთან წამოვა პატიმრის დახასიათება, სადაც უარყოფითად არის პიროვნება მოხსენიებული, ასეთ პატიმარს შეწყალებას არ ვაძლევთ. თუკი პატიმარი კოლონიაშიც კი ცუდად იქცევა, არღვევს და არ ემორჩილება რეჟიმს, ის გარეთ რომ გამოვა, დაარღვევს წესრიგს.

საერთოდ, საქმის გამოთხოვას სჭირდება ორი თვე, ზოგჯერ კი იგი ჩერდება 5-6 თვე, ალბათ, გასაგები უნდა იყოს, კოლონიდან დახასიათების დაგვიანების მიზეზი, თუმცა ხელმძღვანელობა აღნიშნულ მიზეზად ფოსტას ასახელებს.

გაგრძელება მე-3 გვერდზე

მხოლოდ სიკვდილი არის უპირობო (საანგლოლო შიგონება)

მაცდურ სიხარბეს დაუდე ზღვარი, ვინმეს სიმდიდრე ნუ შეგშურდება. მხოლოდ სიკეთე არის უკვდავი სხვა ყველა განძი განადგურდება. რისთვის გჭირდება სამკაულები, მათი მიზეზით დაღუპო თავი! ტანთ შეიშოს ფაღას-ფულასი ოღონდ ღირსებით თქვენი იყავი. დევიზად გქონდეს პატიოსნება ნუ შეიქმნები ყალბი და ფლიდი ცხოვრების გზაზე ისე იარე, რომ არ ჩაგიტყდეს ზურგს უკან ხიდი. როგორც ლამპარი ჩაუქრობელი ერთი მიზანი გაძლიდეს წინა, ისე დასტოვე წუთისოფელი, რომ ხალხის გულში დაიდო ბინა. თუკი გაგზარდა, ამაგიც დაგდო, მშობელს იმედი არ დაუკარგო, შორს გაიხედე, შენც ეგ დღე გელის როდეს მშობელი გახდება, კარგო. წუთისოფელში ყველა დაინდო, ვინდა უცნობი, ვინდაც ნაცნობი, მაგრამ შენ თვითონ ფხიზლად იყავი ადგილად ნურვის ნუ დაენდობი. ეძიე ფრთხილად, მაგრამ გახსოვდეს თუ კი გულითაც მეგობარს პოუვებ. ღმერთი რომ გვერდში აპოუდგები გაჭირვებაშიც ნუ მიატოვებ. როდესაც შეგხედეს გაჭირვებული ეს ჩემი რჩევა ასე იცოდე: თუ დახმარება არ შეგიძლია ნუგეში ეცი და შეიცოდე. ნუ დაიბრწყინებ სუსტსა და უძლურს, არ მიაყენო არასდროს წყენა მთლად უმწყობა ფუტკარი, მაგრამ საშინელია იმისგან კენა. იყავი მუდამ წინდახედული სხვის ღირსებასაც პატივი ეცი. წინასწართობას როცა დაკარგავს, ადამიანი მხეცია, მხეცია. შენი ჯან-ღონის თუ გაქვს იმედი ეს ერთი რამეც ნუ გაგიწყდება — ზედმეტ დატვირთვას რომ ვეღარ უძლებს დიდ სიმძიმის ქვეშ ფოლადიც ტყდება. მარად გახსოვდეს, შენს ნაკვალეზზე ოდეს ჭუჭყიან ლაქას დასტოვებ შთამომავლობა დაგვამოს, დაგვარახავს, მათ გულში ადგილს ვერ მოიპოვებ. ამიტომ უნდა ამ ცხოვრებაში გქონდეს მიზანი გამოკვეთილი, ეცადე სანამ დრო შენს ხელთ არის ღრმად გაატარო კვალი კეთილი. როს პატიოსნად განვლი ცხოვრებას ვერ მოგერევა ვერასდროს მტერი, გულში ჩაგისვამს და გაგაღმერთებს შენს გვერდში მდგომი მშობელი ერი. უკვდავებაში რომ შეაბიჯებ ეს არის შენთვის დიდება სიკეთეს მხოლოდ საქციელი შობს ფულზე არასდროს არ იყიდება. ოღონდ წარსული გქონდეს სპეტაკი, როგორც მთის წყარო, ანკარა წმინდა კეთილ საქმით რომ მოგიგონებენ მეტი სიმდიდრე სხვა რაღა გინდა.

შალვა ჭოღიაშვილი

ერთი დროს საქართველო განათლებული ყოფილა

დღეს აღარ არის. მაგალითად, ართმეტიკა არ იცის, თუ იცის, რატომ ბრძანებს ტელეარხი „რუსთავი-2“ (რამდენჯერმე, 1999 წელი, რომელიც მოდის, „მეორე ათასწლეულის ბოლო წელიაო“. ასე გასინჯეთ, იგივე სიბრძნე სახელმწიფოს პრეზიდენტმაც კი ბრძანა (ჩანაწერი, ალბათ არსებობს). მაშ, რაღას ვერჩით უბრალო მოკვდავთ ან უმუშევრობისათვის გამზადებულ მასწავლებლებს, რომელთაც უფრო რთულ გამოცანებზე აგებული „ტესტებით“ უმასპინძლებდნენ!

შენიშვნა: 1000+1000=2000, მეორე ათასწლეულის ბოლო წელია 2000 წელი.

ალექსანდრე აბდალაძე

ყვავ-ყორნების საჩივრად ქვეული საქართველო და ჯავახეთის სომხური კონსტიტუცია

რამდენიმე თვის უშედეგო ცდების შემდეგ, როგორც იქნა, ამ ბოლო დღეებში მომეცა შესაძლებლობა გავცნობოდი სომეხთა გარკვეული წრეების მიერ (ამ წრეებს უამრავი მხარდამჭერი ჰყავთ) გასული წლის 20 აგვისტოს გამოქვეყნებულ ენ. ჯავახეთის (ასე ეძახიან სომეხები ჯავახეთს) ავტონომიური რესპუბლიკის კონსტიტუციის პროექტს. საქართველოს ახლანდელი ხელისუფლება სირაქლემის პოზიციაზე დგომას ამჯობინებს და საგულდაგულოდ უმაღლეს ამგვარ ფაქტებს ქართველ ერს. რომც არ დაუმალოს, თუ ერს, მის ახალგაზრდობას დაამშვე და გახრწნა, რაღა ღირებულება შეერჩება „ვეფხისტყაოსანს“, ვარძიას ... XX-XXI საუკუნეთა მიჯნაზე დამშეული ქართველი ერის უმრავლესობა ველარ იფიქრებს იმაზე, რომ ცვნიკის მრავალტანჯული ქართული მინა აფხაზეთში, სამაჩაბლოში, რომ საქართველოს ოქროს ხანის, მისი გმირული წარსულის ორი უდიდესი ძეგლი „ვეფხისტყაოსანი“ და ვარძია სამცხე-ჯავახეთის ძუძუთი ნაკვები, ნასაზრდოები. დღეს კი ამ მიწა-წყალს, ქართული კულტურის აკვანს გვართმევენ. იქ, სადაც ამაყად დგას ვარძია, სადაც ტრიალებს შოთა რუსთაველის უკვდავი სული, სომეხები თავიანთი დუქნის დაფუძნებას აპირებენ. თუკი რუსის და სხვათა დახმარებით აფსუბება და ოსებმა საფიჯგანად გაიხადეს საქართველოს წმინდა სხეული, სომეხებსაც გვყავსო პატრონი და ჩვენც რატომ არ უნდა გვერგოსო ნილი მომავლადი საქართველოსგან.

ნიშანდობლივია, რომ გასული წლის 12 აგვისტოს ქართული ჯარის მცირერიცხოვანი რაზმი სომეხებმა ჯავახეთში არ შეუშვეს, ხოლო 20 აგვისტოს ენ. ჯავახეთის ავტონომი-

ური რესპუბლიკის კონსტიტუციის პროექტი გამოაქვეყნეს. ცხადია, მათ დიდი ხანია გადაწყვეტილი აქვთ, ჯავახეთი (და არა მარტო ჯავახეთი) მოგლიჯონ დედასამშობლოს, საქართველოს და სომხეთს მიუერთონ იგი. ამისთვის ყველაფერს აკეთებენ და არც სომეხი და ქართველი ხალხების ძმობა-მეგობრობაზე დემოაგოიურ, ფარსევლურ ლაპარაკს თაკილობენ. კონსტიტუციის პროექტის მიხედვით, „ჯავახეთის ავტონომიური რესპუბლიკაში“ უნდა შევიდეს, გაერთიანდეს დღევანდელი ახალქალაქის, ნინოწმინდის, ასპინძის, ახალციხის და წალკის რაიონები ახლანდელ საზღვრებში, აგრეთვე ბორჯომის რაიონის რამდენიმე სოფელი (მუხლი1). დედაქალაქი ამ „რესპუბლიკის“ იქნებაო ქალაქი ახალქალაქი (მუხლი2). „ჯავახეთის ავტონომიური რესპუბლიკის“ შემოკლებით ვუნდოდებოთ ჯავახეთს (მუხლი2). ჯავახეთს ეყოლებაო თავისი პარლამენტი (მუხლი15-18). ჯავახეთს ეყოლებაო თავისი ჯარი. ის ძირითადად დაკომპლექტდება სომეხებისგან. სხვა ეროვნებათა შვილებსაც შეეძლებათ ამ ჯარში სამსახური ნებაყოფლობით, ოღონდ იმ პირობით, თუ სომხურ ენას ისწავლიან, რადგან ჯარის სამუშაო ენა იქნებაო სომხური. ეს ჯარი დაიცავს მოსახლეობას გარეშე მტრისგან (მუხლი 29). ჯერ-ჯერობით გარეშე მტრად დასახელებულია მხოლოდ თურქეთი (მუხლი 29). „ჯავახეთის ავტონომიური რესპუბლიკისათვის“ უკვე გამზადებული აქვთ სომხური სიმბოლიკა და ა.შ. და ა.შ. აღარ გავაგრძელებ კონსტიტუციიდან მარგალიტების ამოკრებას.

მართალია, დღევანდელი სომხეთის უპირველესი ქართველოლოგი, პ. მურადიანი ქართველ მეცნიერებს

გვითხმავს იმისათვის, რომ ამგვარ შემთხვევებში ილია ჭავჭავაძის „სომეხთა მეცნიერი და ქვითა ლაღადი“ გვახსენდება, მაგრამ სხვა გზა არ არის, ახლაც სულმანთი ილიას იგივე თხზულება უნდა მოვიგონოთ: „ჩვენთანაა დაბრწყინებული, დაბალ ღობედ მიჩნეული ერი, ჩვენთანაა სახელგატეხილი ძნელად თუ სხვა მოიპოვება დედამინის ზურგზე. ვინც გნებავთ, ან ზედ გვაბოტებს, ან გვქელავს და მინასთან გვასწორებს. ლამის კავკასიის ქედს აქვთ ჩვენი სხენება გააჩანაგონ, ქართველების სახელი დედამინის ზურგიდამ აღგავონ და ჩალასავით ქარს გაატანონ...

სახელის გატეხას თქვენი ჭირიმიც ნაუღია. სიტყვითა და კალმით ქვეყანას ეფიცებიან, ვითომც კავკასიის ქედს აქვთ ტიგრისა და ევფრატის სათავეებამდე, თითქმის შავი ზღვიდან კასპიის ზღვამდე, ეგრეთნოდებული არმენია (ვითომც სომხეთი) ყოფილა ათადამბაბადამ დღევანდლამდე, და თუ სადმე ვიღაც „ვრაცებ“ (სომეხები ქართველს ვრაცის ეძახიან — ა. ა.) ყრილან — ერთი ათიოდე ბოსლის ადგილი თუ სჭირათ და ისიც თითქმის სომეხთა მოწყალებით...

ვისი უნარია ყოველივე ეს? ეს რა შავი ყორანია, რომ თავს დაგვტრიალებს, ზედ დაგვყევს და დაგვჩხავს? ილიას ეს სიტყვები ასე წლის წინ ითქვა. იმის შემდეგ შავი ყორნები თუ არ მომრავლებია, არც მოკლებია საქართველოს ცას და მინას. სამცხე-ჯავახეთის და ქვემო ქართლის (კერძოდ, წალკის რაიონის), აგრეთვე ბორჯომის რაიონის ერთი ნაწილის საქართველოსგან მოგლეჯის მსურველები, ცხადია, ყვავ-ყორნებივით სა-

გაგრძელება მე-3 გვერდზე

საქართველოს საკლდე სიწმინდე, თუ როგორ პარტია იქნება მართლმადიდებელი პარტია...

მეორე გვერდიდან

— ისინი რაიონის სასამართლოში პარტიული ლიბერტიზმის მიმდევრები არიან. როგორც ვიცით, თქვენ იყავით მასთან და ეს-აუბრეთ, რის შემდეგაც მან მიმდევრება შეწყვიტა.

— ლიბერტიზმი გიორგი ერთხელ უკვე იყო ნასამართლევი. სასამართლომ მას ქურდობისათვის 5 წელი მიუსაჯა, რასაც გეტყვით შრომა-გასწორების კოლონიაში იხდიდა. მიმდინარე წლის 2 მაისს კი იგი შეწყალების მოტივით პირობითად იქნა გათავისუფლებული. მასთან საუბარში ვინმემ, რომ იგი დანაშაულში ჩათრეულია, მისი წვლილი აღნიშნულ საქმეში მიხერხულია. იგი შემთხვევით მოყვა რაღაც გაუგებრობაში, რაც კამათში გადართვა, ხოლო შემდეგ კი უკვე ჩხუბში, რის გამოც პოლიციაში მოხვდა.

როგორც ლიბერტიზმი ამბობს, პოლიციაში მას ფული მოსთხოვეს. რა მიზეზითაც იგი რამდენიმეჯერ იქნა თავდებით გაშვებული და დაკავებული. საბოლოოდ, გიორგი უფულო ბიჭი გამო დაპატიმრეს და სასამართლოს წინაშე წარადგინეს ბრალდებით, რომელიც 248-ე მუხლის II ნაწილით კვალიფიკირდება. ჩემი მისვლის და საქმის მოკლევადიან განხილვის დაპირების ფონზე გიორგიმ მიმდევრობა შეწყვიტა.

— რას იტყვით პარტიულ-საერთო მდგომარეობის შესახებ?

— დღეს ჩემი სამუშაო დღე 2 საშინელი შეტყობინებით დაიწყო. თბილისის რესპუბლიკურ საავადმყოფოში 2 პარტიული გარდაიცვალა. ერთ-ერთი მათგანი

37 წლის თოდრა, რომელიც სასჯელს რუსთავის მეორე კოლონიაში იხდიდა, სიკვდილის მიზეზი მწვავე მედიკამენტური მოწამვლა იყო. ხოლო მეორე პარტიული, 20 წლის გაგნიძე გიორგი, რომელიც სასჯელს დეზერტირობისათვის იხდიდა, ტუბერკულოზით გარდაიცვალა. აღ-

სანიშნავია, რომ იგი მხოლოდ 8 თვეა, რაც სასჯელს იხდის. მედიკოსების აზრით, შეუძლებელია ადამიანის დაავადება ასეთ მოკლე დროში ტუბერკულოზით იმ დონემდე, რომ სიკვდილი გამოიწვიოს. როგორც ჩანს და საქმის მასალებიდან ირკვევა, გიორგი უკვე დიდი ხანია, რაც ამ დაავადებით იყო ავად. არ არის გამორიცხული, რომ ჯარშიც ამ მდგომარეობაში წაიყვანეს, რადგანაც მას ჯარის ნაწილის დროებით დატოვება მოუხდა, რათა მკურნალობა ჩატარებინა. სახელმწიფო პროკურატურამ მის წინააღმდეგ საქმე აღძრა და გაგნიძე გიორგი დეზერტირობის ბრალდებით სასამართლოს

წარუდგინა, რომელმაც არც აცია, არც აცხელა და 5 წელი მიუსაჯეს. პირველი შემთხვევა არ არის, როდესაც სახელმწიფო პროკურატურამ საქმე ტუბერკულოზით დაავადებულ პირებზე აღძრა და სასამართლოს წარუდგინა. ხშირ შემთხვევაში, შედეგად ახალგაზრდების სიკვდილი მივიღეთ, რაც ძალზე აღმაშფოთებელია. სამწუხაროდ, კანონმდებლობა განსაკუთრებულ ყურადღებას ვერ ანიჭებს აღნიშნულ საკითხს, რაც ალბათ დასაფიქრებელია. საზოგადოებამ პასუხი უნდა მოსთხოვოს იმ ადამიანებს, რომლებიც ახალგაზრდების ჯანმრთელობას არაფრად აგდებენ და მიუხედავად ავადმყოფობისა, მაინც ჯარში იწვევენ.

— ქრო ელენე, თქვენ მოქალაქეთა კავშირის წევრი ბრძანდებით. თბილისის საკრებულოში აღნიშნული პარტია უმცირესობაში აღმოჩნდა. როგორ შეაფასებდით ამ ფაქტს?

— არანაირი ტრაგედიას მე ამას ვერ ვხედავ. ოპოზიცია მოქალაქეთა კავშირისადმი ცუდმა დამოკიდებულებამ გააერთიანა. მე თუ მკითხავენ, მთავარია საქმე გაკეთდეს. მთავარია საქართველოსთვის, მისი გაძლიერებისთვის ვიბრძოლო. უნდაა ერთად და რომელი პარტია იქნება მმართველი პარტია, ხალხისთვის ნაკლებად საინტერესოა.

ესაუბრა ირაკლი ლომაშვილი

ყველას, ვისაც გული უნდა საქართველოს მომავალზე

ბოლო დროს სატელევიზიო არხებით განსაკუთრებით იმპლავა აღვირახსნილობის, გარყვნილებისა და ძალადობის პროპაგანდამ, რაც საფუძველს გაძლიერებს ვიგარაუდო, რომ ეს ყველაფერი მიზნობრივად მიმართულია ჩვენი ეროვნული ტრადიციების მოსაშლელად, ერის ზნეობრივი გადაგვარებისაკენ.

ამ პროპაგანდაში აქტიურობს რამდენიმე არხი — განსაკუთრებით „რუსთავი-2“ (გადაცემა „ფიქო“, რომლის ავტორია გ. გვახარია). ჩვენ პროტესტს გამოვთქვამთ ამ მოვლენების მიმართ და მივემართებოთ საზოგადოებას, პარლამენტს, პოლიტიკურ პარტიებს, სა-

ზოგადოებრივ ორგანიზაციებსა და ყველა იმ პიროვნებას, ვისაც გული უნდა საქართველოს მომავალზე, ჩვენი ახალგაზრდებისა და ბავშვების ზნეობრივ აღზრდაზე, ხმა აღიმართოს და ამ საკითხთან დაკავშირებით გამოხატონ თავიანთი დამოკიდებულება.

მართლმადიდებელ მშობლებთან კავშირი „მრევლი“, №8(20), ნიკოლოზბა, 1998 წ.

რედაქციისათვის: ადრეული საკითხი უდიდესი მნიშვნელობისაა. გაზეთი „საქართველო“ აპირებს მასზე ღრმა და არსებითი დისკუსიის ორგანიზებას.

წინასწარ ეგვალ არჩევანისათვის, პოპო საიენს!

დიდი ხანი არაა, რაც ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების — საკრებულოების არჩევნები ჩატარდა საქართველოში. აბაშის რაიონში ედამ გაიმარჯვა, რაც ჩვენი აზრით ამ პარტიის ადგილობრივი ავტორიტეტის ნაყრდენი შეიძლება ჩაითვალოს.

სხვა პოლიტიკურმა ძალებმა მეტნაკლები წარმატებით მოიპოვეს საარჩევნო სხეულები...

აბაშის რაიონის მოსახლეობა ისეა განაწილებული უკიდურესად გაჭირვებული ყოფით, რომ იგი ალბათ ერთ-ერთი ბოლო იქნება სხვა რაიონებს შორის.

არჩევნების დამთავრებისთანავე იქ „უკვალოდ“ გაქრა ელექტროენერგია და ახალი წლისთვისაც გადაეწურა ხალხს მისი „გამოჩენის“ იმედი, მასწავლებლებს ხუთი თვეა ხელფასი არ აუღიათ, ხოლო პენსიონერები პენდიონებს მოთმინებით ელოდებიან მათთვის კუთვნილ თანხას. ნამდვილად კომარული დღეები უდგას აბაშის მოსახლეობას, თუმცა, არც სხვა რაიონებშია სახარბიელოდ საქმე. რა თქმა უნდა, არცერთი ტყუალმყოფელი არ იფიქრებდა იმას, რომ თუ მმართველი პარტია გაიმარჯვებდა (საუბედუროდ ასეც მოხდა) რადიკალურად შეიცვლებოდა ხალხის სოციალური პირობები, ქვეყნის ეკონომიკური მდგომარეობა, არსე-

ბითად პოპულარული ცვლილებებს ეწეოდა ადგილი ჩვენს პატრიარქალ სამშობლოში. რასაკვირველია, რომ ეს ასე არ მოხდა, რადგანაც სახელმწიფო, სადაც სახელისუფლო სტრუქტურით კორუპტიული პირები არიან მოკალათებული, ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობა დარღვეულია, აღნიშნულ პრობლემებს მოგვარება არ უნერია.

არჩევნებში მმართველმა პარტიამ გაიმარჯვა და თავისი დაპირებების შესრულებას როდის გააკეთებს, ძნელი სათქმელია.

რატომ მაინცდამაინც მოქალაქეთა კავშირმა გაიმარჯვა და თანაც ასეთი გაუკუღმართებული ცხოვრების ფონზე, ჩვენი აზრით, მრავალ მიზეზთაგან ერთ-ერთი ისაა, რომ მმართველ პარტიას მნიშვნელოვანი ბერკეტები გააჩნია არჩევნების მისთვის სასურველი ფორმით ჩატარებისათვის (მხედველობაში გვაქვს ლეგალური ნიჭიდან).

ძალზე შემამოთხებელია ჩვენი საზოგადოების ერთი ნაწილის პოლიტიკური სიმინჯისა და ეროვნული ცნობიერების დონე. ერთ წელშიანად საქართველოში საპარლამენტო არჩევნები გაიმართება, მართლმადიდებელი დასკვნები გააკეთებ და წინასწარ ეგვალდ სწორი არჩევანის გასაკეთებლად, პოპო საიენს! ირასტ მამარაძე აბაშა, სოფ. მარანი

ქეიფ-ქეიფით საგაზრო ეკონომიკას პერ ავაშენებთ

ქვეყანას, რომელიც საბაზრო ეკონომიკას უყრის საფუძველს და რომელსაც სურს საერთაშორისო ბაზრებზე კონკურენტუნარიანი საქონელი გაიტანოს, იდეოლოგიაც შესაბამისი უნდა ჰქონდეს.

სწორედ ასეთი იდეოლოგიით იზრდებიან გერმანელები, ამერიკის შეერთებული შტატების მოქალაქეები, იაპონელები და ა. შ. მოკლედ, ყველა იმ ქვეყნების მოქალაქე, რომლებმაც ააყვავეს თავიანთი ქვეყანა ამ სიტყვის პირდაპირი მნიშვნელობით და რომელთაც არა აქვთ ამჟამინდელი თუ მომავალი კრიზისების შიში. სწორედ შესაბამისი იდეოლოგიით იზრდებიან ამ ქვეყნის მოქალაქეები და სწორედ ასეთ იდეოლოგიას სწორედ ისინი ბავშვობიდანვე, შეიძლება ითქვას, დედის ძუძუსთან ერთად.

ჩვენთან კი რა ხდება? სრულიად საპირისპირო რამ. ზოგჯერ ჩართავ დილით რადიოს და ასეთი სიმღერა შემოგვსმება:

„ჩამოასხი, ერთიც უნდა დავ-ლიო, ეს ცხოვრება სულ ქეიფში გავლიო“...

ცხადია, ქეიფში გატარებული ცხოვრების ნაყოფიც შესაბამისი

იქნება, ან კიდევ: „ყველა ბრძენზე მეტი ჭკუა ჰქონია, ვისაც რომა დღინო მოუგონა.“

ღვინო კარგია, შესაფერის დროს, და არა ისე, როგორც

ზემოთ მოტანილ სიმღერაში, როდესაც ცხოვრებას ქეიფში და ამ ღვინოს სმამი ვატარებთ. ცხადია ისიც, რომ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები, ჩვენი ტელევიზია, რადიო და პრესა სწორედ ისეთი იდეოლოგიის ჩამოყალიბებას უნდა ემსახურობდეს, რომელ იდეოლოგიაზე აღზრდილი ადამიანიც შრომას შეიყვარებს (და არა ქეიფს) და თავისი ქვეყნისათვის შესაფერისი მოქალაქე დაადგება.

საქართველოში კი პირიქითაა და ცეცხლზე ნავთს ასხამს ისეთი პოპულარული და სოლიდური გაზეთიც კი, როგორიც არის „საქართველოს რესპუბლიკა“. აი, რას ვკითხულობთ ამ გაზეთის 1998 წლის 18 დეკემბრის ნომრის პირველ-სვე გვერდზე: „ღმერთმა სმისთვის ერთი დღე დააჩესა. მამ, მოდი, ყოველდღე ვსვით, რომ ეს დღე არ გამოგვკაროს.“

კომენტარი მკითხველისათვის მიგვინდობა.

ამაგროსი გრიშიაშვილი

საქართველოში სისხლიანი დიქტატურის მიმდინარეობის გამო

სრულიად საქართველოს ზვიად განმათავისუფლებლის პარტია გამოხატავს აღშფოთებასა და პროტესტს 17 დეკემბერს, მერაბ კოსტავას ეზოში მშვიდობიანი მომიშვების ბარბაროსულად დარბევისა და მომიშვილე ნუზარ ლეჟავას მკვლელობის გამო. ჩვენ არ ვენდობით შევარდნაძის რეჟიმის მსახურ სამედიცინო ექსპერტის დასკვნას ნუზარ ლეჟავას სიკვდილის მიზეზად სიმალიდან ვარდნის დადგენის შესახებ. ასეც რომ ყოფილიყო, იგი მაინც პირდაპირი მსხვერპლია პოლიტიკულის სისასტიკისა, რის გამოც ქართული „ომონი“ სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას ვერ აიცილებს! გვამის სისხლის გუბეში გადების ფაქტი კი თავად მეტყველებს მსხვერპ-

ლის მიმართ განხორციელებულ ძალადობაზე, რაც ააშკარავებს ექსპერტის სიყალბეს.

ჩვენი ერის ტოტალურ უბედურებას დაერთო ისიც, რომ საქართველოს პოლიცია, შევარდნაძის მიქცევარე დიქტატორული რეჟიმის ხელში იქცა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ნამდვილ მოსისხლე მტრად, რის გამოც სრულიად საქართველოს ზვიად განმათავისუფლებლის პარტია საქართველოს პოლიციას, შევარდნაძის ხელისუფლებასთან ერთად აღიარებს სულთამაშუთავენტყაროვალ ძალად, რომელიც საქართველოს სხეულიდან უნდა ამოიკვეთოს!

გაცხადებთ რა ამას, ღრმად ვართ დარწმუნებული, რომ გამოცხატავთ პროგრესულად

მოაზროვნე მთელი ქართველი ერის განწყობასა და სულისკვეთებას, რაც უახლოეს მომავალში უთუოდ დაგვეხმარება ამ უცხო და ბოროტ ძალების დათრგუნვაში, რაც საწინდარი გახდება სამართლიანობისა და კანონიერების ჭეშმარიტი დამცველი, ცივილიზებული მოქმედი ეროვნულ-პატრიოტული პოლიციის მოსვლისა საქართველოში.

დაე, უწყოდეს საქართველოს ჯალათმა შევარდნაძის ხელისუფლებამ, რომ მათ პერმანენტულ ბარბაროსობას ქართველი ერი ვეღარ შეეგუება!

ლევან ცოგია

სრულიად საქართველოს ზვიად განმათავისუფლებლის პარტიის თავმჯდომარე

ალექსანდრე აბდიაძე

ყვავ-ყორნის საჯიჯნად ქმეული საქართველო და ჯაჟახეთის სოფელი ქონსიგუზია

მეორე გვერდიდან

ჯიჯნელად უტრიალებენ საქართველოს, დასჩახვიან მას. ჩვენად საუბედუროდ და საე-ალალოდ, შავი ყორნების რიგებს საქართველოს შინაური მტრებიც (ხშირად აღზევებული, ძლევაოსილი) ავსებენ, აძლიერებენ.

ქართველთა, ჯაჟახთა შორის არსებობს ასეთი გამოთქვა: „ჯაჟახეთი ოთხმოცჯერ წახდენილა და ოთხმოცდაათჯერ აღშენებულა“. ამ ხუთიოდე სიტყვაში ჯაჟახეთის თითქმის მთელი ტრადიციული წარსულია გადმოცემული. ტრადიციული იმ-იტომაც, რომ დანგრეული ჯაჟახეთის 90-ჯერ ხელახლა აშენება ციხე-სიმაგრეთა კედლებში, ვინ იცის, რამდენი ზურაბის ცოცხლად ჩატანებას მოითხოვდა.

ვინ ააშენა ჯაჟახეთი 90-ჯერ? ცნობილი გერმანელი მოგზაურის, მეცნიერის, გიულდენშტედტის სიტყვით, მის დროს, ე.ი. XVIII ს-ის მეორე ნახევარში, ჯაჟახეთი ქართულ მხარეს წარმოადგენდა, მიუხედავად იმისა, რომ XVI საუკუნიდან სამცხე-ჯაჟახეთი, საერთოდ, სამხრეთი და სამხრეთ-დასავლეთი საქართველო ტურქეთის იმპერიის ბატონობის უღლის ქვეშ გიმნავდა. საუკუნეთა განმავლობაში ქართველთა ზღვა სისხლი დაიღვარა იმისათვის, რომ ჯაჟახეთის XIX საუკუნემდე შეენარჩუნებინა ქართული იერ-სახე. 1830 წლიდან კი რუსეთის იმპერიამ არ ინება არც

გამაჰმადიანებული და არც ქრისტიანი ქართველების მკვიდრობა ჯაჟახეთში და მათ ნაამბარზე, ქართველთა სისხლით გაჯერებულ ჯაჟახურ მინაზე სომხები ჩამოსასხლა. ჩამოსახლებულმა სომხებმა მოაშენეს ჯაჟახეთი. ამის თაობაზე ალ. ფრონელი წერდა: „აღშენებით აღშენდა ჯაჟახეთი, მაგრამ სხვანაირად, უკუ-ღმა, ქართველების გასაგისი თითქმის ამოვარდა და მათ ნაოხრებზე სხვა დამკვიდრდა“. ამის გამო იგივე ალ. ფრონელს XX ს-ის გარიჟრაჟზე საქართველოს ერთ-ერთი უპრეველესი სიმინდის, ვარძის შესახებ შემზარავი სიტყვები აღმოხდა: „განა არა სჯობს, დაინგრეს ვარძი, ვიდრე სხვა დარჩეს?“ სომხები, კვლავ რუსეთის იმპერიის მხარდაჭერით და ნაქეზებით, დღესაც ცდილობენ, უკუღმა ატრო-ლონ ჯაჟახეთის ბედის ბორბალი.

ნაღმა, თანაც 90-ჯერ, ან 89-ჯერ მაინც ვინ აშენებდა ჯაჟახეთს? ცხადია, ქართველი ერი, მის მიერ დაღვრილი სისხლისა და ოფლის წყალობით. ჯაჟახეთის დასაკუთრებაზე სომხებს ძველდაც ჰქონდათ პრეტენზიები, იარაღის ძალითაც ცდილობდნენ მის მიტაცებას (თუმცა ამ მხრივ მათ დიდი წარმატებები არასდროს მოუწოდებიათ), მაგრამ სომხთა ამგვარი ქმედება ხომ ჯაჟახეთის ნგრევას ინევდა და არა შენებას? ქართველი ერი იძულებული ხდებოდა

გაგრძელება მე-9 გვერდზე

კომუნისტური პრეზიდენტის 21 დეკემბრის რადიოინტერვიუ

თუ პრეზიდენტი მართლაც აპოკალიფსა

თუ მართლაც პრეზიდენტის სიტყვები, რომ ბანკებმა ერთ კვირამი თავისი რეზერვები 3.6 მილიონი დოლარით შეავსეს, ეს, რა თქმა უნდა, ძალიან კარგია. მაგრამ საქმეს ეს ვერ შევლის. მას შევლის მხოლოდ წარმოების ამოქმედება, რაც — ახლა უკვე აშკარაა — პრეზიდენტისა და მისი „პარტიის“ ან „პარტიების“ პოლიტიკას ენიშნა. პრეზიდენტის პოლიტიკა, როგორც ვხედავთ, საქართველოში წარმოების არსებულ ობიექტებზე გასხვივებაში (უცხოელებზე გადაცემაში) და ახალთა არსებობაში მდგომარეობს. ამ პროცესის უშუალო განმარტოვებელი, რომელიც ჩანს, არის ის უზარმაზარი ბრმა სტიქია, რომელსაც მსოფლიო ეკონომიკა და მისი უმომბოლო კანონები ეწოდება. მაგრამ პოლიტიკის შემკვეთი სხვაა: ეს არის ის აგრესიული ჯერ კიდევ სუბრეალური, რომელსაც საქართველოს გადაწყვეტილების იმედი ჯერ კიდევ აქვს (იხ. ბელორუსიარუსეთის შეთანხმება და რამდენიმე დღის წინ) და დღეს ფორსირებულ შეტევას აწარმოებს ჩვენს ქვეყანაზე (ალბათ, უკანასკნელს და ამიტომ განსაკუთრებით ძლიერს და კომბინირებულს).

გადასახადების თემა

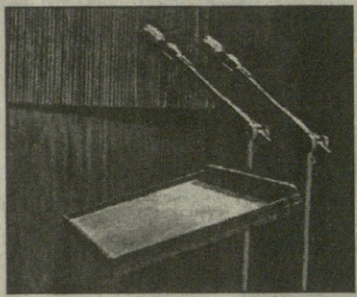
ინტერვიუ კვლავ და კვლავ საფუძვლიანობით გადასახადებზე წარმატებით აკრებს და ბიუჯეტის შევსების შესახებ. ეს რომ ფუჭი-ტყუარობაა, იტყობ ჩანს, რომ ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილი კვლავ ვერ შევსო. აკრებილი გადა-

სახადები საგადასახადო ბაზის შესაძლებლობათა ერთ მესამედზე ძლიერადის (ეს ბაზა, ყველაზე კომპლექსურ წყაროთა ცნობით, მინიმალური შეფასებით, წელიწადში 2 მილიარდი ლარია ა. წ. ზაფხულის კურსით). პრეზიდენტი არ ამბობს და ვერ ამბობს, რომ სხვა გუნდის შეკრება, ვიდრე მისი დღევანდელი გუნდია, მის პოლიტიკას არ ძალუძს. ეს გუნდი კი კორუმპირებულია, როგორც იტყვიან, სულით ხორცამდე და მისი გამოსწორების საშუალება არ არსებობს. ამიტომ საქართველოს მოქალაქეებს (და არა „მოქალაქეთა კავშირს“) ყოვლისა წამოეკავ კორუფციასთან ბრძოლა მხოლოდ ასე წარმოუდგენიათ: უნდა წავიდეს ეს გუნდი, რომელიც კორუფციის მფარველი და ხელმძღვანელია, და მასთან ერთად წავიდეს კორუფცია.

თელავი და სოფი

პრეზიდენტს აზრადაც არ მოსდის, რომ თბილისის დენით ერთადერთი მომარაგებლის — „თელავის“ გადაცემა უცხოელთა ხელში საქართველოს მარცხია არა მხოლოდ სტრატეგიული ფაქტორების გამო, არამედ იმის გამოც, რომ საქართველოში მიღებული მოგების ესა და ეს წლით საქართველოს გარეთ წავა. იგივე ითქმის სრესზე, რომელსაც გერმანელები ააშენებენ. ჩვენ იმას არ ვამბობთ, რომ ეს არ უნდა გავეთვს. მაგრამ არ უნდა დავკარგოთ იმის შეგნება, რომ ეს უბედურებაა, და ყოველივე უნდა ვილოთ იმისთვის, რომ ასეთი წამებებიან ნაბიჯების გადადგმა არ გვჭირდებოდეს.

გასაგებია, როცა გვიხარია საქართველოს ეკონომიკაში ზეგანვითარებული ქვეყნების კომპანიების ჩართვა. მათ ჩვენთან მალაღობი ტექნოლოგიები უნდა მოიტანონ. მაგრამ გაუგებარია, რატომ უხარია პრეზიდენტს ჭიათურის მანგანუმის მოპოვებაში მისი ტრადიციული ექსპლუატატორის — რუსეთის კომპანიების ჩართვა, რომელთაც

არანაირი მონივრება (ჩვენზე უკეთესი) ტექნოლოგია არა აქვთ!

„პარადა მოცაჟის“ პოლიტიკა

პრეზიდენტი კვლავ და კვლავ უპერსპექტივოსა და უძლურის პოზიციიდან გამოდის, როცა მეტად და მათასავე შეგვახსენებს, მსოფლიო ორგანიზაციები იმიტომ გვებმარებინან, რომ რეფორმებს ერთგულად ვატარებთ. ეს უნაყოფოა, რაც მთავარია, უმომავლო პოზიცია. რეფორმებს ჩვენ იმიტომ კი არ უნდა ვატარებდეთ, რომ „კარგ ბიჭუნებად“ გამოვჩნ-

დეთ, არამედ იმიტომ, რომ ჩვენ ეს გვჭირდება (და უნდა ვატარებდეთ ის, როგორც გვჭირდება), ხოლო დასავლეთის ინსტიტუტების სიმპათიას ჩვენდამი ის კი არ უნდა განაპირობებდეს, რომ ყოფილიყო სუბიექტური გაცემა, არამედ ის, რომ ქმედუნარიანი პარტიული ვართ და წონივრე მოკავშირული სიტყვის თქმა ან აზრის შეთავაზება მინც ძალგდის. ხელგანდილი პოზია, რომელიც საქართველოს მისი პრეზიდენტი აყენებს, ხანგრძლივი დივიდენდების მომტანი ვერ იქნება.

აფხაზეთის კონფლიქტი არაა საერთაშორისო სამართლის საპიტი

პრეზიდენტი იქნეს სრულ იურიდიულ უცოდინარობას, როცა აცხადებს, რომ „აფხაზეთის პრობლემა უნდა გადაწყდეს საერთაშორისო სამართლის საფუძველზე“. მართალია, არსებობს თვალსაზრისი (და ეს მხოლოდ ზოგადაა თვალსაზრისი), რომ, რაკი ე. წ. უფლებადიკითხი დოკუმენტები ქვეყანათა მრავალმხრივად ხელმოწერილი დოკუმენტებია, მათი დაცვა საკუთარი საზღვრებს შიგნით ხელმოწერილ სახელმწიფოთათვის საერთაშორისო ხელშეკრულებებისადმი ერთგულების რანგში დგას. მაგრამ არც ერთ დოკუმენტში არ წერია, რომ ურთიერთობა მხარესთან, რომელიც არ არის საერთაშორისო სამართლის სუბიექტი, შესაძლებელია საერთაშორისო სამართლის საფუძველზე მოლაპარაკების სახით. მხარე, რომელიც არ არის საერთაშორისო სამართლის სუბი-

ექტი, მხოლოდ ობიექტურად უფლებადიკითხი დოკუმენტებისა, რომლებიც ინდივიდუალურად და ჯგუფურად — მათ შორის, უმცირესობათა, ადგილობრივ უმრავლესობათა და ა. შ. — უფლებებს განსაზღვრავს. აფხაზეთის კონფლიქტის ინტერნაციონალური პრეზიდენტი შევარდნაძის ერთ-ერთი ყველაზე მძიმე და დანაშაულებრივი შეცდომაა მის ამგვარ შეცდომათა გრძელ რიგში, რომელიც, სამწუხაროდ, გრძელდება.

პრეზიდენტი „დრეკილზე“ ცდილობს

პრეზიდენტი ზოგადი მოუზნებლობის ნაყოფი იყო, უკეთეს შემთხვევაში, მისი ჩარევაც ერაყის ერთი კვირის წინანდელ ამბავს განცხადების სახით. პრეზიდენტის კომენტარის დებულებას, არ შეიძლება ჩვენი ქვეყნის პოლიტიკა იყოს მხოლოდ „კონსერვატიული“, დავუთანებოთ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, მისი მთელი პოლიტიკა რომ სწორედ ასეთი, ვინაობა და მოქმედებითადაც კი „კონსერვატიული“ არ იყოს მკვლელ არმინას პირზე უფრო და რუსეთისათვის მის მიერ ჩატარებული ანტიქართული გენოციდის დიპლომატიური პატიების, ჩვენთვის დაბოძების პატიების და სხვა მრავლის პატიების ჩათვლით რაც ერაყში მოხდა, რა თქმა უნდა, დასაბუთებულია, მაგრამ ამ ინციდენტში დაუფიქრებელი ჩარევა საქართველოს სახელით არ მჯერა. სიმსუბუქის მაჩვენებელია ან ზედმეტად ყურმოჭრილი ერთგულებისა რუსეთის მიმართ.

შემატებული

კომუნისტური პრეზიდენტის 28 დეკემბრის რადიოინტერვიუ

პრეზიდენტი პირ გვეუბნება მართლაც

პრეზიდენტის თქმით, 1998 წელს ჩვენი „ქვეყნის ეკონომიკურ სტაბილურობას საფრთხე შეუქმნა“, თუმცა მისივე წინა ინტერვიუებიდან წლის მანძილზე, კერძოდ, მის მიერ მოყვანილი ციფრებიდან გადასახადთა აკრების შესახებ ამგვარი ხიზათის არსებობას ვერ ამოვიკითხავთ. ეს ბუნებრივად გვიკარნახებს, რომ მისი შემდგომი „კონკრეტული“ ცნობებიც საგადასახადო ინსპექციისა და საბაჟო სამსახურის წარმატებათა შესახებ, ასევე, ფუჭი-ტყუარობა უნდა გავიგოთ. მაგრამ მთავარი ეს არ არის. მთავარია ის ზოგადი, უკაცრავად პასუხია, კურსი, რომელსაც პრეზიდენტი ამ ინტერვიუში ჩვენი დანგრეული ეკონომიკის ახალი „წარმატების“ მისაღწევად გათავაზობს.

მსჯელობა იწყება აღმოჩენით, რომ რეფორმა, თურმე, მხოლოდ „აღმასვლა“ კი არაა, არამედ „უკლები“ ყველა ქვეყანაში „ჩავარდნილი“, „შეცდომები“ და „ტაქტიკური კომპრომიზები“ ქვეყნურ „სტრატეგიული კურსის“ გადასარჩენად. (საკითხავია: ვინ გაარჩიოს, სად თავდება „ჩავარდნილი“ და „შეცდომები“ და სად იწყება ბრძოლა „სტრატეგიული კურსი“?). შემდეგ გვეუბნება, „ჩემი აზრით“ საბოლოო კრიზისის თავს დაეცალნენ (საკითხავია: ხომ არ სჯობს პრეზიდენტის „აზრის“ გაგებას კომპლექსურ ეკონომისტის აზრზე გავიგოთ, რომელსაც ჩვენი მავიჯური რეფორმები, ალბათ, სასაცილოდ არ ჰყოფნის?). აქვე გვეუბ-

ნებიან, რომ ამერიკიდან, — რაკი, პრეზიდენტის აზრით, გადავრჩით — რეფორმები „უფრო მასშტაბური იქნება“ (და „ჩავარდნილი“, იმედია უფრო მასშტაბური). შემდეგ ვიგებთ, რომ ხელისუფლებას, თურმე, „სრული რწმენა აქვს“ ჩვენი წარმატებისა და ამის დასტურად მოყვანილია ის ფაქტი, რომ ჩვენი უბედური ქვეყნისთვის, თურმე, ინვესტირებს დღემდე ზურგი არ უქცევიათ. აქ კი შეჩერება გვმართებს. ზურგს რატომ გვაქცევს, თუკი ჩალის ფასად ყიდულობენ ყველაფერს, როგორც ნაქურდალის წესია, და ისე დასაყრდენი, ჩვენს ეკონომიკაში, როგორც ფარულად დაუცველ სანაოსნო რომელშიც ჯერ კიდევ ბევრი სხვადასხვა ანაწილი და სარეალიზაციოდ გამზადებული სქონელი ყოფილიყო მთავარი მაგალითი. გურჯაანში ამას წინათ 150 ათას დოლარად (ეგზე ლარადაც კი) ინვესტირებ „გაპროჯექტ“ სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმო (რომლის რეალური ფასი რამდენჯერმე მეტი იყო) და იმ სანარმოში ახლა არც ერთი საქართველოს მოქალაქე დასაქმებული აღარაა!

პრეზიდენტი გაკვირვებით იხსენებს უზენაეს სასამართლოს, რომელმაც ბორჯომში, ეტყობა, ასეთი ინვესტირების წყენა განიზრახა, და აზრადაც არ მოსდის, რომ ამით სასამართლოზე ზეწოლას ახდენს. საერთოდ, იურიდიული აზროვნებაზე, გვაპატიეთ, და მწერალად ვართ. როგორც მოწმობს მართვის მთელი პრაქტიკის დიდი ნაწილი ამ შვიდი წლის მანძილზე. თან პრე-

ზიდენტი ბორჯომის წყალს „პერსპექტივის დაკარგვას“ უქადის, თითქმის ამ წყლის სიცოცხლისუნარიანობას მისი დებუტი და აქამდე არსებული პრესტიჟი არ ჰყოფნის ამ მსჯელობაში ჩანს არა მხოლოდ უხეირო კურსი, არამედ — გვაპატიეთ პრეზიდენტობა, — არასწორად ორიენტირებული მსოფლმხედველობაც კი (არ მინდა ვთქვა, ფსიქოლოგია), რომელიც მხოლოდ მონობაში მყოფი ქვეყნის შვილს სუვენის და არა თავისუფლისას.

პრეზიდენტი მართლაც, მაგრამ...

ნამდვილად ამაღლებულია პრეზიდენტის ჩივილი იმაზე, რომ ვიღაც ვაჭრუკანები არღვევენ სახელმწიფო კანონს და ლარის ნაცვლად დოლარებზე ყიდნიან მაგნიტრონებს, ვიდრე და სხვა ე. წ. „პრესტიჟული ანუ ძირითადი ქურდ-ბაცაცა „ელიტისთვის“ განკუთვნილ საქონელს ახალი წლის წინ. მართლაც აღმაშფოთებელია (ეს ვაჭრუკანები, ცხადია, ქვეყანასაც ადვილად გაყიდნიან). მაგრამ ვიკითხოთ: ვის ასხედან ისინი თავზე ამ უხამსობით? უფრო ზუსტად: ვისი სახით ჩავარდნილი იქნა ქვეყნის ეკონომიკას, მის მოსახლეობას, მის სამთხოვროდ დამსაღარ ბავშვებს ამ საქციელით? ცხადია, პირველ ყოვლისა ქვეყნის მეთაურის და მერე დანარჩენი მოქალაქეების სახით (რადგან კანონიერების გაარაღი პრეზიდენტია). მაშ რაკი ასეა, ვისგანაა მოვლის პრეზიდენტი მათ შეპყრობას, დაჯარიმებას და სა-

მაგალითი დასჯას? პრეზიდენტი, რომელიც კანონის დამრღვევს არ სჯის, პრეზიდენტი არ არის. სახელმწიფოს მეთაური, რომელსაც პრემიერად და ვიცეპრემიერებად დაუხვედელი ქურდ-ბაცაცები ჰყავს და რომელიც ქურდ-ბაცაცების მადლობით უშვებს თანამდებობიდან, მეთაური არ არის. ასეთ ქვეყანას მეთაურის ადგილას ვაკუუმი აქვს, ხოლო ვაკუუმი რომ სახიფათოა, ყველამ იცის.

პრეზიდენტი და მისი „პარტია“

პრეზიდენტი, როგორც იტყვიან კარგ სახეს იღებს ცუდი თამაშის დროს და ცდილობს „მოქალაქეთა კავშირი“ არა თუ პოლიტიკურ პარტიად, არამედ პერსპექტიულ პარტიადაც კი წარმოადგინოს. ეს რომ ასე არ არის, ყველამ იცის. „მოქალაქეთა კავშირი“ პარტია კი არაა, არამედ კარგიერისა და ლუქმის მაძიებელთა ჯოგია, რომელშიც, პრეზიდენტის ტრიუფალური განცხადების თანახმად (აქვე ინტერვიუში) სხვადასხვა ასაკის და სხვადასხვა სოციალური ფენის ადამიანები არიან გაერთიანებული (ალბათ, ლიზუნგით, „უსიკრებოლო“ ყველა ასაკისა შერეულით). ეს ჯოგი თავისი თვისებით მოხეტიალე (მომთაბარე) და იქ მიდის, სადაც გამოსარჩენს ხედავს. ხუთი წლის წინ იგი საქართველოს მაშინდელი მმართველის გარშემო დაირაზა. ახლა, მის უპერსპექტივობას რომ ხედავს, ახალ პარტიის ეძებს. ცხადია, ვერ იპოვის (რადგან არავის სჭირდება

მათი თავი) და ვერც პატრონი შეიქმნის ახალ პარტიას (რადგან ორივენი თანაბრად გაკიცრებული არიან). მაგრამ ძებნა კი გაგრძელდება (რაც ჯერ კიდევ ორი წლის წინ იყო არაერთხელ ნაწინასწარმეტყველები გაზ. „საქართველოში“). პარტიონა, რომელსაც ლიდერმა და პარტიამ ამჯერად მიაღწიეს (ასე ჩანს ინტერვიუდან), ორივეს ტაქტიკურ საზრინობაზე მიუთითებს, მაგრამ სხვა ვერაფერზე.

პოლიციისა და დამოკარბის თემა

პრეზიდენტი თვლის, რომ ოპოზიციური პრესის არსებობა საქართველოში დიქტატურის არარსებობას მოწმობს. ეს რომ ასე არაა, ამაზე მეტყველებს მისი დღეილი მისგანვე ორგანიზებული და ნებადართული რბევის პრაქტიკაზე (ძირითადად — ქალებისა და ხანდაზმულების მიმართ), რომელსაც ამ ორი კვირის წინ მსხვერპლიც მოჰყვა. ასე დიდხანს ვერ გაგრძელდება და პრეზიდენტმა ეს უნდა იცოდეს. თუმცა, არ გამოვირცხებთ, რომ ეს კეთდებოდეს იმ სახელმწიფოს დისკრედიტაციის შეგნებულ მიზნითაც, რომელსაც დღეს სახელად დამოუკიდებელი სახელმწიფო ჰქვია.

შპრა-შპრაში ძონება

ინტერვიუს დასასრულს პრეზიდენტი ლაპარაკობს თავის ქონებრივ მდგომარეობაზე. ჩვენთვის ეს საინტერესო არ არის. ღმერთმა შეარგოს, რაც აქვს.

შემატებული

სა სახლიდან

აი, ქართველო, ისიც ჩვენი სახელმწიფო!..

ადამიანის უფლებათა დაცვის დღის ბევრი თქვენგანი წააწყდება დიდა ქალაქის ცენტრში იმ ადამიანთა მაძებარ ჟურნალისტებს, რომელნიც ოპტიმისტურად იყენებ განცხადებებს ამ დღესასწაულადმი, სწამდათ საქართველოში თავიანთი უფლებების ხელშეუბლობისა.

...თუმცა ამაოდ. რა უფლებებზეა საუბარი იმ სახელმწიფოში, სადაც საზოგადოებრივი წესრიგის დამცველი თავად არღვევენ მას და არბევნ ხალხსაც.

მეც ცეცხლზე ნათეს დაეახსამ და გაგიმგებო, რა მაგალითის მოსწრეც გავხდი სწორედ ამ დღესასწაულზე.

საღამოს 10 საათი იქნებოდა. თბილისის ერთ-ერთ გარეუბანში საშინელი წვილი კვილისა და უშვერი სიტყვების კოორდინირებული ზეცას უერთდებოდა. შემთხვევით შემსწრე კაცს, შეიძლება რაიმე თავყრილობა ან მიტინგიც კი ჰგონებოდა. თუმცა, იმდენ პოლიციელს მოეყარა თავი, რომ მომიტინგეთა რბევას უფრო ჰგავდა. როგორც შევნიშნე, თავიდან მხო-

ლოდ ორ მოქალაქეს ესროდნენ პოლიციელები, შემდეგ კი მთელი უბანი შეურთოდათ და — ვინ-ვის სცემდა და ვინ-ვის აშველებდა, თანდათან გაურკვეველი ხდებოდა. ეს სურათი ისეთ შთაბეჭდილებას ტოვებდა, თითქმის დიდი ხნის ძებნილი, რეციდივისტი დაეკავე ბინით და სხვები საშველად მოსულიყვნენ, მაგრამ სიმაართეს თუ იკითხავთ...

თურმე სწორედ ასეთ დღესასწაულზეც კი, როგორც ადამიანის უფლებათა დაცვის დღეა, არ იცოქროთ თანამოქალაქენო, რომ ყველაფრის უფლება გქონდეთ. აი, თუნდაც, საკუთარი საცხოვრებელი ბინის წინ დგომის, მით უმეტეს თუ მართო არ ბრძანდებით და ერთ-ორი მეზობელიც გახლავთ, თანაც უკვე შეზღუდულიყავ, ამ შემთხვევაში აუცილებლად დიკთხებით:

— ვინ ხარ?

— რატომ დგახარ აქ?

— ნამოვლიანდი სასწრაფოდ განყოფილებაში..

ამის შემდგომ კი უსათუოდ დაიწყება გამოძიება თქვენი ოჯახური

— შეძლებულია...

— ხელმოწერილი დაადეთ და შეაგდეთ კაბარში.

შემდეგ კი იხსნება ეს თავსატეხი ამოცანა. რომელი გაუსხნელი საქმე დადონ მის კისერზე.

ეს გადაწყდება იმის და მიხედვით, თუ რომელი ბრალდების თავიდან აცილება როგორ ფასობს და მისი გაანალიზებით: — თუ რამდენის გადახდას შეძლებს დაკავებულის ოჯახი.

თუმცა კი, აღარც ვაჭრობაა სათაკილო ამის შესახებ და ისე-დაცა შეიძლება გაიმართოს, თითქმის რამე წიფის ყიდულობა. იქონიეთ იმედი, — გულკეთილი პოლიციელი ცოტა შეღავათობს.

ვათს. მაინც მოგცემთ, ვინაიდან ასე გულით გასურთ თქვენვე „ნივთის“ დაბრუნება.

თან ისე გულისამაჩუყებლად შემოგტრებთ: — იცით, რამდენი

მდგომარეობისა: — უსახსროა თუ შეძლებული?

იმართება დიალოგი:

— ღარიბია.

— აბა რას მოათრევდი?

თვეა ხელფასი არ მიგვიღია —ო, თითქმის თქვენ გვევალდებით მათი დაკმაყოფილება და წინაპართა ცოდვებს უხსენებდით ან ქვეყნიდან-ზევით წყლის ამღვრევას სწამებდით საბრალო „ბატკნებს“.

აი, ქართველო, ესეც ჩვენი სახელმწიფო სახელმწიფო, სადაც დაუკანონებელი უფლებებით სარგებლობს პოლიცია. რამდენიმე წლის წინ თუ № 133 მუსხლით შრომა-გასწორების კოლონიაში იხდიდნენ სასჯელს ადამიანის გატაცებისა და ფულის გამოძალისათვის, დღეს იგივეს უყოფამოდ სჩადის საზოგადოებისა და წესრიგის დამცველი პოლიცია, და არა თუ სასჯელს იხდის ამისთვის, არამედ, პირქით: დავალებულიც დარჩებით მისი გულისსიმირებით, რომ თქვენი „გატაცებული“ შვილი, ძმა, ან მამა არა თუ სასამართლოს კარამდე მივიდა ჩაუდგენილი დანაშაულის ბრალდებით, არამედ გამოსასყიდად მიმართილი დოლარების წყალობით და დაგვირუნდა.

— თქვენ კი კითხულობთ: რამდენადაა დაცული ადამიანის უფლებები საქართველოში, არა?

შორენა გარაძი

ქართულ პენსიერ-ისტორიკოსთა პიპარტოვა საქართველოს პრეზიდენტისადმი

დია წერილი

საქართველოს პრეზიდენტს, ბატონ ელზარდ შავარდნაძეს

ცხრა წელიწადია საქართველოსა და ქართველ ხალხს მძინვარე პოლიტიკური ქარტეზილები არ შორტება. არ ჩანს როგორ განვითარდება შემდგომი მოვლენები და ქვეყნის ოკუპირებული ტერიტორიების ბედი. ბოლო არ უჩანს აფხაზეთის და შიდა ქართლის ოსების საკითხის პოლიტიკური გზით გადაჭრას. ბოლო არ უჩანს ამ მხრე წლობით დაუსრულებელ მოლაპარაკებებს, სახეზეა სრული უშედეგობა. დაუსრულებელი მოლაპარაკებების ფონზე მტერი დაჟინებით განაგრძობს ქართველი ერის გენოციდს, სურს საქართველოს სახელმწიფოს დანგრევა. ამ უშიშესი კრიზისის გამო, ჩვენს ვალდებულებად მიგვაჩნია მოგმართოთ თქვენ, ბატონო პრეზიდენტო, საქართველოს სახელმწიფოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის უმწვავეს საკითხებზე. აქამდე ჩვენი დუმილი, თქვენგან მოთმინების მოწოდების შედეგად, მეტი კი, — აღარ შეიძლება.

შიდა ქართლის ოსები

საქართველომ 1991 წელს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა გამოაცხადა, სამართლიანად გააუქმა შიდა ქართლში საბჭოთა წყობილების მიერ ქართველი ერის სამტროდ ხელოვნურად შექმნილი ე. წ. „სამხრეთ ოსეთის“ ავტონომიური ოლქი, თავისივე ამ გამოგონილი ტერმინით. მალე დაიწერა რუსული ბოლშევიზმის იმპერიული სახელმწიფოებრივი ფორმა — სსრკ.

იმთავითვე საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებელი სახელმწიფოს დაუძინებელი მტრის რუსეთის ინსპირირებით, უშუალო მონაწილეობით და სამხედრო დახმარებით ოსებმა და აფხაზებმა დაიწყეს გამოუცხადებელი პერმანენტული ომი საქართველოს წინააღმდეგ, მისი ისტორიული ძირძველი მიწა-წყლის — შიდა ქართლის ცხინვალის რეგიონის (ე. წ. ყოფილი „სამხრეთ ოსეთის“) და აფხაზეთის ჩამოსაყდრებლად. რუსეთის მიერ შეიარაღებული ოსი ბანდიტების სამხედრო აქციებს, — მათ მიერ გამოცხადებული ე. წ. „სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის“, ანუ ცხინვალის რეგიონის საქართველოსაგან ჩამოსაყდრებლად, — ქართველი ხალხის დიდი მსხვერპლი მოჰყვა. მალე აფხაზეთის ავტონომიურმა რესპუბლიკამაც დამოუკიდებლობა გამოაცხადა. ქართველი ხალხი გმირულად იბრძოდა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის.

1992 წლის მარტში თქვენ ჩამოდიხი საქართველოში და სათავეში ჩაუდგე ქვეყნის ხელისუფლებას.

ჩამოსვლისთანავე თქვენ სახეობით სამართლიანად, კატეგორიულად აცხადებდით საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის ურყევობას; პრესითა და ტელერადიო ინტერვიუებში, ასევე საზღვარგარეთ გამოსვლებში, ხშირად, სახეობით სწორად, მოიხსენიებდით ხელოვნურად შექმნილ „სამხრეთ ოსეთის“ ტერმინის ნაცვლად „ცხინვალის რეგიონს“. ასევე იქციოდნენ თქვენს ჩამოსვლაზე და მის შემდეგაც ქართული პრესისა და რადიო-ტელევიზიის მსახურნიც.

ბოლო დროს კი რას გვუთხარ, ქართველ პრესაში, რადიო-ტელევიზორში, სამთავრობო პოლიტიკოსთა თუ არაპოლიტიკოსთა გამოსვლებში, თანდათან გამოყრდა და გახშირდა ძველი ავადსახსენებელი და საქართველოს დამატყვევარი ტერმინი — „სამხრეთ ოსეთი“. ლაპარაკია ისევ საქართველოს უზუნაყონი საბჭოს მიერ გაუქმებულ ყოფილი ე. წ. „სამხრეთ ოსეთის“ პოლიტიკური სტატუსზე საქართველოს ფედერალური სახელმწიფოს ფარგლებში.

ოსებს სხვა არაფერი უნ-

დათ. ყველაზე მეტად ოსი დამპყრობელნი სწორედ ამ ტერმინს — „სამხრეთ ოსეთის“ — სამართლიანად კონსტიტუირება გაუქმებამ ალაშქროს და რუსეთის ყოველმხრივი ხელშეწყობით დაიწყეს ომი საქართველოს წინააღმდეგ. მათ იცინა, რომ ტერმინი „სამხრეთ ოსეთის“ გაუქმებით ცხინვალის რეგიონის მოწყვეტას საქართველოსაგან და, შორსგამიზნული გეგმით, მისი შეერთებას ჩრდილო კავკასიაში არსებულ მათ სამშობლო ოსეთთან (და არა გამოგონილ „ჩრდილოეთ ოსეთთან“) პოლიტიკურად უნდა გამოეთხოვონ. ამიტომ, ოსებს ურჩევნიათ, თუგინდ მცირე პოლიტიკური სტატუსი ჰქონდეთ, ოღონდ ტერმინი „სამხრეთ ოსეთი“ დარჩეს იურიდიულად საქართველოს კონსტიტუციაში, ვიდრე ამ მხარეს „ცხინვალის რეგიონი“ ერქვას და ასევე მეტი პოლიტიკური სტატუსი ჰქონდეს. რატომ?

დიდი მეცნიერულ-ისტორიული და თეორიულ-იურიდიული ძიებანი და გააზრებები არ სჭირდება იმის მიხედვრას, რომ ტერმინი „სამხრეთ ოსეთი“ იმას ნიშნავს, რომ იგი საქართველოს მიწა-წყალი არ არის, თუნდაც ის ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივად საქართველოში შედიოდეს. ამიტომ, თუ დღეს არა, ადრე თუ გვიან ცხინვალის რეგიონში შემოხიზნული ოსები ამ ხელოვნური „სამხრეთ ოსეთის“ ტერმინის საფუძველზე ან ისევ დამოუკიდებლობას გამოაცხადებენ, ანდა ამ კუთხეს ხელოვნური ტერმინით არსებულ „ჩრდილო ოსეთს“ შეუერთებენ, გაერთიანდებიან. ესაა მათი საბოლოო მიზანი. ოსეთის თავდაცვის განცხადებაში „სამხრეთ ოსეთის“ ავტონომიური ოლქის თუ რესპუბლიკის საქართველოს ფარგლებში ყოფნა-არსებობის შესახებ, — პოლიტიკური სრიკია. მათ უნდათ როგორმე გამოსტყუონ საქართველოს მთავრობას ტერმინი „სამხრეთ ოსეთის“ იურიდიული დაკანონება საქართველოს კონსტიტუციაში. ტერმინი „სამხრეთ ოსეთის“ მეშვეობით შიდა ქართლის ოსი ოკუპანტი-პოლიტიკოსები, ისე როგორც აფსუა (დღევანდელი აფხაზი) დამპყრობელნი, ცდილობენ მათ მიერ დაპყრობილი ქართული კუთხეები გახადონ საერთაშორისო სამართალსუბიექტები, რის შემდეგ სრული პოლიტიკური დამოუკიდებლობისათვის ერთი ნაბიჯია.

არავითარი „სამხრეთ ოსეთი“ ისტორიამ არ იცის ეს ტერმინი საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის წლებში (1918-21) და განსაკუთრებით მისი გასაბჭოებისას ქართველ მოქალაქე ოსი ოკუპანტების გამოგონილია და „დაკანონებული“.

XVII — XVIII საუკუნეებში შიდა ქართლში შემოხიზნული ოსებს ჩვენი წინაპრები „ქართლის ოსებს“, „ჯავის ოსებს“, „ლიახის ოსებს“ და განსაკუთრებით „სამაჩაბლოს ოსებს“ უწოდებდნენ.

ოსები თავადი მაჩაბლების და სხვა ქართველ ფეოდალთა „ხიზნები“ იყვნენ და არავითარი „სამხრეთ ოსეთი“ ისტორიამ არ იცის. ისტორიამ იცის მხოლოდ ერთი ოსეთი და „ოსეთის ქვეყანა“ ჩრდილოეთ კავკასიაში.

გასაბჭოების დროს ქ. ცხინვალში ძირითადად ქართველები ცხოვრობდნენ (აქ მხოლოდ ორი ოსი ოჯახი იყო), მაგრამ ხელოვნურად შექმნილ „სამხრეთ ოსეთს“ ბედოვლათმა ქართველმა კომუნისტებმა დედაქალაქად ეს წმინდა ქართული ქალაქი ცხინვალი უბოძეს, რის შემდეგ

იგი ოსებით აივსო, ხოლო ქართული მოსახლეობა თანდათან გამოიძევნა ამ ძირძველი ქართული ქალაქიდან. ასევე, ხელოვნურად შექმნილ „სამხრეთ ოსეთს“ ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულად მიათვალეს მთელი რიგი დემოგრაფიულად სუფთა ქართული სოფლებიც, რის შედეგად ეს სოფლებიც „გაიოსეს“ ბედოვლათმა ქართველმა კომუნისტმა „პოლიტიკოსებმა“. დაბოლოს, როკის გვირაბის გაყვანით, ე. წ. „სამხრეთ ოსეთისა“ და „ჩრდილოეთ ოსეთის“ დასაკავშირებლად, პირდაპირ და უმოკლესი გზა აჩუქეს ოსებს იმავე ქართველმა კომუნისტმა „პოლიტიკოსებმა“, რითაც საბედისწერო შეცდომა დაუშვეს. როკის გვირაბი ოსმა ბანდიტ-ოკუპანტებმა საქართველოს წინააღმდეგ ომში სამხედრო-სამომარ არტერიად გამოიყენეს. როკის გვირაბი რომ არა, ოსები ომს საქართველოს წინააღმდეგ ვერ გახედვდნენ და დღეს „ოსების საკითხი“ არც იქნებოდა.

განა ქართველთა ახალი დამლუპველი უფიცობა არ იქნება ამ ხელოვნური ტერმინის, „სამხრეთ ოსეთის“, მსგავსად, ასევე, ხელოვნურად შექმნილ ახალი გეოგრაფიული ტერმინ-სახელწოდებანი საქართველოში ჩამოსახლებულ უცხოტომელთა დასახლებებს: მარნეულის რაიონის მხარეს — „კასაველეთ აზერბაიჯანი“, ხოლო ახალქალაქისა და ნინოწმინდის რაიონების მხარეს — „ჩრდილოეთ სომხეთი“ და მივანიჭოთ მათ პოლიტიკური ავტონომიები და ისტორიულ პერსპექტივაში ასე დავკარგოთ ყველა ეს ქართული ტერიტორიები!

პოლიტიკური უმწიფობისა და ეკონომიკური სიდუხჭირის გამო დასაღუბად განწირული, ჩრდილოეთ კავკასიიდან შიდა ქართლში გადმოხვედნილი ოსები ქართველმა ხალხმა დაასახლა, დააპყრა, ხიზნებად შეიფარა და დღეს მათი შთამომავალი ოსი ოკუპანტები ქართული მიწა-წყლის მტაცებით გვიხდებიან „მადლობას“ კეთილშობილური საქციელისათვის (ისე როგორც აფსუები — დღევანდელი აფხაზები). ტერმინი „სამხრეთ ოსეთი“ ამ ტერიტორიის (ცხინვალის რეგიონის) საქართველოდან მოწყვეტას, მისი გასხვისების აღიარება — მტრის წინაშე კაპიტულაცია, მეტი არაფერი! ვიმეორებთ, არავითარი „სამხრეთ ოსეთი“ და ეს ტერმინი არ იცის ისტორიამ საქართველოს ტერიტორიაზე, იგი გასაბჭოებისას საქართველოს სამტროდ ხელოვნურად შექმნილი ავტონომიური ოლქი და ტერმინია. ასევე, არავითარი „ჩრდილოეთ ოსეთი“ და ეს ტერმინი ისტორიამ არ იცის, ესეც ხელოვნურად შექმნილია, — ხელოვნურადვე შექმნილი „სამხრეთ ოსეთის“ საპირისპირო გეოგრაფიული ნიშნის საფუძველზე. ტერმინი „სამხრეთ ოსეთი“ კი, როგორც ხაზგასმით ითქვა, იმას ნიშნავს, რომ იგი ქართული მიწა-წყალი არაა, ქართული ტერიტორია არ გაიზარება და ისტორიულ პერსპექტივაში უქცევლად დაიკარგება! ამიტომ იკლავენ თავს ოსი

ოკუპანტები ამ ტერმინის აღდგენისათვის.

ყოველივე ზემოთქმულის გამო მოგმართავთ, როგორც საქართველოს პრეზიდენტს, რომელიც მშობლიური ერის წინაშე პასუხისმგებელია სამშობლო ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობისა და მომავლისათვის, — ამიერიდან, როგორც საქართველოს პოლიტიკოსებმა, ისევე ქვეყნის მასმედიის წარმომადგენლებმა ერთხელ და სამუდამოდ, გადაჭრით უარყოთ ტერმინი „სამხრეთ ოსეთი“, ასევე „ჩრდილოეთ ოსეთი“! არსებობს ერთი ოსეთი — ჩრდილოეთ კავკასიაში.

ჩრდილოეთ კავკასიიდან შემოხიზნული ოსებით დასახლებულ შიდა ქართლს ტერიტორიულ კუთხეს (მხარეს) კი ადმინისტრაციულად ეწოდოს ცხინვალის რეგიონი, სადაც ოსებს ეწევათ კულტურული ავტონომია.

აფხაზეთი

აფხაზეთი საქართველოს ძირძველი ისტორიული მიწა-წყალია. ტერმინიც „აფხაზეთი“ ქართულია. არქაული ეპოქიდან აფხაზეთის მკვიდრი აბორიგენი (ავტოქტონი) მოსახლეობა მხოლოდ და მხოლოდ ქართულ-კოლხურ-სვანური ტომებია.

ქართველებია. ამას ადასტურებს, როგორც აფხაზეთის უძველესი ტომონიშები — დედამინის ენა, რაც მთლიანად ქართულია, ისე ანტიკური და შუა საუკუნეების ქართული და უცხოური წერილობითი, მატერიალური და სხვა წყაროები. რიგ ქართველ ისტორიკოსთა ნაშრომებში ეს ძირეული, მეცნიერულად სწორი კონცეფცია ბოლო წლებში კარგად არის დადასტურებული, როგორც ცალკეულ მონოგრაფიებში, ისე პრესის ფურცლებზე გამოქვეყნებულ წარკვეწებში, რითაც უარყოფილი, ზოგ ქართველ მეცნიერთა ცალმხედრად არსებული მეცნიერულად მცდარი, ხოლო პოლიტიკურად მაგნე და ქვეყნის დამლუპველი კონცეფცია (რაც, ძირითადად, საკითხის არასაფუძვლიანად შესწავლის შედეგი იყო): უძველესი დროიდან დღევანდელი აფხაზეთის ტერიტორიაზე ქართველი და აფსუა (დღევანდელი აფხაზების) ტომების ერთდროული (სინქრონული) აბორიგენობის (ავტოქტონობის) შესახებ, რამაც დღევანდელ აფხაზებს საფუძველი მისცა სისტემატურად აცხადონ: ქართველ ისტორიკოსთა აღიარებითაც ჩვენ ხომ ვყოფილვართ აფხაზეთის მკვიდრი აბორიგენი-ავტოქტონი მოსახლეობა, ამიტომ თქვენ, ქართველებს, გაქვთ თქვენი დიდი სამშობლო, ხოლო ჩვენ, აფხაზებს, დავგანებეთ ეს პატარა კუთხე, ჩვენი სამშობლო. სწორედ იგი ხალხის აბორიგენობის, ე. წ. თეორია გახდა აფსუების (დღ. აფხაზების) იდეოლოგიური საყრდენი საქართველოს წინააღმდეგ ატეხილ ომში! აი როგორი ყალბი შთაგონება მისცა და ფრთები შეასხა აფხაზებს აღნიშნულმა მცდარმა კონცეფციამ საქართველოს წინააღმდეგ.

დასავლეთ საქართველოს ტერიტორიაზე (რომელიც, ცხადია, აფხაზეთიც შედიოდა) მცხოვრებმა მკვიდრმა ავტოქტონმა ქართულ-კოლხურმა ტომებმა (ქართველმა, მეგრულ-ჭანებმა, სვანებმა) ძველი წელთაღრიცხვის I ათასწლეულში შექმნეს ქართულ-კოლხური სახელმწიფო, კოლხეთი, ძველი კოლხის სახელმწიფოს შემადგენელი, სადაც აფსუების ჭაჭანება არ იყო. აფსუები, რომელნიც ადიღური მოდგმის ტომია, ჩრდილოეთ კავკასიიდან დასავლეთ საქართველოს ტერიტორიაზე ჩამოსახ-

ლდნენ აქ ქართული სახელმწიფოს შექმნიდან ორი ათასი წლის შემდეგ, სახელდობრ, XVII საუკუნიდან, ერთიანი ქართული სახელმწიფოს დაშლისა (XV ს.) და აქ (დასავლეთში) ქართული სახელმწიფოებრიობისა და მისი საზღვრების დაცვის შესუსტების შედეგად. ეს რომ ასეა, ამას მოწმობენ XVII-XIX სს-ის წყაროები და მკვლევარები, უმთავრესად უცხოური და უცხოელები.

შემოხვევითი არაა, რომ ძველი წელთაღრიცხვის VI ს-დან ახ. წ-ის II საუკუნემდე, დასავლეთ საქართველოს ტერიტორიაზე, კოლხეთის სახელმწიფოში, ამ პერიოდის ანტიკური წყაროებით მრავალი ქართულ-კოლხური და სხვა მათი მონათესავე ტომებია მოხსენიებული, ხოლო აფხაზები — არა. მხოლოდ ახ. წ-ის II ს-დან დღევანდელი აფხაზეთის ტერიტორიის ერთ მცირე მონაკვეთში, — ზიფსა და გუმისთას შორის, — ისხენება „აფაზები“, რომელნიც ქართველ მეცნიერთა დაბეჯითებითი მტკიცებით ქართული ტომი იყო. მაგრამ რომც დავეუშვათ ძველ „აფაზებთან“ აფსუების ეთნიკურ-გენეტიკური კავშირი, რასაც უსაფუძვლოდ იჩენებენ აფსუა მკვლევრები, სულერთია, ასეთ შემთხვევაშიც არ ჩაითვლებიან აფსუები საქართველოს უძველესი კუთხის, აფხაზეთის მკვიდრი აბორიგენი (ავტოქტონი) მოსახლეობად, რადგან ასეთ შემთხვევაშიც აფსუები აქ მოსულად ჩაითვლებიან მას შემდეგ, რაც რვაასი წელი — ძვ. წ-ის VI საუკუნიდან, უკვე არსებობდა ქართული სახელმწიფო კოლხეთი, სახელმწიფო, რომლის წარმოქმნის დრო არის მის ტერიტორიაზე მცხოვრები ეთნოსის მკვიდრობის (ავტოქტონობის) ამოსავალი საწყისი და განმსაზღვრელი ნიშანი. ამის გამო, რასაც აფსუები (ასე უწოდებდნენ ისინი თავიანთ თავს, ხოლო მათი „აფხაზებად“ სახელწოდება სხვა ხალხთა ენებში მოხდა ამ ქართული კუთხის „აფხაზეთის“ სახელის საფუძველზე) არავითარ შემთხვევაში საქართველოს კუთხის, აფხაზეთის ტერიტორიაზე მკვიდრი აბორიგენი მოსახლეობად არ ჩაითვლებიან, ამიტომ მათ საქართველოში ცალკე დამოუკიდებელი სახელმწიფოს შექმნის იურიდიული უფლება არა აქვთ. რაც შეეხება აფხაზეთის პოლიტიკურ სტატუსს, იგი უნდა განისაზღვროს აფხაზეთში 300 ათასი ლტოლვილის დაბრუნებისა და იქ დემოკრატიული არჩევნების ჩატარების შემდეგ.

ჩვენ გადაჭრით მიგვაჩნია, რომ ეს ისტორიული სიმაღლე — დღევანდელი აფხაზეთის ტერიტორიაზე მხოლოდ და მხოლოდ ქართველი ხალხის ავტოქტონობა — „აფხაზეთის საკითხის“ გადაჭრასთან დაკავშირებით, საქართველოს მთავრობის მიერ ოფიციალურ დონეზე, ოფიციალურ მიმართებაში უნდა გაცხადდეს და ეცნობოს მსოფლიოს ყველა სახელმწიფოს მთავრობას, გაეროს, უშიშროების საბჭოს, ეუთოს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩვენ საინფორმაციო მეცნიერული და იდეოლოგიური ომი მუდამ და საბოლოოდ წაგებული გვექნება, რადგან მსოფლიოს თვალში პოლიტიკური საქართველოს ამ კუთხეს „აფხაზეთი“ ეწოდება, აფსუა ხალხს — „აფხაზები“, რომელთაც ენაც არაქართული აქვთ. ამიტომ მსოფლიოს მთავრობებს, გაეროს, მის უშიშროების საბჭოს, ეუთოს, აშკარაა, ასე ჰგონიათ და მიაჩნიათ: ეს კუთხე „აფხაზეთი“, მართალია, პოლიტიკურად საქართველოს საზღვრებშია, მაგრამ იგი „საქართველო“ კი არაა, არამედ სხვა ქვეყანა — „აფხაზეთი“ და მის ხალხსაც „აფხაზები“ ეწოდება. ასევე ეს აზრი გამგედარი დღევანდელი აფხაზების

დია წერილი საქართველოს პრეზიდენტს, ბატონ ედუარდ შევარდნაძეს

(მე-5 გვერდიდან)

(აფსუების) ცნობიერებაში, ვითომც სწორედ ისინი იყვნენ ამ კუთხის აბორიგენ-ავტოქტონები, ხოლო ქართველები აქ შემდეგ ჩასახლებულნი. ქართველები რომ დღე აფხაზეთის მკვიდრი აბორიგენი არ ვიყოთ, მაშინ რა უფლება გვაქვს იქ დაბრუნებისა. ამიტომ ილუზიას არ უნდა მივეცეთ და რეალობა შევიცნოთ: მსოფლიო სახელმწიფოთა მთავრობები, გაერო, უშიშროების საბჭო და ეუთო, ჩანს, სწორედ აღნიშნულის გამო, მინც გულგრილად ეკიდება ქართველი ხალხის გენოციდს და პოლიტიკურად მხოლოდ მისი „დაგმობის“ და ლტოლვილთა დაბრუნების დეკლარაციული განცხადებებით კმაყოფილდება. სამაგიეროდ ისინი უხვად იმეტიებენ პუბლიცისტურ აქციებს — სახსრებს, დოლარებს, მედიკამენტებს, რათა აფხაზეთიდან ლტოლვილი ქართველი არ დაიხრჩონ და დასახლდნენ საქართველოს ტერიტორიის სხვა კუთხეებში.

მსოფლიოში საქართველოს მხრიდან ზემო აღნიშნულის — აფხაზეთში მხოლოდ ქართველი ხალხის ავტოქტონობის — ინფორმაციული სიჭარბის გამო აფხაზეთა (აფსუთა) მხრიდან ქართველი ხალხის ასეთი გაბედული ვანდალური ეთნიკური წმენდა აფხაზეთში, ხოლო აფსუ-აფხაზეთ პრესისხილიანი მანიკის თვალში ამ ფონზე უცხოეთის თვალში რაღაცნაირ „იურიდიულ“ გამართლებას პოულობს.

საქართველოს „აფხაზეთის საკითხში“ სანყისი პოლიტიკური პოზიცია მუდამ სუსტი და წაბეჭდილი უქნება (და იგი მუდამ დამარცხებული გამოვა), სანამ ეს ინფორმაციული სიჭარბე არ შეივსება საქართველოს მთავრობის ოფიციალური ისტორიული სამართლიანობის განცხადებით: აფხაზეთის მკვიდრი ავტოქტონი მოსახლეობა მხოლოდ და მხოლოდ ქართველი ტომებია, ხოლო აფსუები — ე. წ. თანამედროვე აფხაზები აქ, საქართველოს სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ჩრ. კავკასიიდან არიან შემოიხზნულნი.

მხოლოდ ასეთ შემთხვევაში ექნება იურიდიული საფუძველი და გამართლება ქართველ პარტიზანთა ბრძოლებს სამშობლოსთვის, ქართველი ლტოლვილების დაბრუნებას მათ სამშობლო კუთხეში, აფხაზეთში, ან მშვიდობიანი, ანდა, თუ ასე არ გამოვიდა, — ძალისხიერებით. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ქართველ ლტოლვილთა აფხაზეთში დაბრუნების სანაღმდეგო, აფსუა ოკუპანტების ყოველთვის გამონახავნ ზრკი-ან „იურიდიულ საფუძველს“.

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, რაზან აფსუები არ არიან აფხაზეთის მინაწყლის მკვიდრი აბორიგენი, მათ მიერ მოწყობილ ქართველთა მშობლიური მინაწყლიდან განდევნილი ეთნიკური წმენდის შემდეგ, — აფსუებს (დღე. აფხაზებს) და მათ მოლაშქრეებს, ე. წ. „აფსა-ზ ბოვეიკებს“, ოფიციალურად და საქართველოს მასმედიის მსახურთა მიერ „სეპარატისტები“ კი არ უნდა ეწოდოთ, არამედ „აფსუა (აფხაზი) დამპყრობი — ოკუპანტები“, რომელთაც რუსეთის სამხედრო ძალით სურთ საქართველოს წაღობიერება მთელი ქართული ისტორიული კუთხე — აფხაზეთი. ფაქტურად დაღეს ხომ აფხაზეთი მთლიანად ოკუპირებულია აფხაზ (აფსუა) დამპყრობთა მიერ.

აქვე მოგახსენებთ, რომ დიდი პოლიტიკური შედეგობა პარალელის გაღება აფხაზეთსა და ჩეჩენეთს შორის. აფხაზეთი საქართველოს ძირძველი ისტორიული კუთხეა, იგი საქართველოა, ხოლო ჩეჩენეთი რუსეთი არაა, იგი რუსეთის იმპერიის დამპყრობილი (XIX ს.) უცხო ქვეყანაა. ჩეჩენეთის ბრძოლა რუსეთის წინააღმდეგ დამოუკიდებლობისათვის „სეპარატისტი“

კი არაა, არამედ სამართლიანია, მაშინ, როცა დღე. აფხაზების (აფსუების) ომი საქართველოს წინააღმდეგ დამპყრობითი ომია საქართველოსაგან აფხაზეთის წასაღლეჯად.

დრო საქართველოს წინააღმდეგ მუშაობს. მსოფლიოს მთავრობები, გაერო, ეუთო, უშიშროების საბჭო, თანდათან შეეგუებიან აფხაზეთის ფაქტურად მდგომარეობას, თუ საქართველოს მთავრობის მიერ საქვეყნოდ ოფიციალურად არ

დის, თითქოს აფხაზეთი ჩვენი არ იყოს და მზად ვართ მის საფასურად ბაზები მივცეთ რუსეთს. განა ჩვენი მინაწყალი არაა აფხაზეთი, სანაცვლოდ ბაზებს რომ ვთავაზობთ? ამით ვქმნით შთაბეჭდილებას თითქოს აფხაზეთი მართლა ჩვენი არ იყოს და ვვაჭრობდეთ რუსეთთან: ბაზებს მოგცემთ, თქვენ კი აფხაზეთი მოგვეცეთო. უნდა მოხდეს რუსეთის ჯარების უპირობო გაყვანა და აფხაზეთის დედასამშობლო საქართველოსადმი ასევე უპირობო დაბრუნება. ამის შესრულების შემდეგ შეიძლება წესიერ სახელმწიფოსთან ბაზებზე მორიგება, ფულის გადახდის თუ სხვა ვალდებულების პირობით, მაგრამ რუსეთის და მისი ჯარის დაოხა საქართველოში აბსოლუტურად გამორიცხებულია. მსოფლიო ისტორიამ არ იცის ასეთი ვერაგი სახელმწიფო. ამას ადასტურებს საქართველო-რუსეთის საუკუნოვანი პოლიტიკური, დიპლომატიური და სამხედრო ურთიერთობა. რა გამოდის; მოსკოვს აფხაზეთის წართმევაც სურს და რუსეთის ჯარის ყოფნაც საქართველოში!

აზერბაიჯანის პრეზიდენტმა ალიევმა გაიყვანა თავისი ქვეყნიდან რუსეთის ოკუპანტთა ჯარი და დღეს, არც ერთი რუსი ჯარისკაცი არაა აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე ქვეყანა შევებით სუნთქავს! რა, რუსეთს ინტერესები არა აქვს აზერბაიჯანში? უფრო მეტი, ჯერ კიდევ იურიდიულად რუსეთის ფედერაციაში შემავალმა ჩეჩენებმა აიძულა რუსეთი გაეყვანა თავისი ჯარი ამ ქვეყნიდან. ბოლოს და ბოლოს, როდემდე შეიძლება რუსეთის განამებული ჰყავდეს საქართველო!

ზოგჯერ აღნიშნავენ, რუსეთს ინტერესები აქვს კავკასიაში, შვედზე და საქართველოდან ჯარს არ გაიყვანასო. რას ბრძანებენ! ასე ყველა სახელმწიფოს, მათ შორის საქართველოს, აქვს ინტერესები სხვა ქვეყნების, მათ შორის რუსეთის რეგიონებში, ზღვებზე და ოკეანეებზე, მაგრამ ვინ გვისრულებს. ამეჟამად სულ სხვა ეპოქაა (დეკოლონიზაციის) და ყველა სახელმწიფო თავის საზღვრებში უნდა მოთავსდეს. რაიმეს, მათ შორის, ბაზების დროებითი დათმობა, მხოლოდ სვერცნული ქვეყნების სურვილით და ნებათვით შეიძლება მოხდეს.

პირდაპირ უნდა ითქვას: არავითარი უფლება არა აქვს ნებისმიერ ქვეყანას, მათ შორის რუსეთს, რა ინტერესებიც არ უნდა ჰქონდეს, ჯარები ჰყავდეს სხვის ქვეყანაში ნებართვის გარეშე. დაუყოვნებლივ უნდა მოვიტხოვოთ რუსეთის ჯარის უპირობო გაყვანა. საქართველო გაეროს სრულუფლებიანი წევრია და თუ რუსეთი არ შესარულებს საქართველოს მთავრობის მოთხოვნას თავისი ჯარის გაყვანის შესახებ, მთელი მსოფლიო საქართველოს მხარეზე დადგება, ვეზზე დადგება მთელი საქართველოც და აიძულებენ რუსეთს თავის ქვეყანაში მოთავსდეს.

დაიანახა რა ცივილიზებული დასავლეთის პასიუობა და უმოქმედობა საქართველოსადმი დახმარების საქმეში, მოსკოვის მონატრმა მთლიანად გააქარწყლა კავკასიაში საქართველოს მტრების შიში და მორიდება დასავლეთის ქვეყნებისადმი, შეაიარაღა და შეუსია ისტორიულად ტანჯულ ქვეყანას ოკუპანტი ბანდიტები — ქართველთა მოძულე აფსუ-აფხაზები, ოსები და ჩრდილოკავკასიელი მათი თანამოქმენი, ასევე რუსეთის ფედერაციიდან — დაქირავებული

ბი. მოსკოვის მონატრი კარგად მიხვდა ჩანაფიქრს: ვიდრე „დასავლეთი“ (ამერიკა, ნატო) მოვა საქართველოში, თუ საქართველო მოიყვანს მას, საჭიროა დასწრება: აფხაზეთის საბოლოო განმენდა ქართველებისაგან, რითაც საბოლოოდ ფეხი ამოვეყვებოდა საქართველოს აფხაზეთში. და აი, გალის რაიონში ქართველთა ეთნიკური გენოციდით რუსეთმა და აფსუ-აფხაზმა ოკუპანტებმა დაასრულეს მათი ვანდალური გეგმა. რუსეთმა ამით კიდევ უფრო გააძლიერა სამხედრო-პოლიტიკური გავლენა აფხაზეთში. მოსკოვმა, იცის რა, რომ აფხაზეთის შეერთება რუსეთთან იურიდიულად გამორიცხულია მსოფლიოს თვალში, მას მიზნად აქვს დასახული: აფხაზეთი არც საქართველოს დაუბრუნდეს, ხოლო აფხაზეთს არც დამოუკიდებლობა მიეცეს იურიდიულად და ასე ფაქტურად საქართველოსგან ჩამოვიღებული აფხაზეთი ფაქტურად იყოს რუსეთის იმპერიის გავლენის ქვეშ. სწორედ ამ მიზნით მოსკოვის მონატრს სურს საქართველოსთან საზღვარი ფსონს ნაცვლად ფაქტურად ენგურზე დაკანონდეს.

რუსეთისაკენ კიდევ უფრო „შებრუნება“ და დათმობები არაფერს შეცვლის, პირიქით, უარესი იქნება. რუსეთი არასდროს არ ყოფილა და არც იქნება საქართველოს ტერიტორიული ერთიანობისა და მისი დამოუკიდებლობის გარანტი. ვინც მასთან ამ მიზნით რაიმე ფორმით კავშირს აპირებს, — სასტიკად ცდება. დამოუკიდებელი საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის დასარღვევად რუსეთი საყრდენს აკეთებს აფხაზეზე, ოსებზე, სომხებზე. მათი მთავრული მიზნები ერთმანეთს ემთხვევა.

მოსკოვის მზაკვრული მიზნების საფუძველი და გარანტი კი საქართველოში რუსეთის ჯარის ყოფნაა. მართლაც, როგორ შეინარჩუნებს საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას, როცა დაუძინებელი მტერი მას სახლში ჰყავს დაბანაკებული, რომელიც სისხლიანი თვალებით დასაგლეჯად უყურებს საქართველოს.

საქართველოს სახელმწიფოს გადასარჩენად დღეს არსებობს ერთადერთი გამოსავალი: თქვენ, როგორც საქართველოს პრეზიდენტმა, ოფიციალურად უნდა მოითხოვოთ მთელი საქართველოდან რუსეთის ჯარის, მათ შორის, ცხადია, აფხაზეთში და

ქართველ ერს სრულიად ადრე უნდა შეეშინდეს. თუ ჩვენ ამის შეგუებით და უკან დავიხევთ, მაშინ ასეთ მუქარა-შანტაჟს, საქართველოში რუსის ჯარის მუდამ დარჩენის მიზნით, რუსეთი და საქართველოს მტრები (აფსუები, ოსები...) არასდროს არ მოიშლიან.

საქართველოდან რუსეთის ჯარის გაყვანის შემდეგ გაცილებით უკეთ ნაწილდება დიპლომატიკური აფსუ-აფხაზეთთან და ოსებთან, რომლებმაც ბოლოს და ბოლოს უნდა შეიგნონ, რომ აფხაზეთი და შიდა ქართლის ცხინვალის რეგიონი მათი კი არა, საქართველოს მინაწყალია. და თუ აფსუ-აფხაზებსა და ოსებს საქართველოში ცხოვრება სურთ, ერთხელ და სამუდამოდ პატივი უნდა სცენ საქართველოს სუვერენიტეტს, ქვეყანას, რომელმაც ისინი, მათი სიღუჭჩრის ჟამს გადმოხვეწილი შეიფარა, არსებობა შეუნარჩუნა და ყოველგვარი განვითარების მაქსიმალური პირობები შეუქმნა.

ბატონო პრეზიდენტო, ჩვენ, ქართველი ისტორიკოსები, ვალდებული ვართ მკაცრი ისტორიული სამართლიანობა წარმოვაჩინოთ, რაც თქვენდამი ამ მიმართებაში ასახული. ტანჯული სამშობლო ქვეყნის აღნიშნულ სასიკოცლო საკითხებზე გულდამიმბეზლნი მეტს აღარ მოგმართავთ. ჩვენ, როგორც საქართველოს ისტორიის მკვლევარები, ამ მომართვით შეცდომას ვხედავთ. მოქალაქეობრივ ვალს ვიხდით სამშობლო ქვეყნის წინაშე. სხვა, რეალური ძალა, ჩვენ არ გავაჩნია; სახელმწიფო ძალაუფლება თქვენს ხელთაა.

პატივისცემით
საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის თანამშრომლები, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორები, პროფესორები, კანდიდატები, დოცენტები.

ალექსანდრე აბდლაძე — დოქტორი

ანზორ ასათიანი — კანდიდატი

ალექსანდრე ბენდიანიშვილი — დოქტორი, პროფესორი

ანრი ზოგვრაძე — დოქტორი

ელდარ ბუბულაშვილი — კანდიდატი

დერმია გოგოლაძე — დოქტორი, პროფესორი

ვასტან გოილაძე — დოქტორი

მიხეილ გონიკიშვილი — დოქტორი

ვაჟა კიკნაძე — დოქტორი

არჩილ კოსტრეძე — დოქტორი

ჯიბო ლომაშვილი — დოქტორი

გურამ მაისურაძე — დოქტორი

ლერი ნანიკაშვილი — კანდიდატი

კანდიდატი

დავით პაიჭაძე — კანდიდატი

მურმან პაპაშვილი — დოქტორი

თენგიზ პაპუაშვილი — დოქტორი, პროფესორი

ზურაბ რატიანი — დოქტორი

ვესელ სტიფანაძე — დოქტორი

ნუზარ სურგულაძე — დოქტორი

კარლო ტაბატაძე — დოქტორი

ლევან ფრუქე — კანდიდატი

პაატა ჩიქოვანი — კანდიდატი

ვაჟა ჩოჩია — კანდიდატი

ამირან ცამციშვილი — დოქტორი

ზურაბ ცინცაძე — კანდიდატი

გურამ ყორანაშვილი — დოქტორი

გიული ძიძიგური — კანდიდატი

ბიძინა ნანობაშვილი — დოქტორი

P.S. ეს წერილი მიტანილი გვქონდა ოფიციალურ ორგანოში „საქართველოს რესპუბლიკაში“, მაგრამ მის დასტამბავზე თავაზიანი უარი გავითრეს.

18.XI.1998

ზამთარი ჩიხინაძე

როგორ მოხერხდა პეტრე დიდის პასუხი პეტრე დიდის პასუხი პეტრე დიდის პასუხი

საქართველოს სამეფოს და ერის დაღუპვის ისტორიაში ამ ეპოქას მეტად დიდი ადგილი უნდა დაეთმო. მასთან ვალდებული ვართ, რომ ასეთ გარემოებას შესახებ, როგორც არის საქართველოს დაღუპვის დასაწყისი, სისწორით ვიცოდეთ.

ზოგიერთი რუსი ხშირად გვეყვებოდა და გვამუხათებდა, რომ საქართველო რუსეთის იმპერიაში დაიხსნა. ქართველები დღე და ღამე რუსეთის იმპერატორის წინ იდგნენ და შეერთებას ევედრებოდნენ. ბევრი ზეგნის შემდეგ, საქართველო რუსეთში შეიბრალა და შეიერთა.

თამაშად ბრძანებენ კიდევ შემდეგ: ქართველებს რუსებმა ჩაუდგეს პირში სული. ქართველი მუსულმანთა მონობისაგან დაიხსნეს და გაანთავისუფლეს. თუ არ რუსი უამისოდ დღეს ქართველთა სხენებზე აღარ იქნებოდა დედამინის პირზედო. ამიტომაც ქართველები რუსების მონაწილეს წინაშე ხმა-ჩანაცულები უნდა იყვნენ და კრწანთა არ სძრავდნენ საქართველოს თავისუფლების შესახებ.

ამ აზრს იყენებ რუსები... მათი სახელმწიფო პირი და ხელმწიფის საგარეო რელიგიური წესები, ასეთივე ყალბის შეხედულებები იყენებ თვით ბერძენი ქართველები.

ჭეშმარიტად, თუ კი მართლა ეს გარემოება სწორედ, თუ კი მართლა რელიგიური წესები იმპერატორებს ეხვეწებოდნენ და ევედრებოდნენ — გვიშველით და შეგვიერთოთ, მაშინ, ჩვენი ყალბული ვართ, ეს ისტორიული პირობები სისწორით ვიცოდეთ და მასთან ჩვენს მოამბეგ მეგობრებსაც ვუბნდოდით და სიკეთისათვის სამაგიეროს ვუხდოდით.

მაგრამ, ხშირად თუ ეს ასე არ არის და ამ ისტორიულს პირობებში ბევრი რამ თაღლითობაა, მაშინ ვალდებული ვართ, რომ ესეც კარგად და ზედმიწევნით გავიცნათ.

ამიტომაც, ამ გარემოების შესახებ წერა და ლაპარაკი საქართველოში დაიწყო, რათა ჩვენც ვიცოდეთ კარგად ჩვენი ქვეყნის შესახებ ყოველთვის.

საქართველოს სამეფოს დაღუპვის ცდის დასაწყისი რუსთაგან მეჩიდმეტ საუკუნიდან იწყება. ხოლო ჩვენ კი ამ გარემოების აღწერას პეტრე დიდისგან ვიწყებთ, რადგანაც ამის წინადაც ყოფილ რუსთა ნატურა მხოლოდ წაიღო, ოცნება იყო და პეტრე დიდმა კი ეს წაიღო საქმედაც აქცია. საქართველოს დამორჩილების თუ დაჭერის ისტატობა პირველად პეტრემ წამოსწია წინ.

საქართველოს რუსეთის ხელში ჩაგვარდნას სწორედ რომ ბოროტი ისტორია აქვს.

პეტრე დიდმა თავის მეფობის დამოკიდების სანაშ უპირატესად საბოლოო ვალად დაიხსნა საქართველოს დაჭერა. ამის ნატურა მას უაღრესად მსურდა, რადგანაც კარგად იცოდა საქართველოს მნიშვნელობა, საქართველოს სიმდიდრე, მანძილის სიმრავლე და სხვა.

ყველა ამის გარეშე პეტრე დიდს ქართველების დაპყრობა იმიტომ უფრო უნდოდა, რადგანაც ქართველი მათი მერჯულენი იყვნენ და ამ გზით მოაწყობდნენ იმასაც, რომ ბოლოს საქართველო რუსეთად იქცეოდა. ქართველსაც გააუხსნებდნენ ისევე, როგორც ეს ხდებოდა რუსთაგან სლავიანთა ტომებზე.

ამისთვის პეტრე დიდი გავაყენებოდა იყო და არ იცოდა რა ექნა, საიდან რა დაეწყო, საქართველო როგორ ჩაეგდო ხელში, როგორ დაეპატრონებოდა ამ მიწის ქვეყანას და ერს. როგორც ექნა, ბოლოს მიიგნა გზას და კვალს. მალე მოქმედებდა დაიწყო საქართველოს დასაპატრირებლად. იშოვნა ერთგული კაცები, იგინა მალე გამოგზავნა საქართველოში საზღვაოდ.

ასეთმა პირებმა კარგად იღვანეს პეტრე დიდის დავალებით და საქართველოს საქმეები პეტრე დიდს კარგად გააცნეს. გააცნეს

საქართველოს როგორც შინაური საქმე, ისევე საგარეო, სამხედრო, სამოქალაქო და სხვა.

იმ დროს საქართველოში მეფობდა ვახტანგ მეექვსე. კაცი შეგნებული, თავის დროის კვალად გონიერი მეფე. პეტრე დიდმა ესეც მალე გაიცნო და გაცნობა და მეგობრობა მათში ისე წარმოება, ისე მოეწყო, როგორც პეტრე დიდის გულს ენატრებოდა და სურდა. ვახტანგ მეექვსის გაცნობის გარდა დიდის გულის წაღილად და ნატურის ასასრულებლად პეტრე დიდმა მოაწყო საქმე და ვახტანგ მეექვსეს პირადად გაცნობის ნახვაც განუცხადა. ეს, რასაკვირველია, ვახტანგს დიდად ესამოწმებდა, რადგანაც პეტრე დიდი იყო კეთილი, ანუ იმპერატორი და მასთან ვეფხეშების მირთმევაც და ბევრი სხვა ასეთები. პეტრე დიდი ვახტანგ მეფის ღმერთად აღმოსწადა. მართლაც, პეტრე დიდი პირადად ვახტანგს დიდს ერთგულებას უწევდა, დიდს სუფთა გულს და დიდს ნატურას საქართველოს სიკეთის და ვახტანგ მეფის გამაღიერებისას. პეტრე დიდი ისე ოსტატურად მოიქცა, რომ ვახტანგ მეფეს გარდა, მან თავის თავი მეფის ქართველობასაც შეაყვარა.

ასე მოაწყო პეტრე დიდმა თავის საქმე საქართველოს მეფისა და ქართველი ერის წინაშე ამის მეფობით ვახტანგ მეფესა და პეტრე დიდს შორის გაიმა მეგობრობის ქსელი დაახლოვებით, კაცების გაგზავნა-გამოგზავნა, წერილების წერა, სალაშქრო და დიდი მეგობრობა, რასაც ყოველთვის თან სდევდა ქრისტიანობის სჯულის ერთობა, პატრიარქობა და ვითომდა რუსთაგან სიყვარული.

II. ვახტანგ მეფემ საქართველოში დიდის გონიერებით დაიწყო მოქმედება. ქართველი ერის სასარგებლოდ ვახტანგ მეექვსე ბევრი რამ კარგი გააკეთა, ეს გარემოება კი პეტრე დიდს ძლიერ აზნიებდა და ადარდებდა, იმიტომ, რომ ვახტანგი ჭკვიანი კაცი და ვაითუ მისი მოქმედება ვერ ჩოვახერხო და საქართველო ვერ ჩაეგდო ხელში.

1708 წ. თბილისში, ვახტანგ მეფემ გახსნა პირველი ქართული სტამბა და დაიწყო ქართული წიგნების ბეჭდვა. 1712 წ. ცალკე წიგნად გამოსცა „ვეფხისტყაოსანი“, რაც ერთობ დიდ საქმე იყო ქართველთა ცხოვრებაში.

1725 წ. ცალკე წიგნად გამოსცა „აიათი“ ანუ „ცის ქმნილებათ“ წოდებული წიგნთაგან. ეი. „კოსმოგრაფია“ ფიგურებით.

1726 წ. თბილისშივე გახსნა საეკლესიო სასწავლებელი.

1728 წ. თბილისში გახსნა აფთიაქი.

თბილისშივე განაგრძო ქართველ ექმთა და დოქტორების რიცხვი.

დახსნა თბილისში საეკლესიო სკოლები, გაფართოვდა თბილისში ქართულ კათოლიკეთა სკოლა და ეკლესიის საქმე.

თბილისის მოქალაქეებს მიანიჭა კარსკაცებზე უპირატესი ღირსება, თბილისის მოქალაქენი აზნაურის შვილებზე მაღალ დააყენა. დაიწყო მოქალაქეთა პატრიარქობად ისეთი წესები, რომ მოქალაქენი მეფის კარსკაცთა დაუყოვნებლად სწევდნენ სახლში. 1801 წ. რუსებმა ეს მოქალაქენი იცნეს „პატრიარქ გრაფად“.

ამავე მეფის ბრძანებით 1710 წლიდან თბილისში იწყეს სხვადასხვა ქარხნების დახსნა. მაგალითები, გახსნეს ქალაქის ქარხანა, შაქრის ქარხანა, სტამბის საბეჭდო შავი და წითელი წამლის ქარხანა და ბევრი სხვა.

ვახტანგის მეფობაში ყველაზე უფრო საყურადღებოა ის გარემოება, რომ მან საქართველოს დახმარებისათვის რომის პაპს და საფრანგეთის მეფეს ლუი მეოთხემეტს მიმართა, მოციქულად საბა ორბელიანი გაგზავნა და თან კათოლიკების ორი პატრიარქი გააყოლა. ვახტანგ მეფე პაპს და კაროლს დახმარებას სთხოვს, რომ საქართველოს საქრისტიანო სამეფო არ დაიღუპოს. ჩვენც ისეთი ერთგულები ვიქნებით, რომ მეფე და კათოლიკოთი კათოლიკის სჯულსაც შეუერთდებით და მის მერე, ჩვენი მაგალითი, მთელი საქართველოს ერიც კათოლიკობას მიიღებს, ოღონდ საქართველოს კი ეშველოს რამე და არ დაიღუპოს.

ბევრი მგზავრების შემდეგ საბამ მიაღწია რომს, პაპის წინაშე, და მის შემდეგ პაპიზმი ნახა ლუი მეოთხემეტე და ვახტანგ მეფის დავალებად დაიწყო. ვახტანგს ისე

ფის დავალებად დაიწყო. ვახტანგ მეფე საფრანგეთის მეფეს აძლევდა შემდეგ პირობებს:

1. საფრანგეთის ხელმწიფე საქართველოს თუ დახმარებას აღმოუჩნეს, მაშინ საქართველოს მეფე კათოლიკოთი და მთელი ერი უკავშირდება კათოლიკის სარწმუნოებას.

2. საფრანგეთის ხელმწიფე თბილისში თუ დანიშნავს თავის კონსულს, მაშინ საქართველოს მეფე გაუკეთებს მას საკუთარ სახლს და მისცემს საცხოვრებელს ულუფას.

3. ფრანგულები საქართველოს გზით თუ დაიწყებენ ვაჭრობას, მაშინ საქართველოს მეფე მათ გაუკეთებს გზებს, დაუდგენს გზებზე ფოსტებს, დაუწყებენ გზის მცველთა და მფარველების, რომ ვაჭრები არავინ გასაძრკვონ.

4. საფრანგეთის ხელმწიფე თუ ისურვებს საქართველოს დახმარებას და საქართველოში გამოგზავნის თავის ნასწავლ კაცებს, რომ საქართველოში მათ შემოიტანონ ევროპული სწავლა და წყობილება, ყველა ამავსე ქართველები დიდის დახმარებით მიიღებენ და დახმარებასაც აღმოუჩნენ.

საბა ორბელიანი პირობები მეტად საინტერესო განძია ჩვენი ისტორიისათვის, ამას აქ ადგილი არა აქვს და ამიტომ აქ ეს ასე მოკლედ მოგსჯერო. ჩვენ მივალთ ისევ პეტრე დიდის ეშმაკობაზე, ყველა ამ ამბებს და ვახტანგის მიმართებას ევროპასთან პეტრე დიდი შერაინს და მგლურის თვალთი უშვარდა, დარდიან გული უსდებოდა, აღარ იცოდა რა ექნა და საქართველოს დაჭერის საქმისათვის საიდან მოეზარნა. ნამეტრე პეტრე დიდს ის გარემოება უფრო ადარდებდა, რომ ვახტანგ მეფე რომის პაპს და ლუი მეოთხემეტს ავალბდა და პირდებოდა, რომ თუ თქვე საქართველოს ერს უშველით რამით, მაშინ ჩვენ მზათ ვართ, რომ კათოლიკობაც მივიღოთ.

უნდა ვიცოდეთ ისიც, რომ ეს მეფე ამავე დროს, სპარსეთის მთავრობასთანაც კეთილ განწყობილებაში იყო, მეგობრობა ჰქონდა სპარსეთის ყაენთან. ვახტანგ მეფემ ყაენის დავალებით სპარსეთში ისლამიც აღიარა. თუმცა, ისიც კარგად ვიცით, რომ ისლამში მყოფმა ვახტანგ მეფემ სპარსეთში მყოფ კათოლიკე მისიონერს მამა ბარბარე ფედელის წინაშე აღიარა, რომ ისლამს მე ყაენთან ვაღიარებ და საიდუმლოდ კი კათოლიკე ვარ.

მეფეების ქებას და მათი შრომის გახვადებით აღწერას ჩვენ არ ვსაჭიროებთ. ქება და დიდება ჩვენს დროს აღაზრის გამოადგება, ხოლო რაც ისტორიულად მართალია და ჭეშმარიტია, ის კი უსათუოდ უნდა ითქვას და ცნობილი იქნეს. პეტრე დიდისა და ვახტანგ მეფის შედარება რომ იქნეს, მაშინ ვახტანგ მეფე პეტრე დიდზედ ბევრით გონიერ გამოვა და განათლებული. ამ გარემოებას თვით ამ პირთა ცხოვრების ბიოგრაფიული ცნობებიც ამტკიცებს, რასაც ჩვენი ლაპარაკი არა სჭირა.

III.

პეტრე დიდი ვახტანგ მეფეზედ გონიერებით ბევრად დაბლა იდგა, ვახტანგ მეფე პეტრე დიდზედ ბევრით შეგნებული იყო და მეჯობა მათ. ამას ასახულებს მართლაც ვახტანგ მეფის მიერ ვარსკვლავთმრიცხველების ცოდნა და ამ ბოლო დროს თბილისში აღმოჩენილი ვარსკვლავთმრიცხველების მჭირვანი განძი. პეტრე დიდი ვახტანგ მეფეზედ მაღლა იდგა მხოლოდ გველაჟობით და ეშმაკობით, ისიც მხოლოდ ვახტანგ მეფის წინაშე, თორემ ვახტანგს იქით პეტრე დიდი თავის ეშმაკობას ვერსად გამოიყენებდა. პეტრე დიდის გველაჟობას დიდით ეხმარებოდა საქართველოს ის გარემოება, რომ იგი ქრისტიანი მეფე იყო და ქრისტიან მეფეს და ისიც კეთილს ვახტანგ მეფე დიდით სცემდა პატივს და აფასებდა. ვახტანგ მეფე პეტრე დიდის პოლიტიკას სულ ვერ ამხნევდა და მას თითქმის წმინდანად სახვდა.

ესეთი მიაჩნია შეხედულება ვახტანგ მეფისა იყო ზომიერი და საპატიო, ამით სარგებლობდა პეტრე დიდი და მიტოვებდა მეცადინეობა ვახტანგ მეფის დასაღუბად და საქართველოს დასაჩქმებლად. ამისთვის პეტრე დიდმა ისიც კი მოახერხა, რომ მან ვახტანგ მეფე რუსეთში მიიწვია. ამით სურდა, რომ ვახტანგ მეფე საქართველოს განშორებოდა. რაკი ეს მოხდებოდა, მას მერე შეიძლებოდა საქართველოსაც დაპატრონებოდა ვახტანგ მეფის მიპატივების დროს. თან იძლეოდა დიდ დაპირებას საქართველოს ასაყვავებლად.

ეს პატივი და დაპირება ისეთი კილოთი იყო მომართული, რომ ვახტანგ მეფე დიდით გაახარა და მაღალი აიყოლია. ვახტანგს ისე

გაუხარდა, რომ მან პეტრე დიდს მალე მიუგო პასუხი და თან შეუთავაზა ყველაფრის თანხმობა და რუსეთში წვევა აუწყა. რუსეთში გენერალთა არამც თუ მარტოთა, არამედ გიანლების მთელის ჩემის დიდებულებითაო. რადგანაც ჩემს გარდა თქვენი ერთგულება ყველამ ჩემს დიდებულებს მსურთ, მათში ყველას სწადიან თქვენს წინაშე სამსახურით თავის გამოჩენა.

პეტრე დიდის ნატურასაც ეს შეადგენდა. ამ ბოროტმა კარგათ შეპყნა ვახტანგ მეფის ის გარემოება, რომ იგი გონიერი კაცი იყო და ვიდრე იგი იქნებოდა საქართველოში, მინამ პეტრე დიდი ვერ მოახერხებდა საქართველოს ხელში ჩადგებას. ამიტომ საჭირო იყო უპირველესად ის გარემოება, რომ ეს გონიერი მეფე თავის ქვეყანას მოსცილებოდა, თორემ უამისოდ პეტრე დიდი საქართველოს ვერ ელირებოდა.

პეტრე დიდის ესეთი მოსაზრება იყო ქართველთათვის მეტად მძიმე და უბედური, აუტანელი და თითქმის დასაღუპი. პეტრე დიდმა ისურვა ვახტანგის მოტყუება და საქართველოდან მოშორება ისეთი დროს, როცა ვახტანგისთან კაცები ჩვენს ქვეყანას დიდით სჭირდებოდა. საქართველოს ასეთი გასაჭირი პეტრე დიდმა კარგათ იცოდა, მაგრამ იმას საქართველოს გაჭირვებასთან საქმე არ ჰქონდა. მას სურდა საქართველოს დამხობა და ამას ნელ-ნელა იგი ახერხებდა კიდევ.

პეტრე დიდი მალე მიხვდა იმ გარემოებას, რომ საქართველოს იგი ადვილად ვერ ჩაიგდებდა ხელში. მისთვის ეს ძნელი იქნებოდა იმ დრომდე, ვიდრე ვახტანგ მეფე ქართველთა მეფით იქნებოდა. იგი იმასაც მიხვდა კარგად, რომ საქართველოს დასაჭერად მარტო ვახტანგ მეფის მოშორება არ ჯობოდა. ამას გარდა უნდა მომხდარიყო ისიც, რომ ვახტანგ მეფეს სპარსეთი გადაეკიდებოდა, ამის ნატურის შემდეგ. პეტრე დიდმა ესეც მოახერხა. ვახტანგ მეფე თავის აღმზრდელ სპარსეთსაც გადაეკიდა და მერე საქართველოსაც მოაცილა იგი.

პეტრე დიდს სპარსეთის შეჭრება იმის ძალა სწამდა, რომ სპარსნი ქართველთა შეაზუბენ და მის შემდეგ მეც გაშიადვილებდა საქართველოს დაჭერაო. თუ ქართველები სპარსეთს არ შევაძლე, უამისოდ ჩემი საქმე ვერ შესრულდებოდა. მართლა ასეც მოახერხა მან და ვახტანგ მეფეს სპარსეთში ყვინი და ხალხი სასტიკად გადაეკიდა. როცა ეს ბოროტება მოხდა და ვახტანგსა და სპარსთა შორის დაიბადა მტრობა, მის შემდეგ პეტრე დიდმა ვახტანგ მეექვსეს რუსეთში მონევა და მგზავრობაც დაუქარა.

ვახტანგ მეფეც დაემორჩილა თავის ჩუმი მტრის განაზრახვას და იმავ მგზავრობისათვის სამზადისი, რამაც სპარსეთი უფრო გადაამტერა საქართველოზედ და სპარსთა და ქართველთა შორისაც ჩამოვარდა დიდი ბოროტება და მტრობა. პეტრე დიდსაც სწორედ ეს უნდოდა და მისი გესლთი სავსე გულიც ამას ნატრობდა.

სპარსეთის ყაენმა ვახტანგ მეფის რუსთაგან მოტყუება მალე შეიტყო. ამიტომ ვახტანგ მეფეს დარღება და გაფრთხილება აუწყა ასე:

— ვახტანგ, შენს აღმზრდელ სპარსეთს ნუ ღალატობ და რუსებს ნუ ემხრობი. სარქურებს ჩვენგანაც მიიღებ, ოღონდ შენ პეტრეს კავშირს თავი დაანებე.

მართლაც, ვახტანგ მეექვსეს მალე გამოგზავნა დიდი საჩუქრები და სთხოვა რუსეთთან მეგობრობის დაშლა. ამ საჩუქრების მორთმევას პაპუნა ორბელიანი ასე აღწერს:

„მოართვეს აზატხანისაგან გამოგზავნილი ფეშაში მძიმენი და უცხო ქსოვილი ღარი ტურფანი, საკადრისად მეფობისად მათის“. ასეთი პატივისცემის და სპარსთა დარღვების შემდეგ ვახტანგ მეფემ მაინც არ დაიშალა რუსეთთან მეგობრობა და ეს პეტრე დიდს უფრო ეშმაკობდა. ვახტანგ მეფემ მალე მოაწყო რუსეთის მგზავრობის სამზადისი. დროით შეკრება ქართლ-კახეთის დიდებულები და სპარსეთი გადასცემდნენ მგზავრობის თათბირი და ამას მალე შეუდგნენ. ამ გარემოებამ უფრო ამაღლა საქართველოზედ სპარსეთი.

ბევრი სამზადისის შემდეგ ვახტანგ მეფე გაემგზავრა რუსეთს. თან გაიყოლა შემდეგი პირნი:

5 ქართველი ეპისკოპოსნი, ესენი ყველა თავის შესამოსლებით და ნივთებით.

6 მღვდელი, თავის მთავრობით და დიაკვნებით.

6 ბერი, თავიანთ მორჩილებით და საეკლესიო ნივთებით.

1400 ქართველი ხალხით, რომელთა ერთიცეც შესდგებოდა მთელ და საუკეთესო ქართველთა მამულიშვილებისაგან. ზოგნი ამ რიცხვს ასახელებენ 3000 კაცით. ყველა ამ პირთ თურმე რუსეთში გააქცა 120 ურემი ბარგისა საზო-

დარად, 40 ურემზე მარტოდ ძველი ქართული ნივთები, წიგნები და სხვადასხვა ამისთანები ეწყო, რომელიც ვახტანგმა რუსეთში გააღიჭა სულ.

ამით საქართველოს ბევრი ძველი საუნჯე დაუკარგა, ბევრი ძვირფასი რამ ნივთები და წიგნები დავკარგეთ რუსეთში. თანხლებულთაში ერევნენ როგორც ნასწავლი ქართველები, ისევე მწიგნობარნი, იმ დროის მსწავლენი და მცენერნი, ფილოსოფოსნი და ხელოვანი და სიტყვაკაზმული მწერლებიც, სამხედრო პირები და მრავალიც სხვა ასეთი, რაც საქართველოსთვის დიდი დანაკლისი იყო იმ დროს.

IV.

ვახტანგ მეფის ასეთმა საცოცლმა დაღუპა საქართველო. ესეთი დაღუპა გამოიწვია ვახტანგის მეამბიქობამ და პეტრე დიდის ეშმაკობამ მოქმედებამ. ვახტანგ მეფემ ამ საცოცლით სულ გააუქმა თავისი ამაგი და შრომანი, სულ უბრალოდ იქცა მისი ამაგი და მეცადინეობა. ამას გარდა ვახტანგმა ქმნა ისიც, რომ თავისი აღმზრდელი სპარსეთი გადაეკიდა საქართველოს და თვით კი ამ დროს რუსეთში წავიდა პეტრე დიდის კარზე და მათ მთელი ქართველი ერი ოხრად დასტოვა მტრის ანაბარად.

ვახტანგის რუსეთში გასვლის შემდეგ ქართლს სპარსნი დაეცნენ და ისურვეს ქართლის აოხრება. მაგრამ ეს აღარ მოხდა, რადგანაც ყვინმა სთქვა: ჩვენ ორგულნი ვახტანგს გაჰყოლიან რუსეთში. გურჯისტანში დარჩენილან ჩემი ერთგული და ამიტომ ჩემგან მათი აკლება არ იქნებოდა. ამ სასიტი ქართლი გადარჩა აოხრებას და საქართველო რუსეთს მაინც ვერ ჩაუვარდა ხელში.

რუსეთში გადასახლებულ ქართველთა პეტრე დიდს ცოცხალს ვეღარ მიუხსნის, მაინც ესენი პეტრე დიდის მუღუღემ მიიღო და ქართველი რუსეთის გუბერნიებში აქეთ-იქით დაასახლა. მაშინდელ გადასახლებულ ქართველთა შთამომავლები რუსეთში დღესაც მრავლად სცხოვრობენ, ყველა იგინი გადაგვარებულ-გარუსებულნი არიან. ვახტანგ მეფესაც ვერ წაუვიდა საქმე კარგად. პეტრე დიდის სიკვდილით მისი მოქმედების გზაც შეიცვალა. რუსეთიდან იგი დანიშნეს სპარსეთის კონსულად. ამის გამო მან მგზავრობა დაიწყო და 1736 წ. ატრახანში მიიქცალა.

ასე და ამგვარად, ეს მეფე თავის ქვეყანასაც მოსცილდა, იმდენი ქართველებით რუსეთში გადასახლდა, თავის თავიც დაღუპა და მთელს საქართველოსაც დიდი ზარალი მოუტანა. მის სანაცვლოთ ვერც რუსეთიდან მიიღო რამ. ამგვარად დაღუპა ვახტანგ მეფემ თავის თავი, თავის თანხლებული ქართველები და საქართველოც.

ყოველთვის ეს მოხდა პეტრე დიდის ეშმაკობით. არას შემთხვევამ ვახტანგ მეფე ვერ გაბედავდა საქართველოს იმ ღალატს და საქართველოდან ფეხს არსად გადადგამდა იმდენი ქართველებით, რომ მისთვის პეტრე დიდს არ ეტყოლიაგინა და მით არ ეტყოლებინა ეშმაკურათ.

ამ მოტყუებას და ბოროტებას ჩვენ მოკლეთ შეგვიხსოვს. იგი ფრცხლით რომ აღენიშნოთ, ქართველ შეგნებულ მკითხველთა გულში შურის ცეცხლს აღუთქვამს და ბევრს რასა-მე აფიქრებინებს. ჩვენ ეს ვიკმართ. მხოლოდ იმას კი ვიტყვის, რომ საქართველოს დაღუპვის დასაწყისი უმთავრესად პეტრე დიდის მეფობიდან იწყება და მის მერე იგი გრძელდება კარგა ხანს. ბოლოს ხდება ის, რომ საქართველო ხდება პეტრე დიდის შთამომავალთა საკუთრებად.

ხოლო ვინ უფრო გასამტყუნებელია პეტრე დიდსა და ვახტანგ მეფეში, ამის განილვა მომავლისთვის მიგვინდება. ის კი თითქმის, რომ ვახტანგ მეფე იყო მართლმადიდებელი ქრისტიანი და პეტრე დიდი კი დიდი მატყუარა და ეშმაკი მართლ ქართველებისთვის.

გაზეთი „საქართველო“, 1918 წ.

ბასენი

ანუ როგორ გაპიჯიანი პატრა გელგასიანი (უფროსი პატრა) პატიმრობაში

1982 წლის სექტემბერში სამეურნეო საქმის გამო გამასამართლეს (და მიუხედავად იმისა, რომ არცერთი კაპიკის დანაკლისი არ აღმოჩნდა) საქ. სსრ. სსკ 96-1 პრიმა მუხლით ათი წლით თავისუფლების აღკვეთა მომსაჯეს. ასეთი გახლდათ ე. წ. „შეგარდასისეული მეთოდი“, რომელიც ასეთნაირად ხდებოდა: ჯერ უნდა ცდილობდნენ, რომ გეგმა შეგესრულებინა (გინდა „დაშვებული“ და გინდა „დაუშ-

სიმპატიებს იმსახურებდა მნახველთა თვალში.

ბიჭებმა გამაცნეს ეს პროგნოზი. მიიხრეს, რომ იგი იყო თბილისის სამედიცინო ინსტიტუტის (ყოფილი) რექტორი პეტრე გედევონის ძე გელგასიანი. რაღა თქმა უნდა, მასაც გააცნეს ჩემი თავი და ისიც დაუფარავად უთხრეს რომ მომავალ ცხოვრებაზე ხელი მქონდა ჩაქნული.

ბატონი პეტრე ახლოს მოვიდა ჩემთან, მხარზე ხელი მომხვია და ჩემი წლოვანება მკითხა, მეც ვუთხარი.

პეტრა გელგასიანი

ვებელი“ მეთოდით), ხოლო როდესაც რესპუბლიკის ხელმძღვანელობა საკავშირო ხელისუფლებაში წარადგენდა ყოველგვარი გეგმების 100%-ზე ზევით შესრულებას და „ბატონი ედუარდი“ უკვე მიიღებდა (ამ გეგმების შესრულებასთან დაკავშირებით) „დასახურებული“ ჯილდოს, ამის შემდეგ იწვევდა ზემოხსენებული გეგმების შემსრულებელი (სხვადასხვა სამსახურის) პერსონალის წევრთა იზოლირება, ხოლო მათ ადგილს იკავებდნენ სხვანი, ანუ პატიმრობის მომავალი კანდიდატები, ასე რომ ვთქვათ, „ერთი ნაფა და სხვა მოვა“, ციხეს, არ გასახაროს.

იმავს წლის 6 ოქტომბერს ეტაბით გადამგზავნეს ქ. რუსთავის შსკ კოლონიაში. (N1) ზონაში რომ შემიშვეს, უკვე საღამო იყო. შესასვლელის ვახტის მახლობლად ჩვენი რაიონის (თიანეთი) ბიჭები დამხვდნენ. ისინი ადრედავან იხდიდნენ აქ სასჯელს. მათ, რაღა თქმა უნდა, მითხარჯნენ და ისიც მითხრეს, რომ არ მენერვიულა. ცხადია, ამით საქმეს ვერაფერს ვუშველიდი. მე არ დაუშვალე ჩემი გადაწყვეტილება, პირდაპირ ვუთხარი, რომ ჩაფიქრებული მქონდა თავის მოკვლა, ათი წელი პატიმრობაში ყოფნას სიკვდილს ვამჯობობდი.

ამ საკითხთან დაკავშირებით, რაღა თქმა უნდა, დამტუტეს მათ, სულმოკლეობა დაშიძრასეს, მერე ჩამკიდეს ხელი და საცხოვრებელ ზონაში წამიყვანეს, შეძლებისდაგვარად იქ გამიპატიმრდნენ პატრიმის პურ-მარილით. მერე კი როგორღა (თავისუფალი „ნარი“) საძინებელი საწოლი მინახეს და მომანდეს დასაძინებლად.

საძინებელი ადგილი როგორღაღაც მიშვენიდა, ვამბობ იმიტომ, რომ იმ დროს იქ ზონაში საძინებელი ადგილის შოვნა უფრო ძნელი იყო, ვიდრე გარეთ „გაზ-24“-ის მარკის მანქანისა. რვაასი კაციისთვის გათვლილ ზონაში 1700 ადამიანი იყო თავმოყრილი და თქვენ წარმოიდგინეთ, რა სივრცე იქნებოდა იქ. ვისაც ბარაკებში საწოლი ადგილები ჰქონდათ, ისინი ბედნიერ ხალხად ითვლებოდნენ, ვისაც არა და ისინი ზამთარ-ზაფხულობით სახელდახელოდ მოწყობილი პალატების ქვეშ ბინადრობდნენ, ზოგიერთებს კი იქაც არ ყოფნიდათ ადგილი და ყოველგვარი საგზა-საზღვრის გარეშე ღია ცის ქვეშ უხდებოდათ ძილი და ცხოვრება. ამ საკითხთან დაკავშირებით არც კოლონიის ხელმძღვანელობა იტყობდა თავს, რადგანაც სხვა საშუალება არ ჰქონდათ.

ზონაში ჩემი მისვლის მეორე დღეს წარმოებაში გამიყვანეს ბიჭებმა. ზოგადად ამისნაირს აქაური მუშაობის პრობები ამასობაში ერთ-ერთი საამქროს დერეფანში შევდივით. იქ ერთი ხანში შესული ტანსულის მამაკაცი იდგა, და მიუხედავად იმისა, რომ იგი პატრიმული ფალას-ფულასით, ძონძებით იყო შემოსილი. მინც თავისი ვაჟკაცური გამოხედვით გარკვეულ

რობაში, სამოცი წლისას მაინც მოგინებთ განთავისუფლება, მე კი, სამოცი წლის დამაპატიმრეს და თხუთმეტი წელი პატიმრობა მომსაჯეს, მაგრამ ყურები არ ჩამოიყრია. ამ უსინდისობას (იგულისხმება უფროსობა) წელში მოხრილი არ უნდა ეჩვენოთ. ერთი იცოდეთ, რამდენიც დაგლახადებენ მათ თვალში, ის უხარიათ, ამიტომ თუკი მომისმენთ, აღადგინეთ სიმხნევე, გადახედეთ თქვენს ამხანაგებს, აქ ყველა პატიმარი ერთ დღეში ერთ, ყველას ერთ-ნაირად გვენატრება სამოქალაქო ცხოვრება.

კარგა ხანს მელაპარაკა, მირჩია გონს მოვსულიყავი და გამოუსწორებელი არაფერი ჩამედინა. სხვათაშორის ისიც მითხრა, როცა თავისუფალი დრო მექნებოდა, არ მომრიდებოდა და ნებისმიერ დროს შევსულიყავი მასთან საამქროში.

ამგვარად გავიცანი ერთი მერე. მისმა მტკიცედ ნათქვამმა სიტყვებმა გარკვეული როლი შეასრულა ჩემს შემდგომ ცხოვრებაში. სამუშაოდ მოვეწყე სადურგლო სახელოსნოში. მუშაობაში კი მიმიღეს, მაგრამ მაინც შეუმჩნევლად გადიოდა დრო. მიუხედავად მისი რჩევა-თხოვნისა, პეტრე გელგასიანი არასოდეს შემინუხებია უმიზეზოდ. როგორც ამას ზოგიერთი აკეთებდა. დღემდე რამდენიმეჯერ შევიდგინე მასთან უმიზეზოდ, ვითომ დაგვინახეთ, აგერ როგორ ახლოს ვართ ამ დიდებულ პიროვნებასთან.

საჭიროების მიხედვით ჩვენც ვხვდებოდით ერთმანეთს. მე მას, (როგორც ასაკით საკმაოდ უფროსს) ბატონობით, ის კი უბრალოდ სახელით მომმართავდა, ოღონდ ყოველთვის როგორც მე, ასევე ყველა სხვასაც თქვენობით ელაპარაკებოდა ხოლმე.

ერთხელ საამქროში რაღაცას ვაკეთებდი, მოულოდნელად საამქროს კარი გაიღო და ბატონი პეტრე შემოვიდა, გაღიმებულმა გადმოხედა და თქვა: — აი, თურმე სად ყოფილხართ, ჩემო შალვა, მაინც გიმოვართ, ხელის ჩამორთმევით მომსალმა, ამბავი მკითხა, მოვიკითხე მეც, ტაბურეტი დავუდგი, დაბრძანდით-მეთქი შევთავაზე. მაღლობა მითხრა, მაგრამ დაჯდომით არ დამეძვარა, პირდაპირ მითხრა თავისი მოსვლის მიზეზი.

— ჩემო შალვა, თქვენ ძალიან კარგად იცით, რომ ზემდგომი ორგანოებიდან რამდენჯერმე მომიგზავნეს შუამავალი და მირჩიეს დამენერა და შეწყალება მეთხოვა განთავისუფლებაზე, მაგრამ არ დავეყვი ასეთ ცდუნებას და აი, ახლა „ჩასახლებაში“ მიპირებენ გაყვანას, აბი... შესახებ სახლშიც შევტყობინე, ტანსაცმელი ჩამომიტანეს. აქ კი მისი შესანახი ადგილი არა მაქვს, ამიტომ შეგანუხეთ, ერთი დასაკიდი (ტანსაცმლისთვის) როგორმე უნდა გამიმართოთ.

დიდი და მარჯვე ხელოსანი არ ვიყავი, მაგრამ მაინც ძალიან გამეხარდა რომ ბატონმა პეტრემ რაღაც დამავალა. აღვუთქმა, რომ

დღესვე შევასრულებდი მის თხოვნას.

— კეთილი, ჩემო შალვა, სამი საათის შემდეგ ჩემს ოთახში ვიწეხე, შემოიარეთ, თითონვე წამოიღეთ თქვენი ნახელავიც, ასე სჯობია, დავილაპარაკებთ კიდევ, ჩვენ ხომ ბევრი რამე გვაქვს სალაპარაკო, მითხრა მან და კითხვის ნიშნად დამაცქერდა, აინტერესებდა, რას ვეტყვოდი.

რა უნდა მეთქვა თანხმობის მეტი, მასთან მისვლით ბერს ისეთ რამეს შევუტყობდი (მისცე ცხოვრებდნენ), რაც დღემდის (ჩემთვის) საიდუმლოების ბურუსით იყო მოცული. ამიტომ კიდევ გამიხარდა, რომ ასეთი წინადადება მომცა.

როგორც შევძელი, ისეთი დასაკიდი გავაკეთე, ყოველი შემთხვევისათვის საწერი ქაღალდი და ფანქარი ჩავიდევნი ჯიბეში და წავედი. იქვე, საცხოვრებელ ზონაში ოთახისმაგვარი რაღაც სათავსო ჰქონდა მიცემული უფროსებისათვის, ამ სათავსოს ფანჯრები საერთოდ არ ჰქონდა, ჰქონდა მხოლოდ ერთი კარი შესასვლელ-გამოსასვლელად და ასევე პარკის გასასმენდად. (ბუნკერის მაგვარი რაღაც იყო).

კარგე დავაკატუნე, შეთანხმებ-სამებრ ბატონი პეტრე ადგილზე დამხვდა, კარი გაიღო და მისთვის ჩვეული ღიმილით მიგნით შემო-აბრუნა. შევდი, საკიდი გადავეცი. თანაც მოვუხმე, რომ ნახელავი კარგი ვერ გამომივიდა-მეთქი. არ დამეთანხმა, საკიდი შეათვალა და ძალიან კარგაი-მითხრა. მაგიდასთან სკამი დამიდგა, დაჯდომა შემომთავაზა. ჩამოვეყე, შიდა მოწყობილობა მოვათვალე, (შინით ერთთავად, დღევ და ღამეც შუტი ენით, რადგან უფანჯროდ საშინლად ბნელოდა). მაგიდა სა-მიოდ სკამით, ტამბურა სურსათისა და სხვადასხვა საჭირო ნივთებისათვის, ელექტროლუმები, წყლის გრაფინი, ორიოდვე პატარა ქვები, რკინის საწოლი ზედ გასწორებული ლოგინით. ლოგინზე იწყო სამოქალაქო ტანსაცმელი, რისთვისაც ალბათ სჭირდებოდა დასაკიდი ჩემს მასპინძელს.

ბატონმა პეტრემ საზამთრო პალატო აიღო ხელში და ნელა წაიღო მითხრა, — ჩემო შალვა, ეს პალატო ლონდონში შევაკერიე ერთ დროს, უფრო სწორად მაშინ, როდესაც ცხოვრების დიდების ზენიტში ვიყავი მოქცეული და აგერ, ახლა სად მინეს მისი ჩაცმა, ვაი, არ მაქვს ყოფილა წუთისოფელი, როგორც უნდა, ისე გათამაშებს შენი სურვილის საწინააღმდეგოდ. ეს თქვა და საკიდზე ტანსაცმელის აკინძვა-შესწორებას შეუდგა. მე კი ბოდიში მომიხდა, ახლავ მოვიცილო-მითხრა.

ტანსაცმელი დაამინა, მერე ტამბურიდან შუშის ქალა გამოიღო შინდის კომპოტით სავსე, ორი ჭიკა შეავსო, ერთი მე დამიგდა, მეორე თავისთვის და ჩემს მოპირდაპირე მხარეს ჩამოგდა მაგიდასთან, საუბარიც თვითონვე დაიწყო.

— მაშ ასე, ჩემო შალვა, ტანსაცმლის დასაკიდიც მჭირდებოდა, მაგრამ გარდა, ამისა თქვენთან პირისპირ გულახდილი საუბარიც მაინტერესებდა. იმიტომ, რომ თქვენ შესახებ ზოგი ასე ამბობს, ზოგიც ისე, ზოგი თქვენს ლექსებს ამბობს, ზოგი კი თქვენს მიმართ სხვათა დანერგულ ლექსებს პყვება. ასეთი რამე აქ იშვიათად ხდება. ამიტომ მეც დამაინტერესა თქვენმა ცხოვრებამ და თუ საწინააღმდეგო არაფერი გაქვთ ეგები მიამბოთ უფრო მნიშვნელოვანი და საყურადღებო ეპიზოდები თქვენი ცხოვრებიდან, სხვათა ნათქვამს ყოველთვის შეიძლება რაიმე სიყალბე ახლდეთ...

სიმაღლე რომ ვთქვათ, ბატონ პეტრესთან რომ მივდიოდი, ასეთი ჩანაფიქრი მქონდა, მეთხოვა მისთვის მოეყოლა თავისი განვლილი ცხოვრების და უფრო სწორად იმის შესახებ, თუ როგორ მოხვდა პატიმრობაში, რის შესახებაც ათასნაირი ხმები დადიოდა, თანაც ჟურნალ „საბჭოთა სამართალში“-ც ნაკითხული მქონდა ამ საკითხთან დაკავშირებით გამომცემის ჩანაწერები. თუკი მე ჩემს ამბებს მოვუყვებოდი (მასპინძელს), მის შესახებ ველარაფერს შევუტყობდი დღეს, სხვა დროს კი ვინ იცის, ამის საშუალება მექნებოდა

თუ არა, ხომ შეიძლებოდა რომ სრულიად მოულოდნელად ბატონი პეტრე ან მე ეტაპში გავგზავნეთ, ყოველდღე მოსალოდნელია ასეთი რამე პატიმრის ცხოვრებაში. ამიტომ ჩემს მასპინძელს ასე ვუთხარი:

— ბატონო პეტრე, მე თქვენს თხოვნაზე, ცხადია უარს ვერ გეტყვით, მაგრამ გეტყვით იმას, რომ ჩემს შესახებ უფრო მნიშვნელოვანი ეპიზოდები და ასევე სხვათა ჩანაწერები ხელნაწერის სახით აკინძული მაქვს ერთ ნიგნად. მე შემიძლია ის ნიგანი მოგიტანოთ, იქიდან თქვენ ყველაფერს შეიტყობთ, რაც გაინტერესებთ. ამ შემთხვევაში თუ დამითმობთ, ბოდიშის მოხდით გთხოვთ, პირადად თქვენი ცხოვრების შესახებ, ჯერ სამოქალაქო, მერე კი როგორ აღმოჩნდით პატიმრობაში, ყოველივე მაიმობო-მეთქი. — ეს ვუთხარი და თან ქაღალდი და ფანქარი მოვიმარჯვე მისი ნაამბობის ჩასანერად.

ბატონმა პეტრემ ნაღვლიანად გაიღმა და ასე მითხრა — რა გაწყობა, მასპინძელი ვარ და უნდა დავითმოთ. მხოლოდ იმ პირობით, რომ იმ თქვენს ჩანაწერებს უთუოდ წამაკითხებოთ. რა თქმა უნდა, მეც შევიტყობ, რომ ამ საკითხში არ დავალატებდი, მან ჭიკიდან ცოტაოდენი შინდის წვენი მოსვა და თავისი სათქმელი ასე დაიწყო:

— ჭიათურის რაიონში დავიბადე, სოფელ ბუნიკაურში. ჩემი მშობლები წერა-კითხვის უცოდინარი გლეხები იყვნენ. თოთხმეტ წლამდე სოფელში ვიზრდებოდი, მერე კი ოჯახის ხელმოკლეობის გამო მალაროში დავიწყე მუშაობა, დღისით ჭანჭილხა და ღამე ვმუშაობდი. ასე დავამთავრე ჭიათურაში საშუალო სასწავლებელი, მის შემდეგ ორი წელი სოფელში ვიმუშავე მასწავლებლად. 1932 წელს შევედი თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტში, დიპლომის აღების შემდეგ იქვე დამტოვეს ინსტიტუტი, ჯერ უფროს ლაბორანტად, შემდეგ ასისტენტად. 1942 წელს რესპუბლიკის საფთხაქო სამმართველოს უფროსად დამნიშნეს, მაგრამ ინსტიტუტთან კავშირი არ გამიწყვეტია. 1946 წელს დავიცავი საკანდიდატო დისერტაცია. ამის შემდეგ დამამტკიცეს დოცენტად. 1949 წელს კი, მიუხედავად იმისა, რომ უარს ვამბობდი, მაინც ამირჩიეს სამედიცინო ინსტიტუტის ნამალთა ტექნიკოლოგიის კათედრის გამგედ. სხვათაშორის, ეს თანამდებობა მეკავა 1973 წლის აგვისტოდან, ე. ი. დაპატიმრებამდე. 1959 წელს უკვე სამედიცინო ინსტიტუტის რექტორი ვიყავი. (რექტორობიდან 1972 წლის ოქტომბერში დამითხოვეს), ჩემი საქმის გამოძიება (ან რა მქონდა გამოსაძიებელი) სამ წელიწადს გრძელდებოდა. მაშინდელმა პარტიულმა განმავლობაში გააფრთხილა თავის უმაღლეს ორგანოში ჩემი პარტიიდან და ცენტრალური კომიტეტის წევრობიდან გარეცხვა. აბა, რას ვიფიქრებდი, თუ წინასწარ მომზადებული სექტაკლივით წარმართებოდა ცენტრალური კომიტეტის ბიურო. ახლაც კარგად მახსოვს როგორ ინფორმაცია გააკეთეს ბიუროზე, ძირითადად ინსტიტუტის პარტიული კომიტეტის საკითხს იხილავდნენ. პარტიკომმა ვერაფერი უპასუხა ბიუროს, მერე ჯერი ჩემზე მოდგა. აბა, რა ვიცი, რომ ეს ყველაფერი სწორედ იმისთვის იყო გათვლილი, რომ საბრალდებო საკმეზე აღმოჩენილიყავი. სიტყვა აიღო ცენტრალური კომიტეტის მაშინდელმა მერე მდინამა ჩურკინმა. მან როგორც შეეძლო, ისე დაიცვა ჩემი ინტერესები. ჩემი ნიგნიც კი მოიშველია და სიტყვა, ამის დამწერი კაცუ ლაპარაკი ასე იოლი არ არისო. ინაურმა თქვა, პეტრე გელგასიანს ჩვენთან და საზღვარგარეთაც კარგად იცნობენ, მაგრამ რა ვქნათ, მასზე უამრავი საჩივარი შემოსულია. ამიტომ გამოიქცა აზრი, რომ სამედიცინო ინსტიტუტის რექტორობიდან გავენთავისუფლებინოთ,

ბოლოს მე მკითხეს, თქვენ რას იტყვით, რა უნდა მეთქვა, თოთხმეტი წელი ვიყავი რექტორი და რა უფლება მქონდა, რომ სოცოცხლის ბოლომდის მასზე პრეტენზია განმეცხადებინა. ანდა რა ძალა ექნებოდა ჩემს სიტყვას, თუკი ხელმძღვანელობას ეს საკითხი უკვე თავის ნება-სურვილისამებრ ჰქონდა გადაწყვეტილი. მთავარი მაინც ის იყო, რომ კათედრის გამგედ ვრჩებოდი და უკეთესად გავაგრძელებდი ჩემს სამეცნიერო საქმიანობას (მუშაობას).

ამ ამბებს იმიტომ ვყვები ასე დეტალურად, რომ ახლა ვხვდები, თუ როგორ მიმიღეს, ნაბიჯ-ნაბიჯ მიმიყვანეს საბრალდებო საკითხთან, მთელი ჩემი მუშაობის მანძილზე თურმე სპეციალური დავალებით ყურადღების ქვეშ ვყავდი სპეც. სამსახურს, მისმენდნენ ტელეფონზე საუბრისას და სურათებსაც კი მიღებდნენ საიდუმლოდ, ასე ვთქვათ, აღრიცხული ჰქონდათ ჩემი ყოველივე ნაბიჯი.

(ასეთი რამე აქაც ჩაიდინეს რამდენიმეჯერ გადახილეს სურათები გადაცემულმა პირებმა, აინტერესებდათ, მართლა ვმუშაობდი თუ არა, ასეთია ბატონი ედუარდის მეთოდი, რომელმაც საკუთარი გვარის მომავალი სამუდამოდ მოთხარა ქართული ჯიშ-გენიდან, რა თქმა უნდა, თავისი ავი საქმეებით).

(ბატონი პეტრეს ნათქვამმა პატიმარი, ხელოსანი, ასლანა შევარდნაძე იყო ჩვენს ზონაში ასე-

შალვა ჭელიძე

თი პირი) გამახსენა, იმ საცოდავს, სრულიად უდანაშაულოდ, დღემდე ორჯერ-სამჯერ სცემდნენ თავის, რომ გვარად შევარდნაძე იყო. თან-აღდებობა რომ გქონოდა, შენ იმაზე უარესი იქნებოდი, ასე ეტყოდნენ ხოლმე — შ. ჭ.).

სიტყვა გამიგრძელდა და ჯობს ისევ ძირითად სათქმელს დავუბრუნდე (განაგრძო ბატონმა პეტრემ). ცეკას ბიუროზე იმ დამინახეს, ვისაც ახლობლად მივიჩნიე, საერთოდ არაფერი უთქვამთ ჩემს შესახებ, ამას იმიტომ კი არ ვამბობ, რომ ვერასხვედ მათ; არა, უბრალოდ, აზრი აღარ ჰქონდა მათ ლაპარაკს, რასაც „ზემდგომნი“ მოისურვებდნენ, ის უთუოდ უნდა დამტკიცებულიყო. ასეთი უსამართლობით და ძალდატანების მეთოდით ჩემი მშობლიური რაიონის ჭიათურის მცხოვრებლებს დაანერგეს ჩემი გასალანძლი ბარათი და დეპუტატობიდან გამინევის. მერე აქ სამედიცინო ინსტიტუტში, შემდეგ მეცნიერებათა აკადემიაშიც იგივე ამბები დატრიალდა, ჩემი დაპატიმრებიდან სამი თვეც არ იყო გასული, რომ პარტიული ფუნქციონერების აქტიური მონაწილეობით ერთხმად გამიჩიეს მცენერებათა აკადემიიდან. გარდა ამისა, თურმე დიდი გულმოდგინებით ჩხრეკდნენ ჩემს ჰინას, ჩემი ოჯახის „ვერებოც ათასგვარ დამცირებას და შევინროვებას განიცდიდნენ, ამიტომ იძულებული გახდნენ და ნათესავებს შეეხიზნენ.

შალვა ჭელიძე

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

ალექსანდრა აბდალაძე ყვავ-ყორნაგის საჩივრად ქვეული საქართველო და ჯავახეთის სოფელი კონსტიტუცია

მესამე გვერდიდან

სომეხთა აგრესიისგანაც დაეცვა თავი, კერძოდ: ჯავახეთიც და ის ამას ახერხებდა კიდევ. ძველი და ახალი წელთაღრიცხვების მიჯნაზე მცხოვრები, ცნობილი ბერძენი სწავლული, სტრაბონი გვაუწყებს თავის „გეოგრაფიაში“: „მოგვითხრობენ არმენიაზე, რომ პირველად ის პატარა ყოფილა, გაზრდილა არტაქსიასა და ზარადრის მეშვეობით (ძვ. წ. II ს-ის დასაწყისში — ა.ა.), რომლებიც პირველად ანტიოქ დიდის სარდლები იყვნენ, ხოლო მერე, მისი დამარცხების შემდეგ, გააფხვინეს... ამით გაზარდეს (ქვეყანა იმის ხარჯზე), რომ მეზობელ ხალხებს ჩამოაჭრეს ნაწილები... იბერებს — პარიადრეს კალთები, ხორზენი და გოგარენი, რომელიც მტკვრის გადაღმა არის. ხალიბებისა და მოსინიკებისგან (ნაილეს) კარენიტი და ქსერქსენი“. დღევანდელი მკითხველისთვის გასაგებად რომ ვთქვათ, სომეხთა მეფეებს ქართველებისთვის იმ დროს წაურთმევიათ არზრუმის მხარე, სპერო, ტაო, კოლა-არტაანი, ქვემო ქართლი და სხვა. ეს მოხდა იმის გამოც, რომ სომეხთა მეფეებს მაშინ მხარი დაუჭირა რომის იმპერიამ, ხოლო ქართველები მოკავშირე იყვნენ სულეველთა სახელმწიფოს, რომელიც რომაელებმა დააპყრობეს. როგორც ჩანს, იმ ხანებში სომეხთა მეფეებს მოუხერხებიათ ჯავახეთის ერთი ნაწილის დაპყრობაც, მაგრამ დიდხანს ვერ შეუძლარს ქვეყნის დაპყრობა იგი, როგორც ამას არსებული მასალები მოწმობენ. ქართველი ერი რომ შეუპოვრად ცდილობდა თავისი მიწა-წყლის დაცვას სომეხთა აგრესიისაგან, ამის თაობაზე ჯერ კიდევ XIX ს-ში საფუძვლიანად წერდა ცნობილი ისტორიკოსი, დიმიტრი ბაქრაძე: „ქართველები მეომარული სულისკვეთებით გამოირჩეოდნენ და მათი განდევნა მშობლიური ადგილებიდან შესაძლებელი იყო მხოლოდ მათზე ძლიერი მტრის ხანგრძლივი შეტევით; ქართველები როგორც რიცხოვნობად, ისე ფიზიკური ძალით, თუ არ აღემატებოდნენ, არ ჩამოუვარდებოდნენ მაინც სომეხებს, ამიტომ სომეხებს შეეძლოთ მხოლოდ დროდადრო მიეტაცათ მათთვის მიწა-წყალი, დაესახლებინათ მათს ტერიტორიაზე თავისი მოახალშენები, მაგრამ ძალა არ შესწევდათ საბოლოოდ წაეგლიჯათ მათთვის მიწა-წყალი... სომეხები ზოგჯერ მართლაც წააგლეჯდნენ საქართველოს ზოგიერთ უბნებს, მაგრამ ატყდებოდა ბრძოლა და საქართველო კვლავ იბრუნებდა თავისას“.

მკვლევარ ჰ. ბართიკი-ანის სიტყვით, „ნათლად ჩანს, რომ X ს-ის შუა ხანებისათვის სომეხები მოხეტიალე, არამდგრად ხალხად მიაჩნდათ“. ჰ. ბართიკიანი ფიქრობს, რომ ეს არ არის სომეხთათვის ბუნებრივი, თანდაყოლილი თვისება, იგი შემდგომში უნდა იყოს შექმნილი (იხ. ა. აბდალაძე, ამიერკავკასიის პოლიტიკურ-ეროვნულ-ურთიერთობა IX-XI საუკუნეებში, თბ., 1988, გვ. 208). ასეა თუ ისე, ფაქტია, რომ ჯერ კიდევ X-XI საუკუნეებში უამრავი სომეხი აიყარა თავისი მშობლიური მიწიდან და უცხო ქვეყნებს მიაშურა. სომეხები გაცილებით უფრო ადვილად ტოვებდნენ თავიანთ სამშობლოს, ვიდრე ქართველები, თუმცა საქართველო სრულებითაც არ იყო სომეხთზე ნაკლებად მტერმრავალი ქვეყანა. საქართველოს, კერძოდ, სამხრეთ საქართველოს მტრისგან დაცვა ისევე ძნელი იყო, როგორც სომეხთისა.

XI-XVIII სს-ში სომეხთი თანდათან იცლებოდა სომეხური მოსახლეობისგან. 1437 წ. სომეხური ხელნაწერის ანდერძ-მინაწერში გადამწერი ამბობს: „სასწარმკეთილი ვარ დროის სისასტიკისა და სომეხთა ქვეყნის მრავალი ვაებისა და აოხრების გამო... ჩვენი ძმობის წევრები გავიქცით და გავიფანტეთ ქართველთა ქვეყანაში, ჩვენს ღვთისმშობელ დედასთან, ყოვლად კურთხევის ღირს პარონთა პარონ ბეშქენთან, წარჩინებულბთან და ხალხთან ერთად“ (სომეხურ ხელნაწერთა ანდერძების ცნობები საქართველოს შესახებ, თბ., 1978, გვ. 51). 1438 წ. სომეხური ხელნაწერის ანდერძ-მინაწერში ნათქვამია: მტერმაო „დადი, ერთი უთქმელი ზიანი მიაყენა სომეხთს, რამეთუ ზოგი მახვილით მოსრეს, ზოგი შეუბრალებლად ტყვედ წაასხეს და წარწყმიდეს, სხვები შიმშილისაგან მიმკვდარებულიყო, მათგან ზოგი მოკვდა, ზოგიც მგლებმა და მხეცებმა შეჭამეს და დაგლიჯეს, ხოლო დანარჩენი, განადგურებულები აქეთ-იქით მიაწყდნენ და მიაშურეს საქართველოს“ (იქვე, გვ. 53). ხალხი, რომელიც იძულებული იყო გამეფებული ქვეყნებში მიემგზავრებოდნენ, ამასთანავე, ერთი სომეხური ახალშენიდან სხვა ახალშენში გადასულიყო (იმის მიხედვით, სად უკეთესი პირობები იყო), მტერმრავალ ჯავახეთს 90-ჯერ ვერ ააშენებდა, მითუ-

მეტეს, რომ ეს ხალხი, ძირითადად, ეატრობას მისდევდა XI ს-ის შემდეგ. არსებული მასალებიდან ნათლად ჩანს ისიც, რომ ჯავახეთის მოსახლეობის აბსოლუტურ უმრავლესობას XIX საუკუნემდე ქართველები შეადგენდნენ. ჩვენი ჟამთააღმწერელი ასე ალბაპრაკებს ქართველებს: „არა არს წესი ჩვენ ქართველთა, უკეთეს ვიხილოთ მტერი ჩვენ კერძო მომავალი, შეუბრძოლად ზურგი შემოვაქციოთ, დაღათუ იყოს სიკუდილი“. მართალია, ჟამთააღმწერელი ამას მონღოლთაგან დაპყრობილ ქართველებს ათქმევინებს და ამდენად, თითქმის, ეს სიტყვები წინააღმდეგობრივია, მაგრამ ჩვენი მატყუარების უდიდესი ნაწილი ხომ განადგურებულია და არა გვაქს უფლება, რაც ჟამთა სიკვდილად უნდა ვაღიაროთ, მის გამოყენებაზე უარი ვთქვათ ქართული ცნობიერების შესახებ, თუნდაც ეს ფრაგმენტები არასახარბიელი კონტექსტებში იყოს მოქცეული. ჯანსაღი მარცვლები ყველგან უნდა ვეძებოთ. ჯავახეთიც 90-ჯერ სწორედ ქართველებმა ააშენეს, რომლებიც გაქცევაზე კი არ ფიქრობდნენ, არამედ სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე ებრძოდნენ მტერს.

შეძლებისდაგვარად, დღესაც თავდადება გვმართებს ქართველებს. სხვათაგანად, დავილუბებით. საამისო ნიშნები, სამსუხარო, დღეს აშკარად ჩანს. რაკი პირადად მე ამჟამად სხვა საქმის კეთება არ შემეძლო, გადამწყვიტე შემეძინავლა საკითხი: „ჯავახეთი ძვ. წ. II საუკუნიდან დღემდე“. მაგრამ გასული წლის დასაწყისში ივ. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიის ინსტიტუტის (სადაც 28 წელიწადი ვირიცხებოდი) არაქართულმა ხელმძღვანელობამ და მისმა ენ. სამეცნიერო საბჭომ ეს თემა ჩამიგდეს და მაიძულეს დამეტოვებინა ინსტიტუტი. ისტორიის ინსტიტუტის თავკაცებს იმის მოხერხება არ უჭირთ, რომ შეხვედრები მოუწყონ საქართველოს ახლანდელი ხელისუფლების წარმომადგენლებს (ოჯახის წევრები, ნათესავები ჰყავთ ხელისუფლების უმაღლეს ემელონებში). მათთან, ალბათ თავს იწონებენ, რომ ამიკრძალებს ჯავახეთის პრობლემებზე მუშაობა. თავისი ხანგრძლივი, ავებდითი, შეგებობით აღსავსე ისტორიის მანძილზე საქართველო არაერთხელ აღდგა მკვდრეთით. ეს იმედს გვისახავს, რომ იგი კიდევ ერთხელ აღდგება მკვდრეთით, მიუხედავად დღევანდელი საშინელებებისა. მაშინ შინაურ და გარეშე ყვავ-ყორნებს აღარ დაანებებენ საჯიჯგნად საქართველოს წმინდა სულს და სხეულს!!!

გაზეთ „საქართველო“ მთავარ რედაქტორს, გატონ სარგო ჯანაშიას!

ფრად საჭიროდ და სასარგებლოდ მიგვაჩნია თქვენი გაზეთის მიერ წამოწყებული ინიციატივა მონიტორინგის გამოცხადების შესახებ — ელექტრონერგიით მოსახლეობის მომარაგების თაობაზე. ამ მეტად მტკივნეული საკითხით მუდამ ვიყავი დაინტერესებული, როგორც რეატი მოქალაქე და ამიტომ, ერთხელ კიდევ, მიმდინარე წლის ნოემბერში, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების (საკრებულოს), არჩევნებამდე, ვიყავი „თელასში“, მაგრამ ჩემს ვიზიტს შედეგი არ გამოუღია.

რამდენიმე დღის შემდეგ, ერთ ოჯახში, კერძოდ, „თელასის“ ერთ-ერთი პასუხისმგებელი პირის ოჯახში, საჭმელ-სასმელით უხვად დატვირთულ სუფრაზე მომხდა თამადაობა და „თელასის“ მთელ ხელმძღვანელობასთან ერთად, გრძელ მაგიდასთან, გვერდი-გვერდ ჯდომა. მცვერ ვძლივ ცდუნებას, გამომეყვებინა ეს შემთხვევა მოსახლეობის ელექტრონერგიით მომარაგების საქმეში არსებულ პრობლემებზე სასაუბროდ.

ბატონო ბეჟან, ვუბნები „თელასის გენ. დირექტორს, რატომაც, რომ ელექტრონერგიის მიწოდება თბილისში სდება პრივილეგიებზე პირთა ინტერესების გათვალისწინებით, არაპროფიციური ბული მოსახლეობის ხარჯზე, პირველი მუდმივად, თითქმის მუდმივად, უზრუნველყოფილი არიან, მეორე — მოსახლეობის უსახსრო აბსოლუტური უმრავლესობა, მუდმივად, თითქმის მუდმივად უსინათლოა, სიბნელეშია... რაშია საქმე, პრივილეგიებულთა კასტა, ფულიანი ხალხიც უმუშაოდ ქვესადგურთანაა კავშირში, ზედმეტად უხდია საზღაურს აქ დასაქმებულ უპატიოსნო ადამიანებს?...

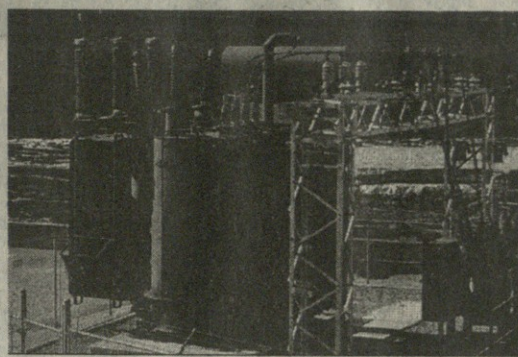
რა თქმა უნდა, გამორიცხული არაა, მპასუხობს ბ-ნი ბეჟანი. — კი, მაგრამ თქვენ არ ხართ პასუხისმგებელი ამ უნესრიგობაზე? დუმილი. და შემდეგ გაგრძელე მე, ბოდიშის მოსდით.

ბატონო ბეჟან, შორს რომ არ წავიდეთ, მე, როგორც ვეტყვან, თითქმის განთავისუფლებული ვარ გადასახადისაგან, მაგრამ 1

ლარსა და 80 თეთრს ყოველთვიურად მიკავებენ პენსიიდან, ასევე ჩემს მეუღლეს და შვილებს. ყოველთვიურად ჩემი ოჯახი იხდის 9 ლარამდე, ეს მაშინ, როცა ელექტრონერგიის გრაფიკის ზუსტად დაცვის დროსაც კი მხოლოდ 6 საათს გვანდობან. ადრე ელექტრონერგია დღე-ღამის განმავლობაში განუწყვეტლივ გვქონდა და მისი გადასახადი თვითრად 3 მანეთს არ აღემატებოდა.

— რა, თქვენ ძველ დროზე ოცნებობთ? — იყო პასუხი.

გადასახადებს, ძირითადად,

თადად, სოციალურად დაუცველი ადამიანები იხდიან, ისინი, რომლებსაც ხშირად პურის ფულიც არა აქვთ და შიმშილობენ, უსამართლობასა და უზნობას ვერ იტანენ და ზოგიერთი მათგანი, სიცოცხლეს თვითმკვლელობით ამოაჭრებენ.

ამ თემაზე წელს, აგვისტოში, გაზეთ „თბილისში“ გამოვაქვეყნე წერილი — „სიცოცხლის უფლება გვაქვს, საშუალება არა!“. დარაოდენ სასიამოვნო იყო, რომ ქალაქის მერიისა და მუნიციპალიტეტის ახალმა ხელმძღვანელობამ, წერილის კვალდაკვალ, 10 სექტემბერს, მიიღო დადგენილება ზოგიერთი შეღავათების შესრულების თაობაზე, რომლის გამო, ჩვენს გამოხმაურებაში, იმავე გაზეთის ოქტომბრის ნომერში რომ გამოვაქვეყნე, მაღლობთან ერთად, მითითებული იყო, რომ — კარგი იქნება, თუ ქალაქის მუნიციპალიტეტს, სხვა უწყებები და ორგანოებიც მიბაძავენ და თავს შეიწყნებენ...

ვეტერანთა საქმეების თბილისის სამმართველოს მრავალგზის მიმართვის შემდეგ, როგორც იქნა, ელექტრონერგიის სარგებლობისათვის გადასახადზე შეღავათები გაგრძელდა ნომერ-დოკუმენტის თვეებზე და კუთხილი პენსიები სრულად იქნა დარიგებული.

არის ეჭვები, რომ ეს

მოწვევებითი დიდსულოვნება გამოჩენილი იქნა სწორედ წლის ბოლოს, იმიტომ, რომ როგორც ცნობილია, ახალი წლიდან „თელასი“ გაყიდულია და მისი კერძო მესაკუთრე, ელექტრონერგიის მფლობელი იმას მიანდის, ვინც მისი მოხმარების საფასურს გადაიხდის. იქნება თუ არა შეღავათები, ღმერთმა უწყის. ასე დაიბნა ხელი, კიდევ ერთხელ, ხელისუფლებამ.

მე, დროდადრო, ვაგრძელებდი ამ თემაზე საუბარს და გამოიკვრა, რომ ჩვენთან ერთად იმყოფებოდა, როგორც თავი გამაცნო, ე. წ.

კურატორი „მოქალაქეთა კავშირიდან“, რომელმაც მთლიანად გაითავისა ჩემი პრეტენზიები და გულის ტკივილი მიტხრა, რომ თუ კიდევ გადაწყვეტილი „თელასში“ მისვლას, შევტყობინო მას და ისიც მიიღებს მონაწილეობას. საქმე იმაშია, რომ მსგავსი წერილის დაწერა დღესაც შეუძლებელია.

განზრახული და ამიტომაც მივედი „თელასში“, რომ ზოგიერთი დეტალი გამეჩვენა, უზუსტობის თავიდან ასაცილებლად. თუმცა, ამაოდ. საეჭვოდ ის მიგვაჩნია, რომ წლის ბოლოს მკვეთრად გაუარესდა ელექტრონერგიის მიწოდება, დიდხანს მისვლაში, მაგალითად განსაკუთრებით IV კვარტალში, გრაფიკის თანახმად 20 საათიდან მაინც გვექნებოდა დენი, ახლა კი, 20 დეკემბრიდან ალარც ეს გვაქვს, ზოგჯერ 21 საათიდან და უფრო გვიანაც გვირთავენ. დილით, როგორც „ნესი“, 9 საათზე ითიშება.

ეჭვი იმაში მდგომარეობს, ჩვენი აზრით, რომ მყიდველი და გამყიდველი წინასწარი შეთანხმებით აკეთებს ყოველივეს, რომ ახალი წლიდან თქვენ — შეხედეთ, ჩვენ რა კარგები ვართ, ფულს თუ გადაიხდით, ელექტრონერგიით უზრუნველყოფილი იქნებით ისე, როგორც არასდროს...

სიტყვა გამიგრძელდა, თუმცა კიდევ რამდენი სატყუარი და სათქმელი, რომელთათვის დრო, ადგილი და გამგონი ვეღარ გვიმოგვცა...

დიდი მადლობა თქვენ, რომ ცდილობთ, ზოგიერთ სატყუარს უწამლოთ.

გულწრფელი პატივისცემით

კახიკი სოფია

სახელმწიფო კვლევის ცენტრი გათვალისწინებით ითხოვნ

საბიუჯეტო ორგანიზაციებში ხელფასები რომ ქრონიკულად იგვიანებს არ ახალია, ძველია. მაგრამ დაგვიანებაც არის და დაგვიანებაც. საჩხერის ზოგიერთი სკოლაში დღემდე არ მიუღიათ შეგულების ხელფასი. ოცი აგვისტოდან დღემდე კი არც ერთ სკოლაში არ გაცემულა ის მიზნური თანხა, ხელფასი რომ შეკმა. (შედეგობაში სამომხმარებლო კალათა გვაქვს, როცა მიზნულ ხელფასზე ვლამაშობთ).

საჩხერის აკ. წერეთლის სახელობის პირველი საშუალო სკოლის პედაგოგებმა რამდენჯერმე მიმართეს ადგილობრივ ხელისუფლებას, მაგრამ ამაოდ. და ორ დეკემბერს უკვე გავიცვადიწყეს მოთხოვნით: —

მიეცით, პედაგოგებს ხელფასი, პენსიონებს — პენსია! გაფიცულები არაერთხელ მოინახულეს ადგილობრივმა ხელმძღვანელებმა. იყო თხოვნა, მოთხოვნა, ზოგჯერ დაყვება, ზოგჯერ მუტყაც. მაგრამ არაფერმა არ გაჭრა.

14 დეკემბერს მშვიერ მასწავლებლები მოინახულეს და თანადგომა გამოუცხადეს დეუტატებმა, საჩხერეში არსებულმა პოლიტიკურ ორგანიზაციის წარმომადგენლებმა; საქართველოს დემოკრატიული აღორძინების კავშირმა და კომუნისტებმა.

პედაგოგების გვერდით დგანან მშვიერ მშობლები — ამ სიტყვის პირდაპირი გაგებით. ისინიც მოითხოვენ ხელფასებს და პენსიებს — X-XI კლასილებს ხომ სწავლის ქრაც აქვთ გადასახდე-

ლი. თანადგომას გამოხატავს მშობელთა მიმართვა, რომელიც გადგანა საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტს და განათლების მინისტრს.

მიმართვები პედაგოგებმაც მიიღეს კიდევ ერთხელ პრეზიდენტის, პარლამენტის თავმჯდომარის, განათლების მინისტრის, იმერეთის გუბერნატორის და რაიონის გამგებობის მისამართით, მაგრამ რა შედეგი მოყვება ამ მიმართვებს, ამის წინასწარმეტყველება ნამდვილად არ შეუძლია.

ეს კი ფაქტია, სწავლა არ განახლებდა მანამ, სანამ პედაგოგთა სამართლიანი მოთხოვნები არ შესრულდებოდა.

გაბო სვამილიძე
სახელმწიფო

ახალი წლის დადგომამდე მხოლოდ ერთი დღეა დარჩენილი.

გზაზე დიდი მანქანით მოჭრილი ნაძვის ხეები მიაქვთ გასასვენებლად. რატომღაც „გული მჩხვლეტავს“ ამდენი მოჭრილი ხის დანახვაზე. მერე ჩემს გონებაში თითქმის ესაძის ფილმის გაგრძელება: თუ რაღაც ამდგომარ ხდება... სიზარდილი კი მოვლენები ასე განვითარდა. ჩვენი ავტობუსი ვერაფრით ვერ უსწრებს წინ მიმავალ ნაძვებით დატვირთულ სატვირთო მანქანას. როგორც იქნა „ფურადღებინა“ ავტონსატორებმა წინ მიმავალი მანქანა გააჩერეს და ჩვენ უკვე წინ წავიდით... უკან გავიხედე, მძღოლი ავტონსატორის სახალხოლოდ ასაჩუქრებდა... არა ნაძვისხეები, არა ფულით ან კანფეტებით, არამედ ხელების შლითა და სიტყვებით, რომელიც კარგი მინარისისა არ უნდა ყოფილიყო...

როგორღაც გავცდი თბილისს. მგზავრები თითქმის ყველაზე ერთმანეთს იცნობდნენ და სახალხოლო თემებზე, გაყიდულზე და ნაყიდებზე საუბრობდნენ, პოლიტიკაც, ინდაურის წონის მიხედვით, ხან მიმე იყო, ხანაც მჩატე — ზოგიერთი პოლიტიკოსი ქათამი, ზოგი ბატი და ზოგიც ბურვავი. რატომღაც არაფერი არ შეუდარებიათ ჩურჩხელისათვის. დიდების ზღაპრისათვის შესანიშნავი იდეა გამიჩნდა, ამიტომ ამას მომავალი სცენარისათვის (კ. ყანდიაშვილისათვის) შევინახე. ჩვენ კი მოგზაურობა გავაგრძელოთ... ბოლოს და ბოლოს თბილისი ხომ არაა მარტო საქართველო? კითხულობს ერთი ყველა მგზავრს ოჯახში მიეჩქარება, მე კი უცხოვრ ვარ და ჯერ არც კი ვიცი, ვის ვესტუმრები, ვის შემეძლება მასამბლე; ან კი, რა ორიგინალიზმის დრო იყო, როცა უკვე ისე ყინავს, არ ვიცი რა მეშველება, შევძლებ კი ჩემი ჩანადიერისა და რედაქციის დავალების შესრულებას — ვიპოვო ფეხბეგინი და სიტყვატკბილი ადამიანი, რომელიც დაგვილოცავს საქართველოს — თავისი კეთილი სიტყვით გაათბობს ანოიკებულ კუთხეებს, სიტყვას ხომ მაგური ძალა აქვს, თუკი უბოროტო, ალაღო კაცი დაილოცება, მეც მავრსა ამის... ნეტავ რა მოხდება, ჩემთვის ვფიქრობ „მიმიღებს ისე, როგორც ახლობელს და არა უცხოეს, უცხოები ოჯახი, მინდა ვირწმუნო, რომ საქართველოში სტუმარ-მასპინძლური ტრადიცია და მშრომელი გლეხების სიბოლო ყველა ძალაა“.

ბოლო გაჩერება. არაგვის სვობა — ულამაზესი და ძველთაძველი ისტორიული სოფელი ციხისძირი. საზოგადოდ მიღებული აზრი — მთიელი ხალხი პრედატორები, თავმოყვარენი და ამაყები არიან...

მგზავრებმა გამოიკითხეს, თუ ვისი სტუმარი ვიყავი, „ჯერ არ ვიცი-მეთქი“. ჩემი მიზანი რომ გაიგეს, აღტაცება ვერ დამალეს, გავრცე მომიხივნეს და მერე ყველა თავისთან შეპატივებოდა. მერე თვითონვე გადაწყვიტეს, რომ ახალ წელს ყველაზე უკეთ სოფლის კოლორითული პიროვნება, ზემო-სტყვიერების მოჭრეფალი, 79 წლის დიმიტრი ალექსანდრეს ძე მარგა-

მართალია, დღეს საქართველოს ბევრი გადაუჭრელი პრობლემა აქვს, მაგრამ არა მგონია ეს თითოეული მოქალაქის ბედისადმი გულგრილი დამოკიდებულების გასამართლებლად გამოიყენებოდეს.

როგორც ვიცით, სოფლად მინის პრედატორია ციხისძირი. ქართველები ყველაფერში ორიგინალური ვართ და ამ საკითხში ღმერთი გავგინყვრებოდა, რომ ჩვენთვის ჩვეული ბიძაშვილ-ბაბი-დაშვილები, გენებავთ, ძმური ხელგაშლილობის პრინციპები არ გამოგვეყენებინა. ამ მხრივ ოზურგეთის რაიონიც არ წარმოადგენს გამონაკლისს. უფრო მეტიც, თუ მთელ რაიონში ჩატარებულ პრივატიზაციას, ნაკლოვანებებით ჩატარებულ დავარამებში, ამ სიტყვის გამოყენება, ამ მხრივ სოფელ ბაღდათში არსებულ მდგომარეობაზე, ნამდვილად შეუფერებელი იქნება, რადგანაც აქ სრული უკანონობა და ქაოსი სუფევდა.

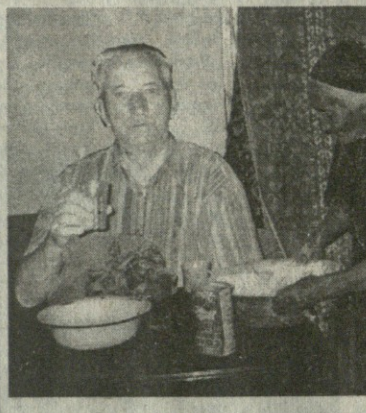
ამ წერილში შეგვხვალა ვერ-თიანებ ჩემი და ჩემი მისწვლის გულისტკივლის, რადგანაც იგი ერთიანი უკანონობის დაკანონებას ეხება.

იმ პერიოდში, როცა სოფელში პრივატიზაცია მიმდინარეობდა, დ. ლომინაძე სახელმწიფო კომისიებს აბარებდა. მაშინდელი კომისიის და სოფლის ხელმძღვანელებს, გამგებულს. გიორგაძეს, თავმჯდომარე ილ. ხომერკის პირადად მიმართე განცხადებით დ. ლომინაძისათვის გამოცემის მინის კუთვნილი ნაკვეთი. იგი 1992 წლის 14 აგვისტოს სხდომაზე გამოყვეს ცალკე კომლად. მაგრამ სამოსახლო მინის ნაკვეთი დღესაც არ აქვს მოზომილი. არის უმინო კომლი. იმ სხდომაზე კომლიდან გამოყვეს და კომლად მიიღეს 28 პიროვნება, რომლებსაც გამოყოფამდე ქონდათ მიზომილი მინის ფართობი პირველი კატეგორიით, და გათვალისწინებულ ნორმაზე მეტიც, რამდენიმე ფიქტიური კომლიც, რომლის დადასტურებაც შეუძლებელია. დ. ლომინაძეს კატეგორიაც ვერ დაუდგინეს 1996 წლამდე.

1992 წლიდან ვნერტ განცხადებას ოზურგეთის რაიონის ყველა ინსტანციებში, მაგრამ უშედეგოდ. 1997 წლამდე ასეთ პასუხს ვიღებ-

დავბრუნდით ნაწილის ასევე...

ზანაშვილი დავილოცავდა. თურმე ეს ადამიანი თავადაც თხზავს და იკონებს მელიოდიებს, კარგად იცის ქართული ენა, ტკბილსიტყვაობაზე ეხერხება და კარგადაც მღერის, მის სიტყვას დღესაც დიდი წონა აქვს ციხისძირში — ესეც

დასძინეს. ყველაზე მეტად ის გამიხარდა, რომ თურმე დიმიტრი პაპა შესანიშნავად უკრავს ჩინურზე, გიტარაზე, მღერის ნებისმიერ ხალხურ სიმღერას და სხვის ტექსტებსაც მშვენივრად ურჩევს. მელიოდიებს. დღემდე იგი სასურველი სტუმარია ყველა ოჯახში, ქორწილებში, ტრადიციულად წყევ-პატარაღს დიმიტრი პაპას ალოცინებენ.

ასე დაინტერესებული ვესტუმრე ყარმაზანაშვილების ოჯახს; ეზოში კაკლები ჩამწკრივებულან, ჯაჭვზე მიბმული კაცკასიური ნაგაზი პატრონს თვალებში შესცივინებს, ჩემს დანახვაზე ძალიან თითქმის ფიქრობს „როგორ გაბედავ აქ შემოსვლაო“, მაგრამ მგონი იგრძნო, რომ ძალიან მიყვარს ამ ჯიშის თეთრი ძაღლები. ლამაზი, ჭკვიანი, შვი თვალებით იხედება პატრონისაკენ.

— „ლომა“ — გამოუშვი. გაჩუდი ძაღლი...

— მობრძანდით! ეზოში ცოცხლად მეგებება სონა ბებო.

— სტუმარი ოჯახის ბედნიერებაა — ამ სიტყვებით კი მესმინება დიმიტრი პაპა.

— დიმიტრი პაპა, ახალი წელი მოდის, მე გავხეი „საქართველოდან“ ვარ, დაგვილოცეთ თქვენი ტკბილი სიტყვებით ჩვენი სამშობლო! თქვენზეც, ოჯახზეც გვინდა გველაპარაკოთ. რა გიჭირთ, რა გილოცებთ, რა გადაგვარჩენს, თქვენმა სოფელმა გვითხრეს, მაღლიანი, კარგი კაცია, შვილებიც კარგი გაზარდა — თავისი და სხვისიც...

დიმიტრი პაპას გულიანად გაცვირა... სხვისიც? — მისმა იუმორის გრძნობამ მომხიბლა.

— „გესმის, სონა, რას ამბობს

ეს ბავშვი?“

მოიტა ქალაქ ჩემი ჩონგური... „მე მთელი ცხოვრება დანებებული კლასების მასწავლებელი ვიყავი, ბავშვი კი ყველა საყვარელია და შეჩვევა იცის და დღემდე ყველა ვისაც მე ვასწავლიდი, ჩემი შვილი მგონია“...

— დიმიტრი პაპა, მე არასოდეს მინახავს, დანებებული კლასის მასწავლებელი კაცი რომ ყოფილიყო.

— ა, ბატონო, ავტოვარ და დაიჯერე. ცოტა ცოტა ყველაფერი მოგიყვები... სონა, გამაიტანე რაც გეძებს... აბა შენ იცი ქალაქი.

— „შენი თქმა რაღაა მინდა ადამიანი. დიმიტრი, კაცო, ზემოთ უკვე გამზადებულია ყველაფერი“.

— არა, აქ სჯობს, კერასთან, რას იტყვი, შა, „გაზეთისკა?“, „მადლობა“; რა თქმა უნდა, მე თანახმა ვარ, თან აქ

ხომ უფრო თბილა.

19 წლისა ვიყავი 1942 წლის 11 იანვარს, სამაშულო ომში რომ წამიყვანეს. ვვარდობ ხოლმე, როცა მასწავლებელა აფხაზეთის ომის მსხვერპლად წასული ამ ხნის ბიჭები. მეც ხომ თავიდან სწოლად არ ვივლედი. მერე კი ვივლედი. არც მხედობისათვის, არც სხვადასხვა სახის ორდენებით არ დამაქლებია, ვიყავი სწავლი. დაჭრილი ვარ პაპა, 19 ქორწილობა მქონდა. ...და მაინც გადავრჩი... თუმცა მე-2 გავუფიცე ინვალდი ვარ, პენსია მაქვს 45 ლარი, მაგრამ 8 თვეა რაც არ მიმიღია... ეს შეიძლება? ნუთუ ისე ბევრი დარჩა ჩვენი თაობის ომის ვეტერანი, ნაომაირი ხალხი, რომ ჩვენ მაინც არ გვანყენიონ? მაგრამ ჯანდაბანა ჩვენი თავი, ოღონდ მშვიდობა იყოს და ეს ახალგაზრდები, როგორ ტყუილად ჩახივია უაზრო ომში. ძმობა ომი დანაშაულია, ღმერთისაგან სასჯელი კი სახეზეა.

ომიდან 1944 წელს ჩამოვდე, თბილისში ისტორიული ფაქულტეტი დავამთავრე. ვმღეროდი დუმიტის სიმღერებს და ცეკვის ანსამბლში. მერე სოფლის სკოლაში მასწავლებლობა დავიწყე, მთელი ცხოვრება ვასწავლიდი დანებებულ კლასებს. — ერთხელ ერთ ბავშვს ვეკითხებო: მირჩავილო ალიკო, ზამთარში ჭიანჭველები სად იმალებიან-მეთქი? — დინჯად მი-

პასუხა — თბილ ქვეყნებში მიემგზავრებიან პაპა. მასწავლებელი...

რამდენი ასეთი კურიოზი მახსოვს... მერე ციხისძირში ბაზალეთელი ქალი სონა პაპაშვილი მოგვევლინა ექთანად. მე ძალიან მომწონდა ტკბილი ლექსი „ბაზალეთისა წყლის პრას, ოქროს აკვანი არისო“, ამიტომაც სონა მეუღლედ დავისვი და არც შევეცდარე, თუმცა ოქროს აკვანი არ გამოიქვანებია, მაგრამ 3 ოქროსაგანი ვაგი გამოიხარდა — ჯუანშერი, თემური და მალხაზ ყარმაზანაშვილები. მე უკვე შვილთაშვილი მყავს, რადგან ჩემმა ჯუანშერმა სწორედ ოქროს წინ გაიხარა შვილთაშვილის მქონით, რომელსაც ისევე ჯუანშერი დავარქვით. აი, ამ პატარა შვილთაშვილს კი ჩემი სახელი მქვია — დიტო, ეს მალხაზის ბიჭია.

— „მე და სონა მალე ბრილიანტის ქორწილსაც გადავიხდით, არა, სონა?“

— „შენ უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

— „მე უმღერე კაცო, მოკიდე ჩონგურს ხელი“.

— „მოიცა, დავლიოთ კიდევ ცოტა და ვიმღერებთ, აბა რას ვიზამ“.

სახეს და წიგნს, იქნებოდა, თქვენი ფარული ურთიერთობა... სახეს — ცხვრითა, ბინითა თქვენი გომორი ყოფილა სახეს და ქროსის ბინითა თქვენი მტერი ნატყვალა, ველარა ძვება ძლითა მოკეთე ღმერთმა გომრავლოს მოყვარე მრავალ გზითაშვა ასრე დასტკბი ამ ქვეყანას ვით თაფლი ფუტკრის სკითამცა.

მშვიდობა მოგვით ღმერთმა — თქვა და სადღეგრძელო ფეხზე ამდგარმა დალია.

დავავკრიდი — ნებისმიერ სადღეგრძელოს დიმიტრი პაპა ბოლო სიტყვით, მშვიდობის ნატყვით ამითაგრება ხოლმე. ყოველი სადღეგრძელოს მერე კი სონა ბებო ასე „ლოცავს“ — „შენ მოგვკვიცეცხლი“ — მე უხერხულად ვიმშენები — დიმიტრი პაპა კი ლომილით მამშვიდებს... „დიდი მადლობა სონა, შენ გაიხარე, კარგადაა შენს დატყვლილ მარტო წყევლა. მე ისეთი მიზანი მაქვს შვილი, ღმერთი ჯერ არ მომკლავს, ავტო, ციხისძირში უშველესი დახვრეული ეკლესია, სანამ არ აღვადგენ, ვერ მოვისვენებთ. ადგილი უკვე ვაკურთხებინე მეუღლე დანელს, პირველი ქვაც მე დავდე და ვიცი, ღმერთი დამცდის, ჩემ შვილებსაც ანდერძად ვუტყვებ, ამ საქმეს მიმიხედონ. აბა, ამაზე კარგი რა უნდა დავუტყო ამ ქვეყანად, შვილო... მობა-ახალ წელს გილოცავთ ჩემო ხალხო. ყველა საქართველოს მოქალაქეს მივმართავ — ნუ გაბოროტდებით ხალხო, ვიცი, ეკონომიური სიღუპრები მიძიდა, მაგრამ ამოუდევით გვერდში ერთმანეთს, მიხედავით და ტკბილი სიტყვით გახმევით. ქართველ კაცს მხოლოდ შრომა გადაარჩენს, არ შეიძლება სულ გადამოვიდეს შეყვრებულ ხელებში, ეს ძველ დროში სირცხვილად ითვლებოდა... „ვალს თავმოყვარე კაცი არ იღებს, თან ვისაც იღებ, ჩვენი კულტურის პატრონი, სირცხვილი არაა! დროზე თუ ვერ გაიხსტუმრებ, კიდევ წინაპრის ცხვირსახოცში გახვეული უღვაში უშველს მომავალ თაობას? მიეცეს ხალხს საშუალება, რომ იშრომონ, განათლებაც ასეთ დღეში რომაა, არაა ეს კარგი საქმე... იყოთველი კაცის სიძლიერე ვაზი... იყოთ, ახლა რა ვიცი, საზამთრო მოიყვანოს მის ადგილზე... სამუშაოვარ, ჩვენთან ვენახი არ არის, არაგვის ხეობაა და ცოცხა, აქ, მთიულეთში, ძირითადად მესაქონლეობას მისდევენ, ჩვენ ძროხა გვყავს, რძე გვაძვს ჩვენი საკმარი, გვიყვრებენ ჩვენი ბიჭები და ვართ...“

სონა ბებო ბუზღუნე დაიწყო, კაი ახლა, მოსვენე ეს ადამიანი მირთვი, შვილო რამე... — გულით დაგლოცავთ, ჩემო ქართველო ხალხო, ჩემო ციხისძირელებო, ომის ვეტერანებო, დიდებო და პატარებო, დაგვხედვოდეთ ნატყვის ახდენა, ჩემ წინაშე მოიყარეთ — კუთილი სურვილებით გლოცავთ დიმიტრი მარგაზანაშვილი.

ამინი

d. ჩადუნელი

ლოდ არ გადმოვალთ იმ ნაკვეთიდან, მოგვიყვანდნენ ოჯახში. ღმერთმა დაგვიფაროს მინის ნაკვეთისათვის სისხლის ღვრა. აი, უკანონო მუშაობას სადამდე მივყავანა — მამა შვილს გადაკვიდა, ძმა ძმას და მეზობელი მეზობელს.

კომისიას მუშაობა უნდა გაგრძელდებოდა, მაგრამ შეწყდა. ეს გასაგებია. რადგანაც ზოგიერთ ხელმძღვანელებს არ აწყობთ სოფლის გადამონება. თორემ 1996 წელს, როცა ზონის მინათომონწყობის ხელმძღვანელობით დაიწყო სავენება ბალის გადამონება, რომ არ გამოგვლანებულყო უბეში დარღვევები, ნახევარი დღე იმუშავეს, აქვს შეწყდა მუშაობა. გამოიქვანდა, მაგანსა და მაგანს 300 დოლარი აქვს გადახდილი და ფარობში არ ჩაგიშვებოთ. აქედან ჩანს, როგორ მუშაობდა ჩატარებული. ნათლად ჩანს პრივატიზაციის ჩატარების შეუქრადილება.

კანონი ყველასათვის ერთი რომ უნდა იყოს, ცხადია, მაგრამ სოფ. ბაღდათში, რომ კანონის შესაბამისად არაფერი გაკეთებულა და არც კეთდება, ესეც ცხადია. ამას თვით ხელმძღვანელებიც ვერ უარყიფენ. თუმცა „ლამაზ ტყუილი ურჩევნიათ მწარე სინამდვილეს, რათა თავისი კადრები უკეთ შეიღებონ“.

ან კიდევ რა უნდა გამოასწოროს კანონის მიხედვითა ი. მეუღლემ, როცა მის 3 პეტრემამ მინას ფლობს. ზედმეტები კი ნათესავებზე აქვს გაფორმებული.

რასაც მე თქვენ გნერ, ეს „ზღვაში წვეთია“ რომ იქცევიან სხვა იმ ექსპლიატი ნეკლეების ცინიზმისა და აბუზად აგდების, რის ატანაც შეუძლებელია გახდა. ამიტომ მორალურად და ეკონომიურად განადგურებულმა გადავწყვიტე თქვენი გაზეთის საშუალებით მივმართო საქ. პრეზიდენტს, პარლამენტს თავმჯდომარეს. ხოლო ჩემი და ჩემი შიშისთვის ექსპლიატი უშედეგო ბრძოლა კანონიერი პრივატიზირებული მინის ფართობი მიფრება თქვენი სამართლიანი კომიტეტით ადამიანების სამსჯავროზე გამოვიტანოთ.

დ. ლომინაძე, ბუდაგოგი, შრომის კებრანი.

ლოდ არ გადმოვალთ იმ ნაკვეთიდან, მოგვიყვანდნენ ოჯახში. ღმერთმა დაგვიფაროს მინის ნაკვეთისათვის სისხლის ღვრა. აი, უკანონო მუშაობას სადამდე მივყავანა — მამა შვილს გადაკვიდა, ძმა ძმას და მეზობელი მეზობელს.

კომისიას მუშაობა უნდა გაგრძელდებოდა, მაგრამ შეწყდა. ეს გასაგებია. რადგანაც ზოგიერთ ხელმძღვანელებს არ აწყობთ სოფლის გადამონება. თორემ 1996 წელს, როცა ზონის მინათომონწყობის ხელმძღვანელობით დაიწყო სავენება ბალის გადამონება, რომ არ გამოგვლანებულყო უბეში დარღვევები, ნახევარი დღე იმუშავეს, აქვს შეწყდა მუშაობა. გამოიქვანდა, მაგანსა და მაგანს 300 დოლარი აქვს გადახდილი და ფარობში არ ჩაგიშვებოთ. აქედან ჩანს, როგორ მუშაობდა ჩატარებული. ნათლად ჩანს პრივატიზაციის ჩატარების შეუქრადილება.

კანონი ყველასათვის ერთი რომ უნდა იყოს, ცხადია, მაგრამ სოფ. ბაღდათში, რომ კანონის შესაბამისად არაფერი გაკეთებულა და არც კეთდება, ესეც ცხადია. ამას თვით ხელმძღვანელებიც ვერ უარყიფენ. თუმცა „ლამაზ ტყუილი ურჩევნიათ მწარე სინამდვილეს, რათა თავისი კადრები უკეთ შეიღებონ“.

ან კიდევ რა უნდა გამოასწოროს კანონის მიხედვითა ი. მეუღლემ, როცა მის 3 პეტრემამ მინას ფლობს. ზედმეტები კი ნათესავებზე აქვს გაფორმებული.

რასაც მე თქვენ გნერ, ეს „ზღვაში წვეთია“ რომ იქცევიან სხვა იმ ექსპლიატი ნეკლეების ცინიზმისა და აბუზად აგდების, რის ატანაც შეუძლებელია გახდა. ამიტომ მორალურად და ეკონომიურად განადგურებულმა გადავწყვიტე თქვენი გაზეთის საშუალებით მივმართო საქ. პრეზიდენტს, პარლამენტს თავმჯდომარეს. ხოლო ჩემი და ჩემი შიშისთვის ექსპლიატი უშედეგო ბრძოლა კანონიერი პრივატიზირებული მინის ფართობი მიფრება თქვენი სამართლიანი კომიტეტით ადამიანების სამსჯავროზე გამოვიტანოთ.

დ. ლომინაძე, ბუდაგოგი, შრომის კებრანი.

ლოდ არ გადმოვალთ იმ ნაკვეთიდან, მოგვიყვანდნენ ოჯახში. ღმერთმა დაგვიფაროს მინის ნაკვეთისათვის სისხლის ღვრა. აი, უკანონო მუშაობას სადამდე მივყავანა — მამა შვილს გადაკვიდა, ძმა ძმას და მეზობელი მეზობელს.

კომისიას მუშაობა უნდა გაგრძელდებოდა, მაგრამ შეწყდა. ეს გასაგებია. რადგანაც ზოგიერთ ხელმძღვანელებს არ აწყობთ სოფლის გადამონება. თორემ 1996 წელს, როცა ზონის მინათომონწყობის ხელმძღვანელობით დაიწყო სავენება ბალის გადამონება, რომ არ გამოგვლანებულყო უბეში დარღვევები, ნახევარი დღე იმუშავეს, აქვს შეწყდა მუშაობა. გამოიქვანდა, მაგანსა და მაგანს 300 დოლარი აქვს გადახდილი და ფარობში არ ჩაგიშვებოთ. აქედან ჩანს, როგორ მუშაობდა ჩატარებული. ნათლად ჩანს პრივატიზაციის ჩატარების შეუქრადილება.

კანონი ყველასათვის ერთი რომ უნდა იყოს, ცხადია, მაგრამ სოფ. ბაღდათში, რომ კანონის შესაბამისად არაფერი გაკეთებულა და არც კეთდება, ესეც ცხადია. ამას თვით ხელმძღვანელებიც ვერ უარყიფენ. თუმცა „ლამაზ ტყუილი ურჩევნიათ მწარე სინამდვილეს, რათა თავისი კადრები უკეთ შეიღებონ“.

ან კიდევ რა უნდა გამოასწოროს კანონის მიხედვითა ი. მეუღლემ, როცა მის 3 პეტრემამ მინას ფლობს. ზედმეტები კი ნათესავებზე აქვს გაფორმებული.

რასაც მე თქვენ გნერ, ეს „ზღვაში წვეთია“ რომ იქცევიან სხვა იმ ექსპლიატი ნეკლეების ცინიზმისა და აბუზად აგდების, რის ატანაც შეუძლებელია გახდა. ამიტომ მორალურად და ეკონომიურად განადგურებულმა გადავწყვიტე თქვენი გაზეთის საშუალებით მივმართო საქ. პრეზიდენტს, პარლამენტს თავმჯდომარეს. ხოლო ჩემი და ჩემი შიშისთვის ექსპლიატი უშედეგო ბრძოლა კანონიერი პრივატიზირებული მინის ფართობი მიფრება თქვენი სამართლიანი კომიტეტით ადამიანების სამსჯავროზე გამოვიტანოთ.

დ. ლომინაძე, ბუდაგოგი, შრომის კებრანი.

ლოდ არ გადმოვალთ იმ ნაკვეთიდან, მოგვიყვანდნენ ოჯახში. ღმერთმა დაგვიფაროს მინის ნაკვეთისათვის სისხლის ღვრა. აი, უკანონო მუშაობას სადამდე მივყავანა — მამა შვილს გადაკვიდა, ძმა ძმას და მეზობელი მეზობელს.

გულაბაი ქლავაძე

წმინდა საქართველო და ღვთაუნაღი უწმინდესობა!

სამი ათასი წლის განმავლობაში საქართველოს უამრავი საწინააღმდეგო დატყვეობა თავს, ზღვა სისხლი უღვრია სამართლიანობისათვის ბრძოლაში და ასეთ დღეში მყოფს შინაგან შუქშია დიდი ქართული კულტურა. სისხლის წვიმებში გამოქრებული ჩვენს სამშობლოს წმინდა საქართველო უნდა ეწოდოს!

საქართველოს გეოგრაფიულმა მდებარეობამ განაპირობა, რომ რაც კი კაცობრიობის მტერი პოლია, ვინც კი კულტურის განვითარებას, აღმავლობას უწინააღმდეგო ხელს უშლის, ის ალდგომია, თითქმის ყველას რისხვა დასტყვება თავს ჩვენს სამშობლოს სხვადასხვა დროს. ამასთან ერთად, ვისაც კი იმპერია შეუქმნია აზიაში, ევროპაში და თუნდაც აფრიკაში, ყველას აღუშრატავს მხვილი წმინდა საქართველოს დასაპყრობად, ქართველი ერის გადასაჯიშებლად.

ძალიან ძნელი იყო წმინდა საქართველოს გადარჩენა, ამდენი დამპყრობლის, ამდენი უწინააღმდეგო განდევნა საქართველოს წმინდა მიწიდან. ქართველი ერის ბედუქლომართობას ამძაფრებდა ისიც, რომ საქართველოს წმინდა სხეულზე გველებივით შემოხვეული გადამთილები, მტრები ახერხებდნენ ერის გათიშვას, ქართველთა შორის მოღალატეების გაჩენას და მათი სახით საყრდენის მოპოვებას თავიანთი უწინააღმდეგო ზრახვების აღსარულებლად. უფრო უადვილდებოდათ საქართველოში დამკვიდრებული უცხო ტომის გადაბირება.

წმინდა საქართველო სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე ებრძოდა გარეშე და შინაურ მტრსაც. ქართველი პატრიოტი მათ გაუმეზღვრებდა გარეშე არ თიბდნენ ქართული მიწის არცერთ ნაგლეჯს და თუ მტერი შეძლებდა მათ გავიშვას გადასასვლელს და მიიტაცებდა ქართულ მიწას, კვლავ იზრდებოდნენ ალბაგეთს ლეკები მგლისანი და ისინი საუკუნეთა მანძილზე აგრძელებდნენ ბრძოლას წმინდა საქართველოს სიცოცხლის გადასარჩენად. უფრო ადრინდელ ხანებზე ბევრი არაფერი ვიცით, საქართველოს სამთავროსა და იმეზ კი საუფუცელიანად შეიძლება ლაბარაგო, იმდენად მცირე იყო სულის მოთქმის შესაძლებლობა ცალკეულ ომებს შორის.

დღეს ჩვენში, ქართველთა შორისაც გაერცელებულია აზრი, თითქოს, დავით აღმაშენებელი და მისი მემკვიდრეები საქართველოს იმპერიის შექმნისთვის იმდენად წინააღმდეგო იყვნენ, ოქროს ხანის ქართველები წმინდა საქართველოს სიცოცხლის გადასარჩენად ომობდნენ, სისხლს ღვრიდნენ. ხომ კარგადაა ცნობილი, რომ თურქ-სელჩუკმა დამპყრობლებმა საქართველოში ქვა ქვაზე აღარ დატოვეს, მინასთან გაასწორეს, დაანგრეს, აანოვეს, გააჩანაგეს იგი. არადა, X-XI საუკუნეთა მიჯნაზე საქართველო გაერთიანდა, ძლიერ სახელმწიფოდ იქცა ქართველთა მრავალსაუკუნოვანი ბრძოლის, შემაერთების, „მდუღარეები სულისა“ წყალობით. ამდენი ხნის ტანჯვითა და წამებით მოსულიერებულ საქართველოს თურქ-სელჩუკთა ურდოებმა კვლავ სასიკვდილო მახვილი ჩასცეს. წინაპართაგან წინააღმდეგო და იოანე საბანისის, გრიგოლ ხანძთელის, იოანე ზომიერის, ექვთიმე და გიორგი მთაწმინდელების, დავით კურაპალატის, ბაგრატ III-ის, იოანე მარუშისძის და მათ უამრავ თანამოსაგვრეთა მიერ გაგრძელებული დიდი საქმე, თითქოს, უნდა მომკვდარიყო, წყალში გადაყრილიყო, ქარს გაეფანტა, გაეშავებინა.

ასეთ ვითარებაში დავით აღმაშენებელმა და მისმა თანამოაზრეებმა, მიმდევრებმა შეძლეს, დიდი ძალისხმევით წყალობით, კიდევ ერთხელ მოეშუშებინათ წმინდა საქართველოსთვის ქრისტიანობა. ამის შემდეგ ქართველს არ ჰქონდა უფლება, რომ ეფიქრა მტრის ურდოების საქართველოს საზღვრებიდან რაც შეიძლება შორს გარეკვაზე? ერთ დროს მთელი ამიერკავკასია ქრისტიანული იყო და ჩრდილო კავკასიაშიც წარმატებით გრცელდებოდა ქრისტიანობა. მაგრამ დავით აღმაშენებლის გამეფების უამრავი წლის შემდეგ საქართველოში უმრავლესობა აღარ გვეყვებოდა შოთა რუსთაველი, აღარ იქნებოდა ქართული კულტურა. თუ ოქროს ხანის ქართველები დამპყრობლებს დიდი მანძილით არ მოაშორებდნენ საქართველოს საზღვრებს, თუ მათ არ დაუტარებდნენ საქართველოზე თავდასხმების სურვილს, ერთი სიტყვით, თუ ძალას არ აგრობობდნენ, ჰქვას არ ასწავლიდნენ, ვერ შეიქმნებოდა საქართველოს უღლიერესი სახელმწიფო XII საუკუნესა და XIII ს-ის დასაწყისში. დავით აღმაშენებლის, თამარის, შოთა რუსთაველის მოქმედების გარეშე კი უფრო მეტად გართულებულ პოლიტიკურ ვითარებაში მოქცეული საქართველო შეიძლება პირისაგან მიწისა აღგვილიყო გვიან შუა საუკუნეებში. განა ასე არ დაემართა ჩვენს კარს მეზობელს, კავკასიის ალბანეთს? სომხეთშიც XI საუკუნეში დაეცა სომხური სახელმწიფოებრიობა, სომხები სხვადასხვა ქვეყნებში გაიფანტნენ და მხოლოდ რუსეთის იმპერია

ის ნებით მოიყარეს თავი XIX-XX საუკუნეებში თავიანთ სამშობლოში. ეს იმის შედეგადაც მოხდა, რომ წმინდა საქართველოს განუწყვეტელი ბრძოლის წყალობით ამიერკავკასიაში ქრისტიანობა შენარჩუნებული იქნა.

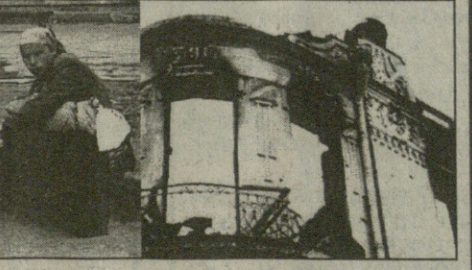
ასე უნდა გაეიაზროთ წმინდა დავით აღმაშენებლის, წმინდა თამარის და მათი თანამებრძოლების მოღვაწეობა, საქმიანობა და მათ იმპერიული სულისკვეთება, ზრახვები არ უნდა დავანამოთ. უმთავრესი იმ ეპოქაშიც საქართველოს სიცოცხლის გადასარჩენისათვის ზრუნვა იყო. შეიძლება ყველაფერი ვერ იყო მოწესრიგებული. განუწყვეტელი ომები, უზარმაზარ ისლამურ სამყაროსთან, ოკეანესთან, კოალიციებთან საქართველოს მუდმივი დაპირისპირება უამრავ პრობლემას, სირთულეებს ქმნიდა. მათი საბოლოო გადაწყვეტა შეუძლებელიც კი იყო. ყოველივე ამის გამო შეიძლება იმდროინდელ მათიანებში შეგვხვდეს დღევანდელი თვალსაზრისით გაუმართლებელი გამოთქმები, მაგრამ ეს საქმის არს

ვერ შეცვლის. შემატანებელი, იქნებ, ვერც წვდებოდნენ ზედმიწევნით ეპოქის სულსა და გულს. მათი წინააღმდეგობრივი ცნობები ამის დასტური ჩანს. ისიც უნდა ითქვას, რომ ომიანობა, სისხლისღვრა ძველი საქართველოს ცხოვრების ჩვეულებრივ ნორმად, ნებად იქცა, სხვაგვარად თავის გადარჩენა არ ხერხდებოდა და დღევანდელი კრიტიკუმი, საზომებით ოქროს ხანის საქართველოს განსჯა მიუღებელია. დღეს ქართველთა უმრავლესობას არ შეგვწევს იმის ძალა და უნარი, ვიბრძოლოთ მტრის მიერ მიტაცებული წმინდა ქართული მიწის ტყვეობიდან გამოსასხნელად და უმჯობესი იქნებოდა გვეზარუნა, უწინარეს ყოვლისა, ოქროს ხანის ქართველების სული დაგვებრუნებინა და მხოლოდ ამის შემდეგ შევდგომოდით მათი შედეგების საგულდაგულოდ, დაბეჯითებით ჩხრეკას.

სამწუხაროდ, საუბედუროდ, წმინდა საქართველოში დღეს უწინდურებამ იმდენად დავეადელ ქართველთა დიდი ნაწილი რომ მრავალტანჯული სამშობლოს სიცოცხლის გადასარჩენად, სხვადასხვა ჯურის მტრების მოსაგერებლად, ქვეყნის ეკონომიკური ძლიერებისათვის, ეროვნული ხელისუფლების არსებობისათვის, მოსვლისათვის მთელი თავისი ძალ-ღონით, სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე არ იბრძვის, ესეც უწინდურებაა. ამათ ვარცხენით, შეურაცხველი მამულისათვის თავდადებული ჩვენი წინაპრების სულს, საფლავებს. თუ ჩვენი საზოგადოების გაჯანსაღებისთვის, ქართული სულის გაცოცხლებისათვის, აღზევებისათვის მთელი ძალისხმევით არ ვიზრუნებ, წმინდა საქართველოს არსებობას საფრთხე ემუქრება. რუსეთის იმპერიამ ყველაფერი იღონა ქართულის გადარჩენისთვის და მნიშვნელოვანწილად მიზანსაც მიაღწია. დღეს ვითომც ამდენი განათლებული ქართველი, სწავლული გვეყავს, მაგრამ მათი უმრავლესობისთვის მრავალტანჯული სამშობლოს ცნება მეორეხარისხოვანია, შეიძლება შეათვარიან. საბჭოთა პერიოდში საქართველოში რუსული სკოლები რომ მოგვიმრავლეს, იქ ხომ საგანგებოდ ზრუნავდნენ ქართველების გადაჯიშვაზე. ამგვარ გადაჯიშვებულ ქართველებს კი, უფრო მეტიც, მათთან ერთად, გვარგამოცდილი, ქართული გვარების მქონე, მაგრამ სულითა და ხორციით არაქართველებს, გარეგონულ ხელისუფლებას დღეს წმინდა საქართველოს ბედი აქვთ მინდობილი.

სხვა გზა, სხვა სხნა არ არის, უნდა განიზივნოს საქართველო უწინდურებისგან. ახლანდელ კრიტიკულ ვითარებაში წმინდა საქართველოს სიცოცხლის გადარჩენა მხოლოდ სამშობლოსათვის თავდადებულ, ქართული სულის მქონე ქართველებს შეუძლიათ. ქართველმა კვლავ უნდა დაიბრუნოს წინაპრებისეული მფუღარეები სულისა.

წმინდა საქართველო ჭეშმარიტი მამულიშვილებისგან, მათგან, ვისაც მისი ძუძუ

უწვია, და ამის ღირსად შეიძლება იქნას შერაცხული, შევლას ითხოვს! თუ ეს არ გავიცნობიერეთ, მამულის სამსხვერპლოზე არ დავიფრუდეთ, კვლავ და კვლავ მოგვწევს სახალწლოდ ქართველი ერის მამის, წმინდა ილია მართლის სიტყვების გამოკრება — რა გითხრათ, რით გაგახართ! ნუთუ XXI საუკუნეშიც ჩვენს შვილებს და შვილიშვილებს მთავს ან უარეს ხედვას ვუმზადებთ! ნუთუ XXI საუკუნეშიც წმინდა საქართველოში უწინდურებამ უნდა დაისადგროს! თუ ყველაფერი ისე გაგრძელდა, როგორც დღესაც, თუ ჭეშმარიტმა ქართველმა არ უპატრონა თავის სამშობლოს, უკეთესი რას უნდა მოველოდეთ!!!

პიბნის საგალობელი

საქართველოს სახელმწიფო პიბნის ტექსტსა და მუსიკაზე გამოცხადებულმა კონკურსმა თავისი შედეგებითა და მის გარეშე ამტყდარი ხმაურით შეძრა „დიდებულია ჩვენი წინაპართა“ წმინდა სავანე, შეაღწია მცოვან პოეტთა საძვალეში და ააფორაქა ერთ დროს მოუსვენარი მათი სულები.

— სად, სად ხდება ეს ამბავი?.. ვერ უპოვიათ? პოეტთა ქვეყანაში? ჰმ... დაუჯერებელია! — გადასახეს ერთმანეთს განსვენებულთა სულებმა და გამონვევა მიიღეს.

სიცოცხლის ჩამოსარცხად მყისიერად შეიკრა ჟიური დაღლილ მგოსანთა სულებსაგან. გაიხსენეს „ჩემო კარგო ქვეყანა“... „ცა-ფირუზ, ხმელეთ...“, „სადაც ვმოხილვარ“... „არწივი“... „ორ ზღვას შუა“... და სხვა მრავალი... მაგრამ ზღვა მარგალიტებში არჩევიანი მართლაც ძნელი ყოფილა... უცებ ილიას სული შეცბა, ანთო, და მანამდე უცნობი ბიჭის ერთი პატარა ლექსი, სოსელოს „ვარდს გაეფურჩქნა კოკორი“ ჩაიღიღინა და თვალი გალატეონის სულს გაუსწორა... „აყვავდი, ტურფა ქვეყანა“... გააგრძელა გალატეონმა და არჩევიანიც გაკეთდა... ტექსტი მართლაც დიდებულია, წარმოთქვს ვაფს და აკაკის სულებმა და გაქრნენ უხილავი სამყაროს უკიდვანო სივრცეში.

საუკუნის წინათ დაწერილი ი. ჯუღაშვილის ეს ლექსი დღესაც აქტუალურობას არ კარგავს და ერთი ამოსუთქვით იკითხება. მასში ბავშვის თვლით დანახულ-განცდილი, ვარდ-ყვავილების საუფლოს ნაზი სიმფონია საქართველოს სიმბოლოდ აღიქმება, ამ სიმფონიის კულმინაციად კი — ბუღბუღის ხმით გამოცემული ლოცვა-ვედრება — ნატვრა ტურფა ქვეყნის აყვავებისა და სამშობლომადლო მოწოდება ცოდნის დაუხლებლისაკენ, რადგან სწავლა და ცოდნა არის ის ძალა, ურომლისოდეს ერთიანი, ძლიერი, აყვავებული საქართველო არ აშენდება.

ტექსტის სიმკრე, ბუნებრივი უშუალობა და კოლორიტი, მუსიკალობა და ავტორის ვინაობის ფაქტორი პიბნს აქცევს ქართველ ხალხის გულისთქმად და სიამაყედ, რომელსაც სიბერე არ უწერია.

ერთი წუთით... წარმოვიდგინოთ საფრანგეთის პიბნ ნაპოლეონის ლექსზე, რუსეთისა ივანე მრისხანესა ან პეტრე დიდის, ან კიდეც, საბერძნეთისა და უზბეკეთის პიბნები ალექსანდრე მაკედონელისა და თემურ ლენგის ტექსტებზე... ასეთ ბედნიერებას ხომ ეს ქვეყნები და მრავალი სხვანი, ვერასდროს ეღირსებინან!

პიბნ პიბნად... მაგრამ რა ვუყოთ იმ ავადმოსაგონარ რეპრესიებს, ლექსის ავტორმა რომ მოაწყო?.. რა პასუხი გავცეთ

მითმოვთებს? არის კი გამოსავალი?!

გონიერ ქართველ ხალხს მუდამ სწამდა ძალა ჭეშმარიტი პოეტისა და ბოლომდე გაპყვება სობრძე იმის შეგონებისა, რომ როცა „ვარდს გაეფურჩქნა კოკორის“ სტრიქონები ინერბოდა, მისი ავტორი წმინდა იყო და უცოდველი, არც ჩიტი პყვავდა მოკლული და შეიძლება, უნებლიედ არც ჭიანჭველზე ჰქონდა ფეხი დადგმული და რასაც ფიცო-მტკიცე და ან განსვენებულ პოეტთა სულების გამოწვევა არ დასჭირდება.

უამრავ თანამოაზრესთან ერთად, პირადად მწამს, რომ „დილა“ ერთადერთი კანონიერი პრეტენდენტია საქართველოს სახელმწიფო პიბნის ტექსტზე და ეს არჩევიანი დღეს თუ არა, ხვალ მაინც გაკეთდება და ხალხი სიხარულით მიიღებს მას.

კვლავ ერთი წუთით, ამჯერად... გადავიწვლოთ მუსიკის სამყაროში. აქაც, ზღვა მარგალიტებისა მაგრამ მრავალ ათას ხმათაგან ხომ „სულიკოს“ ხმა შეუდარებლად გამოირჩეული და მომაჯადოებელია... მისი პანგები ერთნაირად გულამოსკვნი იმდერება ყველა ხალხის ენაზე ნებისმიერ დროსა და სივრცეში და რამდენად გასაოცარი დამთხვევაა, რომ „დილასა“ და „სულიკოს“ სტრიქონები თითოეული 8-8 მარცვლოვანია და ამდენად, „სულიკოს“ მელოდია სრულიად

უფლებამოსილია ახლებურად აუღერდეს „დილას“ ტექსტზე პიბნის რანგში, მიუხედავად იმისა, რომ არც „დილას“ საკუთარი ომბიანი მუსიკა ინტერესმოკლესული და პიბნისთვის შედეგმოჭრილია. ნუმანდობლია, რომ ეს ორი ლექსი, რაღაცნაირი უხილავი ძაფებით, თითქოსდა ერთმანეთსაც ენათყვანებოდა, დიდი ხნის ძიების შემდეგ იპოვეს ერთმანეთი და გახარებულიყვნენ გადამსახიდნენ: „გიოვეთ, დიას, დიასო!“ გალატეონს თუ მოვიშვლებით, — „არც ერთი ნყობა ლექსისა ისე არ უდგება მოჭრეს „ინტერნაციონალისა“, როგორც 8 მარცვლოვანი ლექსი (8 მარცვლოვანი ლექსი, გარდა იმისა, რომ მსუბუქა და ელასტიური, არის ნამდვილი ქართული ნყობა).

მთელი ხალხური პოეზია არის 8 მარცვლოვანი ლექსით...“ ჩემს წერილსაც პიბნის მიმართ გალაცტონისებური შეგონებით დავასრულებ: ყველა პიბნი პიბნია, მაგრამ საქართველოს პიბნი სულ სხვა პიბნია! ღმერთმა ქნას, ამინ.

თამაზ გამრეპალი
17 დეკემბერი 1998 წელი

ივერია

საქართველოს სახელმწიფო პიბნის ტექსტსა და მუსიკაზე გამოცხადებულმა კონკურსმა თავისი შედეგებითა და მის გარეშე ამტყდარი ხმაურით შეძრა „დიდებულია ჩვენი წინაპართა“ წმინდა სავანე, შეაღწია მცოვან პოეტთა საძვალეში და ააფორაქა ერთ დროს მოუსვენარი მათი სულები.

— სად, სად ხდება ეს ამბავი?.. ვერ უპოვიათ? პოეტთა ქვეყანაში? ჰმ... დაუჯერებელია! — გადასახეს ერთმანეთს განსვენებულთა სულებმა და გამონვევა მიიღეს.

სიცოცხლის ჩამოსარცხად მყისიერად შეიკრა ჟიური დაღლილ მგოსანთა სულებსაგან. გაიხსენეს „ჩემო კარგო ქვეყანა“... „ცა-ფირუზ, ხმელეთ...“, „სადაც ვმოხილვარ“... „არწივი“... „ორ ზღვას შუა“... და სხვა მრავალი... მაგრამ ზღვა მარგალიტებში არჩევიანი მართლაც ძნელი ყოფილა... უცებ ილიას სული შეცბა, ანთო, და მანამდე უცნობი ბიჭის ერთი პატარა ლექსი, სოსელოს „ვარდს გაეფურჩქნა კოკორი“ ჩაიღიღინა და თვალი გალატეონის სულს გაუსწორა... „აყვავდი, ტურფა ქვეყანა“... გააგრძელა გალატეონმა და არჩევიანიც გაკეთდა... ტექსტი მართლაც დიდებულია, წარმოთქვს ვაფს და აკაკის სულებმა და გაქრნენ უხილავი სამყაროს უკიდვანო სივრცეში.

საუკუნის წინათ დაწერილი ი. ჯუღაშვილის ეს ლექსი დღესაც აქტუალურობას არ კარგავს და ერთი ამოსუთქვით იკითხება. მასში ბავშვის თვლით დანახულ-განცდილი, ვარდ-ყვავილების საუფლოს ნაზი სიმფონია საქართველოს სიმბოლოდ აღიქმება, ამ სიმფონიის კულმინაციად კი — ბუღბუღის ხმით გამოცემული ლოცვა-ვედრება — ნატვრა ტურფა ქვეყნის აყვავებისა და სამშობლომადლო მოწოდება ცოდნის დაუხლებლისაკენ, რადგან სწავლა და ცოდნა არის ის ძალა, ურომლისოდეს ერთიანი, ძლიერი, აყვავებული საქართველო არ აშენდება.

ტექსტის სიმკრე, ბუნებრივი უშუალობა და კოლორიტი, მუსიკალობა და ავტორის ვინაობის ფაქტორი პიბნს აქცევს ქართველ ხალხის გულისთქმად და სიამაყედ, რომელსაც სიბერე არ უწერია.

ერთი წუთით... წარმოვიდგინოთ საფრანგეთის პიბნ ნაპოლეონის ლექსზე, რუსეთისა ივანე მრისხანესა ან პეტრე დიდის, ან კიდეც, საბერძნეთისა და უზბეკეთის პიბნები ალექსანდრე მაკედონელისა და თემურ ლენგის ტექსტებზე... ასეთ ბედნიერებას ხომ ეს ქვეყნები და მრავალი სხვანი, ვერასდროს ეღირსებინან!

პიბნ პიბნად... მაგრამ რა ვუყოთ იმ ავადმოსაგონარ რეპრესიებს, ლექსის ავტორმა რომ მოაწყო?.. რა პასუხი გავცეთ

სატირა

ღმერთო ჩემო, გადმოსდე შენს დატანჯულ მთა-ბარს, საქართველო შარა-გზაზე გასაყვად დაეცა! — როგორც კარგი მეწველი თბა ანდა კუდა ხარი. სასაცილო რამ გამზადარა ჩვენი მიწა-წყალი. სამაზაბლო გაგვიყვადეს ქართლი ნელში გატყდა აფხაზეთში ხალხის ნაცვლად საფლავები დაგვრჩა. ბედისწერის ურჩმა უამმა კვერთხი დაჰკრა შავ ზარს, უფლისწული საქართველო მათხოვარი გახდა. ღმერთის უარისმყოფელმა მოიბარა ფრთები, ანგელოზად მოგვევლინა გუშინდელი მტერი. მიმშლიმა და სიღუჭიერემ დაგვიღარა სახე, დროს არ კარგავს პრეზიდენტი, რომ გადაგვკრას სახრე, ყველა კარგი მამის შვილი ცხრაკლიტულში ჩასვა, შიშით უფრო ადვილია საქართველოს მართვა. და წავიდა ერთმანეთში დედა, მამა, ბავშვი, პოლიციის მისცა ნება პარვის, ყველგან, ძარცვის. ჯვარზე მეთი პოლიცია ნეტა რატომაც ყავს? თავის ხალხს ეშინია საჭიროებს დაცვა. პაი, როგორ აინყვიტა

კომუნისტმა თავი, არ სრცხენია შიშშილისგან ეხოცება ხალხი. ის ამდენი საზარელი ფაქტი არ მინახავს — მათხოვარი პატარების სისხლიანი ჯვარცმა. დეიდებო, ბიძიებო ერთი ხუთი თეთრი, დეგანა ზელგამონადილები ჩატყვნილი ყებბით. დიდი შავი თვლები ჩუმად გვედრებიან, უბედური ბავშვები ქვაფენილზე კვდებიან... ო, რამდენი ცრემლიანი ისტორია ზდება, საქართველო მათხოვრობს, საქართველო კვდება. მესამედ დაიკარგა საქართველოს მიწები, ეს არ ეყო გოლიათს, ასე ვერ დავიღვევით. გოლგოთისკენ მივყავართ, ერო სისხლად იცლება მოყვარეს მტრის ეძახის მტრის მოყვარობას პირდება ცხადლივ მიწას გავივადის კენსის ქართლის გული ალბათ მივიღული აქვთ ეშმაკისთვის სული. იშუკვირის გვიმართავს ციდა მიწა-წყალზე ვერ გრძნობს, რომ სასიკვდილოდ ჩვენ გაგვკარა ჯვარზე.

ლია გივიტაშვილი

